

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΣΤΟ
ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥΛΑ
ΑΥΓΟΥΣΤΗ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΠΕΡΔΙΚΟΥΡΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΠΑΤΡΑ 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	6
---------------	---

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή στην οργανωτική και διοικητική σκέψη

1. Έννοια και περιεχόμενο της οργάνωσης	
1.1. Τι είναι οργάνωση.....	9
1.1.2 Η Χρήση του Οργανογράμματος.....	14
1.2 Τυπική ή Επίσημη Οργάνωση.....	15
1.3 Άτυπη ή Ανεπίσημη Οργάνωση.....	16
1.4 Διαφορές τυπικής και άτυπης οργάνωσης.....	18
1.5 Ανάλυση των όρων Διοίκηση, Management και Ηγεσία	
1.5.1 Τι είναι διοίκηση.....	19
1.5.2 Τι σημαίνει Management.....	20
1.5.3 Διαφέρει η διοίκηση απο το μανατζμεντ;.....	21
1.5.4 Έννοια και φύση της ηγεσίας.....	21
1.6 Ανάλυση της διοικητικής δραστηριότητας	
1.6.1 Προγραμματισμός	22
1.6.2 Διεύθυνση.....	23
1.6.3 Έλεγχος.....	24
1.7 Σημασία της οργάνωσης και της διοίκησης.....	25
1.8 Οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης.....	27

Κεφάλαιο 2: Φύση και σκοπός της εκπαίδευσης

2. Εννοιολογική διάκριση των όρων παιδεία και εκπαίδευση.....	29
2.1 Σκοπός της εκπαίδευσης.....	32

Κεφάλαιο 3: Οργάνωση και λειτουργία του εκπαιδευτικού μας συστήματος

3. Δομή του εκπαιδευτικού συστήματος.....	37
3.1 Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα.....	40
3.1.1 Νηπιαγωγεία.....	40
3.1.2 Δημοτικά σχολεία.....	41
3.2 Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα.....	42
3.2.1 Ο πρώτος κύκλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το γυμνάσιο.....	43
3.2.2 Ο δεύτερος κύκλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τα Λύκεια και τα ΕΠΑΛ- ΕΠΑΣ.....	44
3.3 Οι ειδικοί τύποι σχολικών μονάδων.....	45
3.4 Οι συμπληρωματικές βαθμίδες εκπαίδευσης.....	47
3.5 Η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα.....	47
3.5.1 Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.....	48
3.5.2 Ακαδημαϊκή διάρθρωση.....	49
3.5.3 Διοικητική δομή του Πανεπιστημίου.....	50
3.5.4 Ποιοι είναι οι τύποι των Α.Ε.Ι.....	51
3.5.5 Τα Πανεπιστήμια στην Ελλάδα.....	52
3.5.6 Άλλες παρατηρήσεις σχετικά με τα Α.Ε.Ι.....	53
3.5.7 Τα Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.....	53

3.5.8 Ακαδημαϊκή διάρθρωση.....	54
3.5.9 Διοικητική δομή.....	56
3.5.10 Τα Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στην Ελλάδα.....	57
3.6 Αυτοδιοίκηση των ΑΕΙ και ΑΤΕΙ.....	58

Κεφάλαιο 4: Διοικητική Οργάνωση της Εκπαίδευσης

4. Εισαγωγή στη διοίκηση της εκπαίδευσης.....	59
4.1 Διοικητική οργάνωση του σχολικού συστήματος.....	60
4.1.1 Διοικητική οργάνωση της εκπαίδευσης σε εθνικό επίπεδο	61
4.1.2 Το Υπουργείο Παιδείας.....	63
4.1.3 Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.....	66
4.2 Διοικητική οργάνωση της εκπαίδευσης σε νομαρχιακό επίπεδο.....	69
4.3 Διοικητική οργάνωση της εκπαίδευσης σε επίπεδο σχολικής μονάδας.....	75
4.3.1 Μονομελή διοικητικά όργανα της σχολικής μονάδας.....	75
4.3.2 Συλλογικά διοικητικά όργανα της σχολικής μονάδας.....	76

Κεφάλαιο 5: Οργάνωση διοικητικών δραστηριοτήτων στις σχολικές μονάδες

5. Εισαγωγικά.....	79
5.1 Τα καθήκοντα και οι ευθύνες του διευθυντή σχολείου.....	80
5.2 Ο δάσκαλος- διευθυντής σχολείου ως ηγέτης.....	82

5.3 Τα όρια της δικαιοδοσίας του διευθυντή.....	84
5.4 Ποιες είναι οι προσωπικές αρετές που πρέπει να διαθέτει ο διευθυντής, για να θεωρηθεί ηγέτης.....	86
5.5 Ο σχολικός σύμβουλος.....	89

Κεφάλαιο 6: Συγκριτική Προσέγγιση Εκπαιδευτικών Συστημάτων

6. Εισαγωγικά.....	92
6.1 Ιστορική θεώρηση εξέλιξης των εκπαιδευτικών συστημάτων.....	94
6.2 Το εκπαιδευτικό σύστημα της Γερμανίας.....	95
6.3 Οργανωτική δομή και λειτουργία.....	96
6.3.1 Η προσχολική αγωγή και εκπαίδευση.....	96
6.3.2 Σχολική υποχρεωτική εκπαίδευση.....	97
6.3.3 Τριτοβάθμια εκπαίδευση.....	98
6.4 Διοίκηση της εκπαίδευσης στη Γερμανία.....	98
6.5 Το εκπαιδευτικό σύστημα της Αγγλίας.....	100
6.6 Οργανωτική δομή και λειτουργία.....	101
6.6.1 Προσχολική αγωγή.....	101
6.6.2 Υποχρεωτική εκπαίδευση.....	102
6.6.3 Μεταυποχρεωτική εκπαίδευση.....	104
6.6.4 Ανώτατη τριτοβάθμια εκπαίδευση.....	104
6.7 Διοίκηση της εκπαίδευσης στην Αγγλία.....	105
6.8 Το εκπαιδευτικό σύστημα της Ιταλίας.....	106
6.9 Οργανωτική δομή και λειτουργία.....	107

6.9.1 Προσχολική εκπαίδευση.....	107
6.9.2 Υποχρεωτική εκπαίδευση.....	107
6.9.3 Μεταυποχρεωτική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.....	109
6.9.4 Τριτοβάθμια εκπαίδευση.....	109
6.9.5 Αρχική επαγγελματική κατάρτιση.....	111
6.10 Διοίκηση της εκπαίδευσης.....	111

Κεφάλαιο 7: Συμπεράσματα

7. Εισαγωγικά.....	112
7.1 Η διοίκηση στην εκπαίδευση είναι management. Τα υπέρ και τα κατά	112
7.2 Συγκριτική προσέγγιση των εκπαιδευτικών συστημάτων.....	116
Βιβλιογραφία.....	122
Παράρτημα.....	123

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο σύγχρονος άνθρωπος χαρακτηρίζεται ευρέως ως «άνθρωπος της οργανώσεως». Η παραπάνω διατύπωση είναι απόλυτα αιτιολογημένη, αν σκεφτούμε πως το άτομο σήμερα, για να μπορέσει να λειτουργήσει αποτελεσματικά, πρέπει να οργανώσει κάθε ενέργειά του.

Η αναγκαιότητα αυτή οφείλεται απο τη μια μεριά στην πολυπλοκότητα των διαφόρων τομέων του σύγχρονου πολιτισμού και απο την άλλη στην ανεπάρκεια των αγαθών και υπηρεσιών, που ικανοποιούν τις ανθρώπινες ανάγκες. Για να έχει το άτομο, με αυτές τις συνθήκες, τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα, χρειάζεται να οργανώσει ορθολογικά τις ενέργειές του εκμεταλλευόμενο τη δύναμη της επιρροής του στα άλλα άτομα και τις πνευματικές ιδιότητές του της ανάλυσης και σύνθεσης. Η ορθολογική, επομένως, διάταξη των πόρων (υλικών και μη) και η επιστημονική οργάνωση της εργασίας είναι οι σημαντικότεροι συντελεστές, για να πραγματώσει τους στόχους του στους διάφορους τομείς.

Η οργάνωση και λειτουργία των σχολικών μονάδων δεν αποτελούν εξαίρεση σε όσα αναφέρθηκαν. Η αποτελεσματική λειτουργία των μονάδων αυτών προϋποθέτει την εφαρμογή των αρχών και των μεθόδων του management. Η αναγκαιότητα αυτή απορρέει τόσο απο τη στενότητα των χρημάτων που διατίθενται για την παιδεία, όσο και απο την αντίληψη οτι η παιδεία είναι ο σπουδαιότερος παράγοντας της εθνικής ανάπτυξης. Για κανένα λόγο, βέβαια, δεν αμφισβητείται πως η διδασκαλία αποτελεί την κύρια λειτουργία μέσα στο σχολείο. Ένα σύνολο, όμως, απο άλλες ενέργειες θα εξασφαλίσουν

καθημερινά το κατάλληλο πλαίσιο και τις συνθήκες για την απρόσκοπτη άσκησή της.

Σκοπός αυτής της πτυχιακής εργασίας είναι να καταγράψουμε τα επίπεδα οργάνωσης και διοίκησης της εκπαίδευσης, τόσο σε εθνικό επίπεδο (ΥΠΕΠΘ), όσο και σε τοπικό επίπεδο (Σχολική μονάδα).

Αναλυτικά η πτυχιακή εργασία χωρίζεται σε επτά κεφάλαια, τα οποία παραθέτουν και εξετάζουν τα εξής θέματα:

1. Στο πρώτο κεφάλαιο δίνουμε τους ορισμούς της «οργάνωσης» και της «διοίκησης» και παραθέτουμε βασικά στοιχεία αυτών. Γίνεται αναφορά στη διάκριση των οργανώσεων, στα οργανογράμματα καθώς και στον οργανωτικό σχεδιασμό.
2. Στο δεύτερο κεφάλαιο εξετάζουμε τις έννοιες της παιδείας και της εκπαίδευσης καθώς και το ποιος είναι ο σκοπός της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες της.
3. Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζουμε την οργάνωση και λειτουργία του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Παρουσιάζεται η λειτουργία και των τριών βαθμίδων της εκπαίδευσης.
4. Στο τέταρτο κεφάλαιο δίνονται στοιχεία για τη διοικητική οργάνωση της εκπαίδευσης σε εθνικό επίπεδο, νομαρχιακό και σε επίπεδο σχολικής μονάδας.
5. Στο πέμπτο κεφάλαιο επιχειρούμε να εξηγήσουμε τη φύση της διευθυντικής εργασίας με έμφαση στους ρόλους των ηγετικών στελεχών της εκπαίδευσης.
6. Στο έκτο κεφάλαιο γίνεται μια συγκριτική προσέγγιση των εκπαιδευτικών συστημάτων της Ιταλίας, της Γερμανίας και της

Αγγλίας, με το εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας, σε επίπεδο οργάνωσης και διοίκησης.

7. Τέλος, στο έβδομο κεφάλαιο παραθέτουμε κάποια συμπεράσματα, αν δηλαδή η διοίκηση στην εκπαίδευση είναι management, και αν υπάρχουν διαφορές στις οργανωτικές δομές των εκπαιδευτικών συστημάτων της Ιταλίας, Γερμανίας, Αγγλίας και της Ελλάδας.

Στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας έγινε βιβλιογραφική έρευνα για τη διοικητική πρακτική στο χώρο της εκπαίδευσης. Οι δυσκολίες που προέκυψαν ήταν λιγοστές, όπως για παράδειγμα στην ισχύουσα νομοθεσία, η οποία είναι πολύ πιθανό μετά από λίγο χρόνο να μην ισχύει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Εισαγωγικά

Στο κεφάλαιο αυτό θα διερευνήσουμε την έννοια της «οργάνωσης», της «διοίκησης» και τη σημασία του οργανογράμματος . Επίσης γίνεται αναφορά στη διάκριση των οργανώσεων και στις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ τους καθώς και στον οργανωτικό σχεδιασμό.

1 Έννοια και περιεχόμενο της οργάνωσης

1.1 Τι είναι οργάνωση

Οι κατακτήσεις της ανθρώπινης διάνοιας μετά το δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και η συνθετότητα που αυτές συνεπάγονται στους τομείς της σύγχρονης οικονομικής, πνευματικής και κοινωνικής ζωής, κατέστησαν ιδιαίτερα επίκαιρη την έννοια της «οργάνωσης». Η ισχύς αυτού του όρου υφίσταται σ' όλες τις εκδηλώσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας και συντελεί στην επιτυχία ή αποτυχία της ατομικής ή ομαδικής προσπάθειας.

Η εννοιολογική εμβάθυνση στην έννοια «Οργάνωση» είναι αναγκαία πριν προβούμε σε οποιαδήποτε άλλη εξέτασή της. Τι είναι, λοιπόν, οργάνωση; Οι διάφοροι μελετητές παραθέτουν ποικιλία

απόψεων σχετικά με τον όρο που πολλές φορές είναι δυνατό να θεωρηθούν αυθαίρετες.

Κατά μια γενική θεώρηση η λέξη «οργάνωση» είναι «*το υπόβαθρο πάνω στο οποίο θα στηριχθεί το οικοδόμημα της διοίκησης*». Σύμφωνα με τον ορισμό αυτό η οργάνωση εκλαμβάνεται ως μια διαδικασία που προσδιορίζει και ομαδοποιεί την εργασία που θα εκτελεστεί από τους ανθρώπους κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Συγχρόνως καθορίζει και διανέμει την ευθύνη και την εξουσία μεταξύ των μελών της ομάδας.

Οργάνωση είναι μια τυπική διάρθρωση που σκοπεύει στην πραγματοποίηση κοινών στόχων. Οργάνωση είναι ο καθορισμός σχέσεων μεταξύ δραστηριοτήτων που πρέπει να εκτελεστούν, προσωπικού για να τις εκτελέσει και υλικών παραγόντων που χρειάζονται. Για τον συντονισμό των διαθέσιμων πόρων το ηγετικό στέλεχος σχεδιάζει μια τυπική δομή σχέσεων καθήκοντος και εξουσίας, η οποία θα στηρίζει την αποτελεσματική και ικανοποιητική επίτευξη των στόχων. Τα κυριότερα πράγματα για τα οποία ενδιαφέρεται η οργάνωση είναι, η διαίρεση ή καταμερισμός της εργασίας που πρέπει να γίνει, ο καθορισμός της ομαδοποίησης της εργασίας, η διαμόρφωση βαθμίδων εξουσίας και η εξίσωση εξουσίας και ευθύνης. Πιο ειδικά, με την οργάνωση σχηματίζεται μια σειρά λειτουργικών μονάδων ή τμημάτων που το καθένα είναι υπεύθυνο για μια ιδιαίτερη φάση μιας λειτουργίας και προσδιορίζονται σχέσεις εξουσίας μεταξύ τους (ανθρώπων και ομάδων ή τμημάτων) που περιλαμβάνουν ακόμη όρια ευθύνης και υπευθυνότητας, αγωγούς επικοινωνίας, και όρια λήψης αποφάσεων. Κατά την πορεία δε

ανάπτυξης ολόκληρης της δομής του οργανισμού πρέπει να δίνεται προσοχή και σε τέτοια θέματα όπως είναι ο βαθμός αποκέντρωσης που πρέπει να υπάρχει, τα όρια άσκησης εποπτείας, το εύρος ελέγχου, η μεταβίβαση εξουσίας και η αλυσίδα μεταβίβασης εντολών.

Για τον T.HAIMAN [1] «οργάνωση» σημαίνει προσδιορισμός και εκχώρηση καθηκόντων σε πρόσωπα καθώς και καθιέρωση εξουσίας και συντήρηση σχέσεων ιεραρχίας μεταξύ των ομαδοποιημένων δραστηριοτήτων. Η άποψη αυτή ταυτίζεται με τη λειτουργική παρουσίαση του οργανογράμματος ενός οργανισμού.

Υπάρχουν επίσης πολλοί συγγραφείς που θεωρούν την «οργάνωση» σαν την κατάλληλη διάρθρωση διαφόρων επί μέρους συντελεστών και την κατάλληλη διασύνδεσή τους με βασική επιδίωξη την καλύτερη δυνατή επίτευξη ενός προκαθορισμένου αντικειμενικού σκοπού. Σύμφωνα με τη θεώρηση αυτή η οργάνωση προϋποθέτει τον καθορισμό ενός αντικειμενικού σκοπού και την κατάλληλη σύνδεση των διαφόρων συντελεστών «παραγωγής» που θα οδηγήσει την ομαδική προσπάθεια στην πραγματοποίηση των στόχων που έχουν τεθεί.

Τέλος, στη σφαίρα της οργανωτικής θεωρίας η οργάνωση εκλαμβάνεται ως ένα «*σύστημα από ρόλους σχεδιαζόμενο για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων*». Ως σύστημα και μάλιστα «*ανοικτό*» η οργάνωση απαρτίζεται από στοιχεία (όπως π. χ. ανθρώπους, μηχανήματα, κτήρια, κ.λ.π.) τα οποία, όταν ενεργοποιηθούν όλα μαζί παρουσιάζονται αλληλοεξαρτώμενα και ικανά να πραγματοποιήσουν κάποια λειτουργία. Ένα πανεπιστήμιο,

για παράδειγμα, είναι μια τυπική οργάνωση και συγχρόνως ένα ανοικτό σύστημα, γιατί αποτελείται από ένα σύνολο στοιχείων (όπως π. χ. φοιτητές, διδακτικό και διοικητικό προσωπικό, μηχανήματα, κτήρια, κ.λ.π.) τα οποία λειτουργούν με συντονιζόμενες ενέργειες για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων ενώ παράλληλα το ίδρυμα αυτό βρίσκεται σε διαρκή αλληλοεξάρτηση με άλλα συστήματα (π.χ. με άλλα ΑΕΙ ή οικονομικούς οργανισμούς) και υπερσυστήματα (π.χ. το κοινωνικό σύστημα) άλλων τομέων και εκδηλώσεων της κοινωνικής ζωής.

Από όσα αναφέραμε παραπάνω διαπιστώνουμε ότι η μεγάλη ποικιλία των ορισμών – αντιλήψεων δημιουργεί σύγχυση περισσότερο παρά διευκολύνει στην εξήγηση του τι ακριβώς σημαίνει η λέξη «οργάνωση». Ή όπως ειπώθηκε από τους Koontz ή και O'Donnell C [1].η «οργάνωση» είναι μια λέξη που δεν χρησιμοποιείται πάντοτε με την ίδια έννοια από τους συγγραφείς της Οργανωτικής και Διοικητικής επιστήμης.

Λόγω αυτής της ποικιλίας των ορισμών – απόψεων χρειάζεται να προβούμε σε μια σύντομη ανάλυση του όρου «οργάνωση».

Ετυμολογικά ο όρος αυτός προέρχεται από το ρήμα οργανώνω που σημαίνει τακτοποιώ, ρυθμίζω, συντονίζω, συστηματοποιώ τα μέρη ενός συνόλου. Στο χώρο της οργανωτικής επιστήμης εμφανίζεται με δυο έννοιες. Η μια αναφέρεται στην οργάνωση ως μια οντότητα (όπως π.χ. ένα σχολείο ή νοσοκομείο ή υπουργείο κλπ) και η άλλη αναφέρεται στην οργάνωση ως μια σειρά ενεργειών (δράση).

Με την έννοια της οντότητας (οργανισμού) οι οργανώσεις έχουν τα εξής κοινά χαρακτηριστικά:

- Α) Τους ανθρώπους: οι άνθρωποι από τα υπόλοιπα στοιχεία (π.χ μηχανήματα, κεφάλαιο) ενός οργανισμού και διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο για την επιτυχία ή την αποτυχία μιας κοινής προσπάθειας. Και αυτό γιατί ο ανθρώπινος παράγοντας αποτελεί το μόνο έμψυχο και πλέον δυναμικό στοιχείο στον οργανοσιακό χώρο με βούληση, ανάγκες, συνήθειες και κίνητρα.
- Β) Την επιδίωξη αντικειμενικών σκοπών. Οι οργανισμοί συγκροτούνται για την πραγματοποίηση ορισμένων στόχων. Ο υπουργός Εθνικής Παιδείας, για παράδειγμα, εγκρίνει την ίδρυση και τη λειτουργία ενός πανεπιστημίου με σκοπό τη διαμόρφωση υπεύθυνων ανθρώπων με επιστημονική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική συνείδηση.
- Γ) Την οργανωτική δομή. Οι αρχές και οι κανόνες μιας οργάνωσης καθορίζουν τη δομή της. Με τη δομή προσδιορίζονται οι γραμμές εξουσίας και επικοινωνίας των μελών της οργάνωσης και επιδιώκεται ο συντονισμός όλων των επί μέρους δραστηριοτήτων για την πραγματοποίηση των αντικειμενικών σκοπών της οργάνωσης. Η επίσημη δομή ενός οργανισμού (δημόσιου ή ιδιωτικού) παρουσιάζεται συνήθως με ένα οργανόγραμμα (Σχήμα 1) . Λέγοντας οργανόγραμμα εννοούμε την απλουστευμένη γραφική απεικόνιση μιας τυπικής οργάνωσης που δείχνει όλους τους τομείς δράσης της και τις γραμμές εξάρτησης και ευθύνης μεταξύ των διαφόρων θέσεων.

Παρόλα αυτά τα οργανογράμματα δε δείχνουν το βαθμό εξουσίας και ευθύνης σε κάθε θέση. Το οργανόγραμμα του υπουργείου Εθνικής Παιδείας, για παράδειγμα, δίνει μια ολοκληρωμένη εικόνα της διάρθρωσης του υπουργείου αυτού σε διευθύνσεις, ανεξάρτητα τμήματα και αυτοτελή γραφεία. Σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορούμε να επισημάνουμε το βαθμό εξουσίας και ευθύνης μιας διεύθυνσης ή τμήματος.

Από την άλλη πλευρά η οργάνωση ως ενέργεια(δράση) είναι ρυθμιστική. Η ρύθμιση μπορεί να αναφέρεται στις σχέσεις μιας ομάδας ανθρώπων που επιδιώκουν κοινούς σκοπούς και στον καθορισμό και παραχώρηση ευθύνης και εξουσίας μεταξύ μελών αυτής. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει τις σχέσεις ανάμεσα σε ανθρώπους όσο και τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων και των υλικών μέσων.

Με την έννοια της οντότητας οι οργανώσεις μπορούν να διακριθούν σε δυο μορφές, την τυπική ή επίσημη οργάνωση και στην άτυπη ή ανεπίσημη οργάνωση.

1.2 Τυπική ή Επίσημη Οργάνωση

Μια οργάνωση θεωρείται τυπική ή επίσημη όταν οι ενέργειες δυο ή περισσότερων ατόμων συντονίζονται ενσυνείδητα για την πραγματοποίηση των στόχων που έχουν καθοριστεί. Ο βασικός στόχος μιας οργάνωσης είναι η επιβίωση. Η επίσημη οργάνωση είναι μια διοικητική σχεδίαση που προϋποθέτει σκοπούς, πολιτική και προγράμματα και δείχνει τις προγραμματισμένες σχέσεις ανάμεσα

στις θέσεις που υπάρχουν στην οργάνωση και τις λειτουργίες που αντιστοιχούν στις θέσεις αυτές χωρίς να αναφέρονται σε συγκεκριμένα άτομα. Από το παραπάνω προκύπτει πως τα σχολεία, τα νοσοκομεία, οι επιχειρήσεις, είναι τυπικές οργανώσεις γιατί δρουν μέσα στον κοινωνικό χώρο, επιδιώκουν συγκεκριμένους στόχους, και βασίζονται σε ένα σύνολο αρχών και κανονισμών οι οποίοι αποσκοπούν στη δόμησή τους και στο συντονισμό, στη συνοχή και στη συνάφεια των δραστηριοτήτων που συντελούνται στο χώρο τους και που είναι απαραίτητες για την επίτευξη ρητών στόχων.

Από τα προηγούμενα καταλαβαίνουμε πως οι τυπικές οργανώσεις διαφέρουν από άλλους κοινωνικούς θεσμούς π. χ. τη φιλία και η διαφορά τους βρίσκεται στο γεγονός ότι οι τυπικές οργανώσεις σχεδιάζονται σκόπιμα για την πραγματοποίηση συγκεκριμένων σκοπών.

1.3 Άτυπη ή Ανεπίσημη Οργάνωση

Η άτυπη οργάνωση ,σε αντίθεση με την τυπική, δε διαθέτει δομή, κανόνες και κανονισμούς λειτουργίας. Η ύπαρξή της στηρίζεται στο συναισθηματικό στοιχείο και η δραστηριότητά της καθορίζεται από άτυπους κανόνες, καθήκοντα και υποχρεώσεις. Η διάρκειά της δεν είναι σταθερή και η ύπαρξή της εξαρτάται από το χρόνο πραγματοποίησης των στόχων για τους οποίους συστήθηκε.

Η ανεπίσημη οργάνωση έχει σαν πλαίσιο δράσης τον εργασιακό χώρο κάθε οργανισμού και δρα παράλληλα και ταυτόχρονα με την τυπική οργάνωση. Αποτελείται από μικρές ομάδες που

συγκροτούνται για να καλύψουν ανάγκες τους. Οι φιλίες , οι 'κλίκες' και οι εκδηλώσεις αλληλοβοήθειας που δημιουργούνται μεταξύ των εργαζομένων μιας τυπικής οργάνωσης (π.χ ενός υπουργείου), είναι μερικές από τις ομάδες που εντάσσονται στη σφαίρα της άτυπης οργάνωσης.

Θα πρέπει να αναρωτηθούμε τι είναι αυτό που κάνει τα μέλη μιας τυπικής οργάνωσης να προσχωρήσουν σε άτυπες οργανώσεις. Τα βασικά αίτια είναι :

- Ø Η ικανοποίηση του κοινωνικού αισθήματος. Η καθημερινή επαφή του εργαζομένου στο χώρο της εργασίας με άλλα άτομα του παρέχει την ευχέρεια να δημιουργήσει φιλίες και κοινωνικές σχέσεις.
- Ø Οι κοινοί στόχοι. Οι άνθρωποι μέσω της άτυπης οργάνωσης επιδιώκουν κοινά συμφέροντα και βλέπουν την ομάδα τους σαν μια ασπίδα αλληλοπροστασίας και αλληλεγγύης.
- Ø Η ταύτιση αντιλήψεων. Η ένταξη των ατόμων σε μια ομάδα εξαρτάται από την ιδιαιτερότητα των ατόμων αυτών όπως π.χ. την ηλικία, τη μόρφωση, τα ενδιαφέροντα κτλ.

Πρέπει όμως η διοίκηση μιας τυπικής οργάνωσης να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στα αιτήματα και στις ανάγκες όλων των μελών της ώστε να δημιουργείται υγιής συμβιωτική σχέση μεταξύ τυπικής οργάνωσης και άτυπων σχέσεων γιατί η άτυπη οργάνωση εκτός από θετικά μπορεί να συμβάλλει και αρνητικά στο έργο της επίσημης οργάνωσης. Για παράδειγμα η απόδοση των εργαζομένων μπορεί να μειωθεί λόγω των στενών σχέσεων που συνδέουν τα μέλη μιας ομάδας ή οι αλλαγές που θέλει να κάνει η διοίκηση να μην μπορούν να προσαρμοστούν λόγω της στάσης των εργαζομένων. Παρόλα

αυτά οι δυο αυτές μορφές οργάνωσης αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοβοηθούνται ώστε να πραγματοποιηθούν οι συγκεκριμένοι στόχοι του οργανισμού και συνθέτουν τη δομή και τη δράση κάθε ομαδικής δραστηριότητας.

1.4 Διαφορές τυπικής και άτυπης οργάνωσης

Η τυπική οργάνωση έχει συγκεκριμένους σκοπούς και στόχους, κανόνες και κανονισμούς και επίσημη δομή τα οποία δεν συναντούμε στην άτυπη οργάνωση. Η ανεπίσημη οργάνωση δραστηριοποιείται εκεί που οι άνθρωποι ζουν (π.χ. μέσα σ' ένα νοσοκομείο). Το αντίστροφο δεν θα μπορούσε να συμβεί, δηλαδή μια τυπική οργάνωση να δημιουργηθεί και να λειτουργήσει στα πλαίσια μιας άτυπης οργάνωσης. Η ανεπίσημη οργάνωση συμπληρώνει την επίσημη. Μια ακόμη σημαντική διαφορά μεταξύ αυτών των δυο τύπων οργανώσεων είναι πως οι κανόνες της ανεπίσημης οργάνωσης στηρίζονται στο συναίσθημα, στα ήθη και στις κοινές αντιλήψεις των μελών της ενώ στην επίσημη οργάνωση οι κανόνες αυτοί ανακύπτουν από τις νομοθετικές διατάξεις και οδηγούν αναγκαστικά σε μια τυπική ρύθμιση της συμπεριφοράς των μελών της.

Σχετικά με τον τρόπο επιβολής κυρώσεων παρατηρούμε πως στην επίσημη οργάνωση ακολουθείται τυπική διαδικασία και το είδος της ποινής που επιβάλλεται εξαρτάται από τις ισχύουσες διατάξεις. Αντίθετα, στην άτυπη οργάνωση δεν τηρείται επίσημη διαδικασία και τα μέλη που παραβαίνουν τους άτυπους κανόνες της τιμωρούνται

συνήθως με κοινωνική απομόνωση από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας.

1.5 Ανάλυση των όρων «Διοίκηση», «Management», και «Ηγεσία»

1.5.1 Τι είναι Διοίκηση

Η διοίκηση περιλαμβάνει ένα σύνολο ενεργειών που κρίνονται απαραίτητες για την επίτευξη συγκεκριμένου έργου ή σκοπού. Υπάρχουν βέβαια πολλοί τρόποι συστηματοποίησης των ενεργειών αυτών αλλά δεν είναι όλοι σωστοί. Σωστές μέθοδοι συστηματοποίησης των ενεργειών χαρακτηρίζονται συνήθως εκείνες που διέπονται από ορισμένους κανόνες (επιστήμης και πράξης) και καταλήγουν σε θετικά αποτελέσματα. Αυτό σημαίνει ότι η διοίκηση ως μεθοδολογία δεν στηρίζεται μόνο σε επιστημονικά κριτήρια αλλά και σε «τεχνικά» στοιχεία που προέρχονται από τις γνώσεις (επιστημονικές και εμπειρικές) και την ικανότητα των ατόμων που διευθύνουν έναν οργανισμό.

Στο χώρο της διοίκησης διακρίνουμε τα εξής στοιχεία:

- ∅ τον καθορισμό του σκοπού, δηλαδή τι θέλουμε να φτιάξουμε,
- ∅ τον καταμερισμό του έργου σε επιμέρους ειδικότητες,
- ∅ την ανάγκη συνεργασίας ανάμεσα στους εργαζομένους,
- ∅ την αξιοποίηση του αποτελέσματος μετά την εκτέλεση του σχεδίου και

∅ την επιβολή διαρθρωτικών μέτρων- για μελλοντικές περιπτώσεις- όταν διαπιστωθεί απόκλιση από το αρχικό σχέδιο.

Ύστερα απ' αυτά που ειπώθηκαν διαφαίνεται πως η λειτουργία της διοίκησης ενός οργανισμού είναι μια πολύπλοκη δραστηριότητα. Συνεπώς πρέπει να γίνει ένας διαχωρισμός των επί μέρους δραστηριοτήτων που τη χαρακτηρίζουν. Τα τέσσερα βασικά στοιχεία ή λειτουργίες της διοικητικής δραστηριότητας είναι:

- ∅ ο προγραμματισμός,
- ∅ η οργάνωση,
- ∅ η διεύθυνση και
- ∅ ο έλεγχος.

1.5.2 Τι σημαίνει Management

Με τον όρο «μάνατζμεντ» εννοούμε τη μεθοδική προσπάθεια προγραμματισμού, οργάνωσης, διεύθυνσης και ελέγχου των δραστηριοτήτων με στόχο την επιτυχία των δεδομένων σκοπών. Σύμφωνα με αυτό τον ορισμό οι βασικές αρχές του μάνατζμεντ είναι ο προγραμματισμός, η οργάνωση, η διεύθυνση και ο έλεγχος. Οι αρχές αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε κάθε οργανισμό μικρό ή μεγάλο, δημόσιο ή ιδιωτικό.

1.5.3 Διαφέρει η διοίκηση από το μάνατζμεντ;

Σύμφωνα με τα όσα αναφέραμε παραπάνω διαπιστώνουμε πως δεν υπάρχει καμία ουσιαστική διαφορά περιεχομένου μεταξύ διοίκησης και μάνατζμεντ. Για το λόγο αυτό πολλοί θεωρητικοί της διοικητικής επιστήμης δέχονται ότι οι δυο όροι είναι ταυτόσημοι.

Υπάρχουν βέβαια και εκείνοι που θεωρούν τη διοίκηση ως μέρος του μάνατζμεντ, ενώ άλλοι ισχυρίζονται ότι η διοίκηση είναι μια γενική έννοια και περιλαμβάνει μάνατζμεντ και οργάνωση.

Είναι γεγονός πως οι δυο παραπάνω όροι δεν είναι εύκολο να απομονωθούν και να μελετηθούν συστηματικά τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

Στην πράξη όμως ένας μάνατζερ κάνει ότι και ένας διευθυντής, και γι' αυτό συμφωνούμε πως οι δυο αυτοί όροι είναι συνώνυμοι, γιατί ένας που εκτελεί τα καθήκοντα του μάνατζερ ή διευθυντή σε ένα νοσοκομείο, σε μια επιχείρηση και σε άλλους οργανισμούς κάνει το ίδιο έργο διοίκησης.

1.5.4 Έννοια και φύση της ηγεσίας

Σε κάθε οργάνωση υπάρχουν θέσεις που αποτελούν την ιεραρχική πυραμίδα της οργάνωσης. Τα άτομα που κατέχουν τις θέσεις αυτές αποτελούν την ηγεσία της οργάνωσης. Για να είναι όμως κάποιος ηγέτης θα πρέπει να έχει κάποια χαρακτηριστικά που να τον κάνουν να ξεχωρίζει από κάποιον άλλον που δεν είναι ηγέτης.

Η ηγεσία μπορεί να ορισθεί ως η διαδικασία επιρροής της συμπεριφοράς των μελών μιας οργάνωσης από κάποιον ηγέτη, έτσι ώστε να εξασφαλίσει τη συνεργασία τους με τρόπο που να οδηγήσει στην επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού αποτελέσματος.

Η ηγεσία είναι μια σημαντική πλευρά της διοικητικής εργασίας, όμως δεν ταυτίζεται με τη διοίκηση, αποτελεί ένα μέρος αυτής και αποβλέπει στην αναγκαιότητα της αλλαγής του τρόπου συμπεριφοράς και νοοτροπίας των ανθρώπων, όταν οι συνθήκες το επιβάλλουν.

1.6 Ανάλυση της Διοικητικής δραστηριότητας

1.6.1 Προγραμματισμός

Ο προγραμματισμός καθορίζει εκ των προτέρων τους αντικειμενικούς σκοπούς και τα μέσα με τα οποία θα επιτευχθούν. Αποφασίζει για το ΤΙ πρέπει να γίνει, ΠΩΣ να γίνει και ΠΟΙΟΣ θα το κάνει. Επειδή ο προγραμματισμός γεφυρώνει το κενό ανάμεσα στο σημείο που είμαστε και στο σημείο που θέλουμε να είμαστε, θεωρείται και είναι η πιο βασική από τις πέντε λειτουργίες. Επιπλέον, επειδή ο προγραμματισμός απαιτεί εκ των προτέρων καθορισμό δράσης, η λήψη αποφάσεων συμβαίνει μέσα σε όλη αυτή τη λειτουργία. Όμως, η λήψη αποφάσεων μόνο δεν είναι προγραμματισμός.

Ο προγραμματισμός έχει εφαρμογή σ' όλες τις κοινωνικές οργανώσεις. Έτσι, στο χώρο της εκπαίδευσης η διοικητική αυτή

δραστηριότητα σχετίζεται με πολλές ενέργειες του διευθυντή σχολείου. Ως παράδειγμα μπορούμε να αναφέρουμε το έγγραφο προς τον οικείο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών του σχολείου όπως π. χ. τα έξοδα σε γραφική ύλη, καθαριότητας κτλ.

1.6.2 Διεύθυνση

Η διεύθυνση αναφέρεται στην καθοδήγηση της συμπεριφοράς του ανθρώπινου δυναμικού με σκοπό την υλοποίηση των προγραμμάτων δράσης του οργανισμού. Η διεύθυνση περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες που αποβλέπουν στο σωστό χειρισμό του ανθρώπινου παράγοντα και διαιρείται στα εξής στοιχεία:

1. στη στελέχωση, δηλαδή στην ανεύρεση των προσώπων που θα στελεχώσουν συγκεκριμένες υπηρεσίες,
2. στη συστηματική εκπαίδευση, επιμόρφωση των εργαζομένων ώστε να αναπτύξουν τις ικανότητες και τις γνώσεις τους για να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά νέες καταστάσεις,
3. στην υποκίνηση, δηλαδή την παρακίνηση των ανθρώπων να αποδώσουν καλύτερα και περισσότερο,
4. στην επίβλεψη του έργου των υφισταμένων που συνίσταται στην παροχή οδηγιών και υποδείξεων για την ομαλή διεκπεραίωση της εργασίας και

5. τέλος στο συντονισμό των εργασιών για την αποφυγή τυχόν παραλείψεων που μειώνουν την αποτελεσματικότητα μιας οργάνωσης.

1.6.3 Έλεγχος

Η τελευταία λειτουργία είναι ο έλεγχος. Κατ' αυτήν ανασκοπεί, ρυθμίζει και ελέγχει την απόδοση του εργαζομένου για να ελεγχθεί η συμμόρφωση προς κάποια πρότυπα που έχουν καθοριστεί με τη λειτουργία του προγραμματισμού. Η διαδικασία του ελέγχου τότε γίνεται ως εξής: Μετράται η απόδοση, συγκρίνεται με τα πρότυπα και σε περίπτωση που διαπιστωθούν σοβαρές αποκλίσεις, τότε αναλαμβάνεται διορθωτική δράση. Μια δεύτερη λύση μπορεί να είναι η αναδιοργάνωση, η μεταβολή δηλαδή των σχέσεων μεταξύ των δραστηριοτήτων για εκτέλεση, του προσωπικού που οφείλει να τις εκτελέσει και των υλικών παραγόντων που χρειάζονται. Η λύση αυτή είναι δυνατόν να συντελέσει στη διόρθωση. Και ακόμα μια τρίτη λύση μπορεί να επιτευχθεί με μια προσαρμογή της διευθυντικής λειτουργίας, δηλαδή με αύξηση ή μείωση της εποπτείας, της αλλαγής των κινήτρων ή της μεταβολής των τρόπων επικοινωνίας. Τότε η μη ανεκτή απόδοση μπορεί να βρει το σωστό επίπεδό της.

1.7 Σημασία της Οργάνωσης και Διοίκησης

Η οργάνωση και η διοίκηση υπήρξαν πάντοτε σπουδαίες για τον άνθρωπο επειδή εξαρχής εισχώρησαν με διάφορες μορφές στην ανθρώπινη δραστηριότητα, σε όλες τις περιόδους εξέλιξης του ανθρώπινου βίου λόγω της ανάγκης του ανθρώπου να συνεργαστεί με σκοπό αφενός να προστατευτεί από τους διάφορους φυσικούς και κοινωνικούς κινδύνους και αφετέρου να εξασφαλιστεί ανετότερα τα προς το ζην. Παρά τις αντιρρήσεις ορισμένων ότι η υπερβολική οργάνωση και διοίκηση εμποδίζει την ελευθερία των ατόμων και τη δημιουργικότητα η συστηματική οργάνωση και η διοίκηση είναι και χρήσιμη και αναγκαία. Ειδικότερα η οργάνωση και η διοίκηση στη σύγχρονη κοινωνική και οικονομική ζωή συμβάλλουν τόσο στην εξασφάλιση της ειρηνικής συμβίωσης των ατόμων των διάφορων κοινωνικών ομάδων αλλά και ολόκληρων κοινωνιών του πλανήτη μας με την ανάπτυξη των σημερινών διεθνών οργανισμών όσο και στην ανάπτυξη πνεύματος φιλίας κατανόησης και συνεργασίας ανάμεσα στα άτομα – μέλη διάφορων κοινωνικών ομάδων της σύγχρονης ζωής.

Συντελούν ακόμη και στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των δυσκολιών , των προβλημάτων και των αντιθέσεων που είναι επόμενο να παρουσιάζει η σύγχρονη ζωή τόσο στο ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα.

Στον ιδιωτικό τομέα μάλιστα έχει αναπτυχθεί και εξελιχθεί η οργάνωση και η διοίκηση σε μοναδικό παράγοντα της επιτυχίας των στόχων του, όπου η ανάπτυξη ειδικού κλάδου των οικονομικών

επιστημών, του κλάδου της Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων έχει αναλάβει το έργο της στελέχωσης όλων των μεγάλων και σύγχρονων οικονομικών και παραγωγικών μονάδων με ειδικευμένους επιστήμονες στα θέματα της οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων.

Στο δημόσιο τομέα επίσης η διοίκηση με τα διάφορα όργανα της όπως προβλέπονται από το σύνταγμα και τους νόμους μετατρέπει σε δράση και γίνονται πραγματικότητα οι πολιτικές ιδέες και τα προγράμματα αυτών που έχουν την ευθύνη διακυβέρνησης της χώρας.

Σήμερα δεν υπάρχει τομέας δημόσιος ή ιδιωτικός, στον οποίο η κατάλληλη οργάνωση και διοίκηση να μην αποτελούν τον κυριότερο παράγοντα και τη βασικότερη προϋπόθεση της επιτυχίας τους. Κατ' επέκταση και στον τομέα της εκπαίδευσης, η οργάνωση και διοίκηση έχει καταστεί αναγκαία και αναπόφευκτη, αφού μόνο έτσι επιτυγχάνεται η μέγιστη αποδοτικότητά της, βελτιώνεται η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών της και υλοποιούνται οι σκοποί της, με τον άριστο συνδυασμό των διαφόρων παραγόντων που την απαρτίζουν.

Δύσκολα όμως μπορεί να φανταστεί κανείς έναν κοινωνικό οργανισμό ή ίδρυμα, όπως είναι το σχολείο, που έχει αναλάβει τη συστηματική αγωγή και εκπαίδευση των νεαρών ατόμων- μελών της οποιασδήποτε κοινωνίας, χωρίς οργάνωση και διοίκηση. Η αναγκαιότητα της οργάνωσης και διοίκησης στην εκπαίδευση είναι περισσότερο έκδηλη, όταν κανείς θέλει να καθορίσει τους στόχους του εκπαιδευτικού συστήματος, τους τρόπους και τα μέσα πραγματοποίησής τους στην εκπαιδευτική πράξη.

1.8 Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης

Η οργανωμένη και προγραμματισμένη μορφή της παιδείας, η εκπαίδευση, αποτελεί πρωταρχικά μέριμνα κάθε σύγχρονης πολιτείας και πραγματοποιείται με τις γνωστές μεθόδους και τα παραδοσιακά μέσα του δημοσίου δικαίου.

Η οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης ως ειδικός οργανωτικός και διοικητικός κλάδος του δημοσίου δικαίου περιλαμβάνει τους κανόνες εκείνους, που ρυθμίζουν την οργάνωση και λειτουργία της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες. Αντλεί τους κανόνες από το Δίκαιο της Παιδείας, το οποίο ανήκει στο ειδικό μέρος του Διοικητικού Δικαίου.

Η συνταγματική δέσμευση της πολιτείας για την προσφορά εκπαίδευσης συγκεκριμενοποιείται μέσα από τους νομικούς κανόνες, που επιβάλλουν στα νεαρά άτομα την υποχρέωση για φοίτηση και στην πολιτεία τη δέσμευση για την απρόσκοπτη παροχή της. Η παροχή αυτή της πολιτείας εξασφαλίζεται μέσα από οργανωτικούς σχηματισμούς στους οποίους εντάσσεται ένα σύνολο συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας με του οποίους επιδιώκεται η αποτελεσματικότερη επίτευξη του σκοπού, όπως αυτός μορφοποιείται μέσα από τους νομικούς κανόνες που καθορίζουν τους επιμέρους στόχους κάθε μορφής της εκπαίδευσης ώστε να δομηθούν και διαρθρωθούν κατάλληλα.

Η εκπαίδευση ως οργανωμένη μορφή της παιδείας προσφέρεται μέσα από διαφορετικούς διοικητικούς μηχανισμούς όπως σχολεία, εκπαιδευτικά ιδρύματα και διάφοροι άλλοι εκπαιδευτικοί οργανισμοί και φορείς. Η υλοποίηση των σκοπών της εκπαίδευσης μέσω των

διοικητικών αυτών μηχανισμών εξειδικεύεται στις διάφορες οργανωτικές βαθμίδες και μορφές της και δημιουργείται έτσι η ανάγκη της κατάλληλης οργάνωσης και λειτουργίας τους. Η εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της και η εκπλήρωση του αντικειμενικού τους σκοπού επιτυγχάνονται με την οργάνωση και διοίκηση, που αποτελούν και τους κυριότερους παράγοντες.

Η συστηματική τακτοποίηση και διάρθρωση, καθώς και ο επιτυχής συντονισμός όλων των επιμέρους στοιχείων των οργανωτικών και διοικητικών μηχανισμών, για τη μεγιστοποίηση του αποτελέσματος και την ποιοτική και ποσοτική βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών, επιτυγχάνεται μέσα από τις αρχές και τις μεθόδους που θέτει η επιστήμη της οργάνωσης και διοίκησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Εισαγωγικά

Σ' αυτό το κεφάλαιο γίνεται αρχικά μια εννοιολογική προσέγγιση των όρων παιδεία και εκπαίδευση. Για τη θεωρητική μελέτη του τομέα αυτού είναι αναγκαίο να οριοθετήσουμε το χώρο και την έκταση των δυο εννοιών. Στην πρακτική όμως, εξέταση του θέματος τις περισσότερες φορές ταυτίζουμε τις δυο έννοιες.

Στη συνέχεια αναλύουμε ποιός είναι ο σκοπός της ελληνικής εκπαίδευσης στις τρεις βαθμίδες της.

2. Εννοιολογική Διάκριση των Όρων Παιδεία και Εκπαίδευση

Είναι γνωστό πως υπάρχει σύγχυση ανάμεσα στους όρους παιδεία και εκπαίδευση. Συχνά οι δύο αυτοί όροι ταυτίζονται και θεωρούνται συνώνυμοι. Για να μελετήσουμε και να κατανοήσουμε το θέμα θα πρέπει να γίνει διάκριση των δύο αυτών εννοιών.

Με τον όρο παιδεία εννοούμε την επαγγελματική κατάρτιση στα σχολεία και σε άλλα ιδρύματα εκπαίδευσης αλλά και την καθολική αγωγή και ολοκλήρωση της προσωπικότητας του ανθρώπου. Η παιδεία δεν πρέπει να είναι μόνο φορέας γνώσεων αλλά και

προαγωγός ήθους. Το σχολείο πρέπει να καλλιεργεί το πνεύμα, την ψυχή και να είναι φορέας ιδεών και αξιών. Προέχει όμως μέσα στους στόχους της η δημιουργία ανώτερης κοινωνίας γιατί καθιστά ικανό, κοινωνικά καλλιεργημένο το άτομο, καλό πολίτη και μαθαίνει σε αυτόν να κατανοεί τον κόσμο και να είναι ευτυχής. Η σύγχρονη παιδεία μπορεί να δίνει στους νέους κάποιες γνώσεις ως χρηστικά εφόδια, αλλά δεν τους δίνει το φως να βλέπουν μακριά και βαθιά, δεν τους δίνει την ικανότητα να πετούνε.

Η παιδεία δεν είναι ένα απλό επαγγελματικό εφόδιο, είναι μια ευρύτερη κοινωνική λειτουργία που πέρα από τις αναγκαίες γνώσεις προωθεί την γύμναση του στοχασμού και την αναγωγή της ψυχής σε υψηλές βαθμίδες, με στόχο να συντελέσει στην ηθικοπνευματική βελτίωση των νέων ώστε να ενταχθούν ως ολοκληρωμένες προσωπικότητες στο κοινωνικό σώμα.

Λέγοντας εκπαίδευση εννοούμε την οργανωμένη εκ μέρους της πολιτείας ή της κοινωνίας ή και των ατόμων, ενέργεια μέσω της οποίας επιδιώκεται η μετάδοση ορισμένων θεωρητικών γνώσεων όπως και πρακτικών και τεχνικών ικανοτήτων στη νέα γενιά. Η εκπαίδευση δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια σχεδιασμένη διαδικασία μέσω της οποίας μεταδίδονται στην εκάστοτε γενιά γνώσεις και τεχνικές δεξιότητες, που θα βοηθήσουν τα νέα, κυρίως, άτομα στην επαγγελματική τους αποκατάσταση. Η εκπαίδευση οργανώνεται σε ιδιαίτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα σχολεία, που παρέχουν τα μέσα και τις συνθήκες ώστε η μάθηση να είναι πιο αποτελεσματική. Το σχολείο έτσι νοείται ως ο κοινωνικός οργανισμός που εμπεριέχει μια συνεχή αλληλενέργεια, επικοινωνία και αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών του, σχήματα και κανόνες συμπεριφοράς, ευκρινείς ρόλους,

όπως επίσης και με μορφή γραφειοκρατικής οργάνωσης. Τα μέσα που χρησιμοποιεί το σχολείο καθώς και οι συνθήκες που αναπτύσσει για να εκπαιδεύσει τους νέους δεν είναι δημιουργήματα εντελώς δικά του αλλά επηρεάζονται από γενικότερες κοινωνικές ρυθμίσεις, σκοπιμότητες και αξίες. Μέσω της εκπαίδευσης η κοινωνία ασκεί ένα είδος ελέγχου επάνω στις νέες γενιές, εξασφαλίζοντας έτσι την επιβίωση και συνέχισή της. Προετοιμάζει τους νέους να αναλάβουν ρόλους και θέσεις που θα εξασφαλίσουν την ομαλή λειτουργία της. Αυτό το πετυχαίνει με τη μετάδοση γνώσης, αξιών και δεξιοτήτων και με τη χρήση μηχανισμών επιλογής που δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την κατανομή των νέων στις κοινωνικές θέσεις. Ένα σύγχρονο σχολείο, για να είναι σύγχρονο, δεν μπορεί ν' αδιαφορεί για τις νέες πνευματικές κατακτήσεις. Είναι αναγκαίο να προσφέρει στα παιδιά την κατάλληλη πληροφόρηση, για να ενταχθούν σωστά και ομαλά στο διαρκώς εξελισσόμενο και μεταβαλλόμενο κόσμο μας. Σε μια εποχή, όπου διασταυρώνονται καθημερινά εκατοντάδες μηνύματα, επιστημονικοί όροι και η τεχνολογία κάνει τεράστια και γοργά βήματα, είναι απαραίτητη μια επαρκής ενημέρωση και εξοικείωση με τις νέες κατακτήσεις, για να μην πέσει ο μαθητής σε πνευματική αφασία και χαθεί μέσα στον στρόβιλο των ραγδαίων εξελίξεων.

2.1 Σκοπός της εκπαίδευσης

Η παιδεία που παρέχεται στα ελληνόπουλα σ' όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, ως σκόπιμη και σχεδιασμένη παιδευτική ενέργεια, πρέπει να προσανατολίζεται στην πραγματοποίηση ορισμένων τελικών σκοπών. Η παιδεία αποτελεί βασικό σκοπό του κράτους γεγονός που μας αναγκάζει να πούμε ότι ο ρόλος της παιδείας στην ανάπτυξη μιας χώρας είναι πολυμερής και σύνθετος.

Ειδικότερα, η εκπαίδευση αποβλέπει στην μετάδοση της πολιτιστικής κληρονομιάς του παρελθόντος, στην άσκηση των νέων στην κοινωνική ζωή, στην ομαλή προσαρμογή τους στο διαρκώς εξελισσόμενο και μεταβαλλόμενο περιβάλλον, και στον εμπλουτισμό της ζωής με νέες αξίες. Χωρίς εκπαίδευση είναι αδύνατο να μεταβιβαστεί η πολιτιστική κληρονομιά στις νέες γενιές γιατί τα ήθη, οι αξίες και η πείρα, που αποκτά ο άνθρωπος κατά τη διάρκεια της ζωής του, δεν μεταδίδονται κληρονομικά.

Η αποστολή της εκπαίδευσης είναι να διαμορφώσει ολοκληρωμένες προσωπικότητες ώστε οι νέοι να ζήσουν ως χρήσιμα μέλη της πολύπλοκης και σύγχρονης κοινωνίας, στα πλαίσια της οποίας κάθε άτομο συμβάλλει και συμμετέχει στους διάφορους θεσμούς όπως είναι η οικογένεια, το κράτος, το σχολείο. Αλλά για τη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, εξίσου απαραίτητη είναι και η καλλιέργεια της ψυχής. Η πνευματική δύναμη χωρίς την παρουσία ανθρώπινου ήθους γίνεται δύναμη ανεξέλεγκτη και καταστροφική. Η ανθρωπιά καθορίζει το δρόμο στη δύναμη, η ανθρωπιά πρέπει και να την κατευθύνει. Και αυτό περισσότερο πρέπει να ισχύσει σε μια εποχή όπως η δική μας. Σ' αυτούς τους

δύσκολους από ηθική άποψη καιρούς το σχολείο οφείλει, πέρα από τα αναγκαία γνωστικά εφόδια, να εμφυτεύσει στους μαθητές την έννοια της υπευθυνότητας, της αγάπης για το συνάνθρωπο και το δημοκρατικό ήθος. Το σχολείο πρέπει να καλλιεργήσει στα παιδιά το πνεύμα της άμιλλας, δηλαδή τον ευγενή ανταγωνισμό που δεν αναιρεί τη συνεργασία, την ομαδικότητα, μέσα σ' ένα πνεύμα ισοτιμίας.

Ανάλογα βέβαια με την ηλικία των εκπαιδευομένων, την κατηγορία της εκπαίδευσης και τα μέσα που χρησιμοποιούνται, δίνεται έμφαση σε ορισμένους στόχους της εκπαίδευσης. Αυτό σημαίνει ότι ο σκοπός της εκπαίδευσης διαφοροποιείται σε κάθε μία από τις υφιστάμενες βαθμίδες της- την πρωτοβάθμια, τη δευτεροβάθμια και την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Για τις δυο πρώτες βαθμίδες της εκπαίδευσης ο σκοπός καθορίζεται από το άρθρο 1 του νόμου 1566/85 [1] για «*τη δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης*». Σύμφωνα με τη διάταξη σκοπός της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι να συμβάλλει στην ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών, ώστε ανεξάρτητα από φύλο και καταγωγή, να έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες και να ζήσουν δημιουργικά.

Πιο συγκεκριμένα οι δυο πρώτες βαθμίδες υποβοηθούν τους μαθητές:

∅ να γίνονται υπεύθυνοι, ελεύθεροι, δημοκρατικοί πολίτες

- ∅ να υπερασπίζονται την εθνική ανεξαρτησία, την εδαφική ακεραιότητα της χώρας και τη δημοκρατία,
- ∅ να καλλιεργούν και να αναπτύσσουν αρμονικά το πνεύμα και το σώμα τους, τα ενδιαφέροντα και τις δεξιότητές τους,
- ∅ να αποκτούν μέσα από τη σχολική αγωγή κοινωνική ταυτότητα και συνείδηση,
- ∅ να ενημερώνονται και να ασκούνται πάνω στη σωστή και ωφέλιμη για το ανθρώπινο γένος χρήση και αξιοποίηση των αγαθών του σύγχρονου πολιτισμού, καθώς και των αξιών της λαϊκής τέχνης,
- ∅ να αναπτύσσουν κριτική και δημιουργική σκέψη και αντίληψη συλλογικής προσπάθειας και συνεργασίας, ώστε να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και με την υπεύθυνη συμμετοχή τους να συντελούν αποφασιστικά στην πρόοδο του κοινωνικού συνόλου και στην ανάπτυξη της πατρίδας μας,
- ∅ να κατανοούν τη σημασία της τέχνης, της επιστήμης και της τεχνολογίας, να σέβονται τις ανθρώπινες αξίες και να διαφυλάσσουν αλλά και να προάγουν τον πολιτισμό,
- ∅ να αναπτύσσουν πνεύμα φιλίας και συνεργασίας με όλους τους λαούς της γης, προσβλέποντας σε ένα κόσμο καλύτερο, δίκαιο και ειρηνικό.

Βασικοί συντελεστές για να πραγματοποιηθούν οι παραπάνω σκοποί είναι η κατάρτιση του εκπαιδευτικού προσωπικού και η προσωπικότητα, ο τρόπος μετάδοσης όλων αυτών των αξιών σε κάθε βαθμίδα, η σωστή χρήση των βιβλίων και των εγχειριδίων. Ακόμη σημαντικό ρόλο παίζει η διοίκηση που εξασφαλίζει τα μέσα και τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την λειτουργία των σχολείων. Τέλος

η δημιουργία του απαραίτητου παιδαγωγικού κλίματος για την ανάπτυξη αρμονικών σχέσεων στο σχολείο και με το σεβασμό προς την προσωπικότητα του κάθε μαθητή.

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει την πανεπιστημιακή εκπαίδευση και την τεχνολογική. Η πανεπιστημιακή εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι) που είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, ενώ η τεχνολογική εκπαίδευση παρέχεται από τα Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Τ.Ε.Ι).

Ο ρόλος της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης είναι:

- ∅ να παράγει και να μεταδίδει τη γνώση με την έρευνα και τη διδασκαλία και να καλλιεργεί τις τέχνες,
- ∅ να συμβάλλει στην αντιμετώπιση των κοινωνικών πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών του τόπου,
- ∅ να διαμορφώνει υπεύθυνα άτομα με επιστημονική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική συνείδηση και να τους παρέχει τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίσουν την άρτια κατάρτισή τους για επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία.

Τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα έχουν ως αποστολή:

- ∅ να παρέχουν θεωρητική αλλά και πρακτική εκπαίδευση επαρκή για την εφαρμογή επιστημονικών, τεχνολογικών, καλλιτεχνικών ή άλλων δεξιοτήτων στο επάγγελμα,
- ∅ να συμβάλλουν στη δημιουργία υπεύθυνων πολιτών ικανών, να συνεισφέρουν ως στελέχη εφαρμογής στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας,

∅ να υλοποιήσουν το δικαίωμα δωρεάν παιδείας για κάθε Έλληνα πολίτη ανάλογα με τις κλίσεις του, σύμφωνα με τη νομοθεσία.

Μελετώντας το ρόλο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρατηρούμε ότι υπάρχει μεγάλη εξάρτηση της κοινωνίας από την επιστήμη και την τεχνολογία, γεγονός που κάνει την παιδεία να έχει βασικό ρόλο στην ανάπτυξη και την πρόοδό της.

Προκειμένου να επιτευχθούν οι παραπάνω σκοποί η τριτοβάθμια εκπαίδευση οφείλει να συγχρονίζεται με τις τελευταίες ανακαλύψεις και τάσεις. Για να γίνει το ζητούμενο θα πρέπει τα ιδρύματά της να επιδιώξουν προσαρμογή της δομής και λειτουργίας τους με τις νέες συνθήκες και να αναδιοργανωθούν στον τομέα της διοίκησης σύμφωνα με τις σύγχρονες αρχές του management.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΜΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Εισαγωγικά

Στο κεφάλαιο αυτό θα ασχοληθούμε με την οργάνωση και τη λειτουργία του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Παρουσιάζεται αναλυτικά η λειτουργία των τριών βαθμίδων της εκπαίδευσης και δίνονται στοιχεία για τους ειδικούς τύπος σχολικών μονάδων και τις συμπληρωματικές βαθμίδες της εκπαίδευσης.

3 Δομή του εκπαιδευτικού συστήματος

Η εκπαίδευση στην Ελλάδα περιλαμβάνει τρεις βασικές βαθμίδες σπουδών.

Την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, που αποτελείται από τα νηπιαγωγεία, στα οποία εγγράφονται προαιρετικά νήπια, που συμπληρώνουν την 1^η Οκτωβρίου του έτους εγγραφής τους ηλικία 3 ετών και 6 μηνών, και τα δημοτικά σχολεία στα οποία η φοίτηση είναι έξι χρόνια.

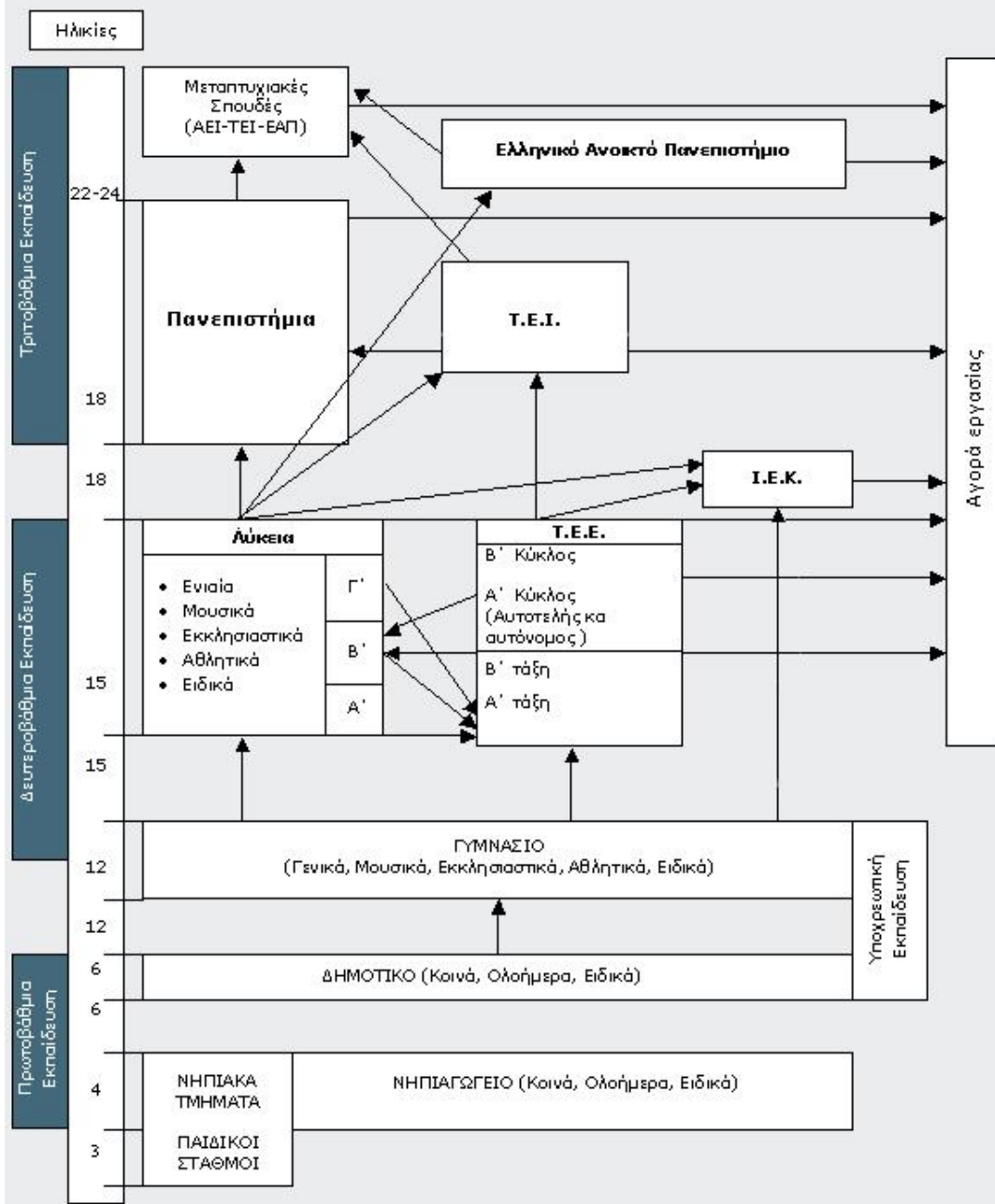
Τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, που περιλαμβάνει τα γυμνάσια, τα λύκεια κάθε τύπου και τις τεχνικές σχολές. Στα γυμνάσια εγγράφονται απόφοιτοι του δημοτικού σχολείου, χωρίς εισακτήριες

εξετάσεις και η φοίτηση είναι τριετής. Στα λύκεια εγγράφονται επίσης χωρίς εξετάσεις οι απόφοιτοι γυμνασίου. Η φοίτηση στα ημερήσια λύκεια είναι τριετής.

Στη χώρα μας η υποχρεωτική εκπαίδευση είναι εννεαετής και περιλαμβάνει τα δημοτικά σχολεία και τα γυμνάσια. Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση και η δευτεροβάθμια παρέχεται τόσο από δημόσια όσο και από ιδιωτικά εκπαιδευτήρια.

Την τριτοβάθμια εκπαίδευση, που περιλαμβάνει τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) και τα Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΤΕΙ). Τα ιδρύματα αυτά είναι αυτοδιοικούμενα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και η εκπαίδευση παρέχεται δωρεάν. Στην έννοια της δωρεάν παιδείας περιλαμβάνεται και η δωρεάν χορήγηση βιβλίων, η παροχή κρατικής ενίσχυσης στα εκπαιδευτήρια για τη λειτουργία τους και η χορήγηση υποτροφιών στους νέους που επιδεικνύουν ιδιαίτερη επίδοση.

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Σχήμα 2: Δομή του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος

3.1 Η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα την πρωτοβάθμια εκπαίδευση αποτελούν η **προσχολική αγωγή** (νηπιαγωγείο) και η **δημοτική εκπαίδευση** (δημοτικό σχολείο).

3.1.1 Νηπιαγωγεία

Ξεκινώντας από την **προσχολική εκπαίδευση** πρέπει να αναφέρουμε ότι τα νηπιαγωγεία μπορεί να είναι αυτόνομα και ιδιωτικά κέντρα ή μπορεί να εντάσσονται στα πλαίσια ενός κρατικού προσχολικού κέντρου, στο οποίο ανήκουν και οι κρατικοί παιδικοί σταθμοί.

Όπως είναι αναμενόμενο, ο ρόλος της προσχολικής εκπαίδευσης του παιδιού είναι πολύ σημαντικός και ως ένα βαθμό μπορεί να καθορίσει και την μετέπειτα πορεία του στη σχολική ζωή. Δηλαδή, έχει σημασία το παιδί να μάθει να ανήκει σε μια ομάδα στην οποία ισχύουν κανόνες και στην οποία δεν είναι πλέον το κέντρο της προσοχής, όπως είναι στην οικογένειά του. Πρέπει να μάθει να συνεργάζεται με τα υπόλοιπα παιδιά και να ανεξαρτητοποιηθεί από το κύριο πρόσωπο κοινωνικής αλληλεπίδρασης που γνώριζε μέχρι αυτήν την ηλικία, δηλαδή την μητέρα του.

Θα μπορούσε να πει κανείς ότι η προσχολική αγωγή θέτει ως βασικό σκοπό την προετοιμασία του παιδιού για τη σχολική ζωή.

Οι καθημερινές δραστηριότητες των νηπίων στα νηπιαγωγεία είναι η ζωγραφική, η μουσική, τα παιχνίδια, η ανάγνωση παραμυθιών καθώς

και ειδικές δραστηριότητες που αποσκοπούν στην ανάπτυξη γλωσσικών και μαθηματικών συμβολισμών.

Η προσχολική εκπαίδευση δεν εντάσσεται στην υποχρεωτική εκπαίδευση και μπορεί να διαρκέσει ως 2 χρόνια. Παιδιά κάτω από 3,5 ετών δεν μπορούν να γραφτούν σε κάποιο νηπιαγωγείο.

Λόγω της αυξημένης ζήτησης των νηπιαγωγείων, οι σημερινές εγκαταστάσεις δεν καλύπτουν τις ανάγκες των σημερινών ελληνικών οικογενειών και γι' αυτό το λόγο πολλοί ιδιώτες αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία να ξεκινήσουν ιδιωτικά νηπιαγωγεία, τα οποία φυσικά έχουν κόστος υψηλό και πολλές οικογένειες δεν μπορούν να ανταποκριθούν σε αυτή τη νέα κατάσταση.

Κάθε νηπιαγωγείο έχει τη δική του σχολική περιφέρεια. Στους δήμους και τις κοινότητες που λειτουργούν περισσότερα από ένα προσχολικά ιδρύματα, η περιφέρεια καθορίζεται από το αρμόδιο Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

3.1.2 Δημοτικά Σχολεία

Είπαμε προηγουμένως ότι η πρωτοβάθμια εκπαίδευση εκτός από την προσχολική περιλαμβάνει και τη δημοτική εκπαίδευση. Το δημοτικό σχολείο στην Ελλάδα έχει διάρκεια φοίτησης τα 6 χρόνια. Σκοπός της δημοτικής εκπαίδευσης είναι να βοηθήσει το παιδί να αναπτύξει την προσωπικότητά του και να αποκτήσει τις θεμελιώδεις

γνώσεις ώστε στην επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα να εμπλουτίσει τις γνώσεις του.

Τα δημοτικά σχολεία διακρίνονται σε διάφορους τύπους από μονοθέσια έως εξαθέσια ή δωδεκαθέσια με βάση τους 25 μαθητές ανά δάσκαλο για τα μονοθέσια και δυθέσια και για τα υπόλοιπα δημοτικά σχολεία 30 μαθητές ανά δάσκαλο.

Κάθε σχολείο έχει τη δική του σχολική περιφέρεια. Τα όρια της σχολικής περιφέρειας ορίζονται από προεδρικά διατάγματα και μπορεί να μετατοπίζονται από το αρμόδιο Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Στην οργανωτική πλευρά της λειτουργίας των δημοτικών σχολείων, τα προεδρικά διατάγματα είναι αυτά που ορίζουν το πρόγραμμα και όλα τα θέματα που αφορούν την οργάνωση και τη λειτουργία του σχολείου.

3.2 Η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα

Με την ολοκλήρωση της φοίτησης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση το παιδί μεταφέρεται αυτόματα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η οποία διαρκεί 6 χρόνια.

Αυτά τα 6 χρόνια διακρίνονται σε 2 διαφορετικούς τριετείς κύκλους, οι οποίοι είναι το γυμνάσιο και το λύκειο.

3.2.1 Ο Πρώτος Κύκλος της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Το γυμνάσιο

Η διάρκεια φοίτησης στο γυμνάσιο είναι 3 χρόνια και η παρουσία όλων των μαθητών είναι υποχρεωτική. Αν και παλαιότερα η εισαγωγή των μαθητών στο γυμνάσιο γινόταν με εξετάσεις, σήμερα όλοι γράφονται χωρίς εξαιρέσεις.

Στο γυμνάσιο παρατηρούμε να συνεχίζει το ενιαίο, άκαμπτο πρόγραμμα μαθημάτων για όλους και δεν υπάρχουν δυνατότητες επιλογής μαθημάτων ανάλογα με την κλίση που έχει το κάθε άτομο. Η μόνη εναλλακτική που προσφέρεται στο άτομο είναι τα μουσικά γυμνάσια ή τα γυμνάσια με τις αθλητικές τάξεις, αλλά σε καμία περίπτωση δε λύνουν το πρόβλημα της ματαιώσης που μπορεί να βιώνει ένας μαθητής που ασχολείται στο σχολείο πολλές ώρες με γνωστικά αντικείμενα που δεν τον ενδιαφέρουν. Αυτό το γεγονός αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες πληγές της εκπαίδευσης στο γυμνάσιο και σίγουρα πρέπει να αναθεωρηθεί για να συναντήσει τις πραγματικές ανάγκες των μαθητών.

Ο νόμος ορίζει ότι το γυμνάσιο έχει ως σκοπό να προωθήσει την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών, σε σχέση με τις δυνατότητες που έχουν στην ηλικία αυτή και τις αντίστοιχες απαιτήσεις της ζωής. Με την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης στο γυμνάσιο, ο μαθητής παίρνει ένα απολυτήριο- εισιτήριο για την εισαγωγή του στο δεύτερο κύκλο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Τα διοικητικά όργανα του γυμνασίου είναι ο διευθυντής, ο υποδιευθυντής και ο σύλλογος διδασκόντων.

3.2.2 Ο δεύτερος Κύκλος της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Τα Λύκεια και τα ΕΠΑΛ- ΕΠΑΣ

Θα ξεκινήσουμε την περιγραφή της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από τα λύκεια, που αποτελούν και τη συχνότερη επιλογή των μαθητών μετά από το γυμνάσιο. Βέβαια, το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών φοιτά στα λύκεια εγείρει πολλά ερωτηματικά και προβλήματα στη λειτουργία και των λυκείων αλλά και των ΕΠΑΛ- ΕΠΑΣ.

Τα ΤΕΕ άλλαξαν ονομασία και σύμφωνα με το νόμο 3475/2006 [9], ονομάζονται πλέον Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ), Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑΣ).

Για κάποιο λόγο τα ΕΠΑΛ-ΕΠΑΣ θεωρούνται ως χειρότερη λύση και δεν είναι για πολλούς επιλογή μετά από το γυμνάσιο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα παιδιά που έχουν έφεση σε χειρωνακτικά και όχι μόνο επαγγέλματα να πηγαίνουν στα λύκεια αποτυγχάνοντας να περάσουν τις τάξεις και χάνοντας εντελώς τον προσανατολισμό και το χρόνο τους.

Σκοπός του εκπαιδευτικού συστήματος πρέπει να είναι η αναβάθμιση της ποιότητας των σπουδών στα ΕΠΑΛ- ΕΠΑΣ καθώς και η αλλαγή της νοοτροπίας της κοινωνίας σχετικά με αυτά.

Όσον αφορά τα λύκεια, τώρα, ο γενικός σκοπός τους ,σύμφωνα με το νόμο, είναι να βοηθούν τους μαθητές να αντιληφθούν την κοινωνική πραγματικότητα, να κάνουν σωστές επιλογές για τις περαιτέρω σπουδές και την επαγγελματική τους αποκατάσταση και να διαμορφώσουν τον χαρακτήρα και την προσωπικότητά τους έτσι ώστε να μπορούν να ενταχθούν αρμονικά στο κοινωνικό σύνολο και

να συμβάλουν στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της πατρίδας.

Εκτός από τα ημερήσια λύκεια όμως, υπάρχουν και τα εσπερινά λύκεια που λειτουργούν για τους μαθητές που εργάζονται, που έχουν παιδιά και που για οποιοδήποτε σημαντικό λόγο δεν μπορούν να παρακολουθήσουν ένα ημερήσιο λύκειο. Στα εσπερινά λύκεια διαφέρει και ο χρόνος παρακολούθησης, ο οποίος καθορίζεται στα 4 χρόνια

3.3 Οι ειδικοί τύποι σχολικών μονάδων

Εκτός από τους τύπους σχολικής εκπαίδευσης που αναφέρθηκαν προηγουμένως και στην πρωτοβάθμια αλλά και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μπορεί να δημιουργηθεί ένας ειδικός τύπος σχολείου και να γίνει για παράδειγμα ένα σχολείο πειραματικό ή να γίνει σχολείο ειδικής εκπαίδευσης.

Ø Τα πειραματικά σχολεία:

Όλα τα δημοτικά, τα γυμνάσια και τα λύκεια μπορεί να γίνουν πειραματικά. Όπως εξηγεί η λέξη από μόνη της στο πειραματικό σχολείο εισάγονται καινοτομίες, οι οποίες δοκιμάζονται και αν έχουν επιθυμητά αποτελέσματα μπορεί να γενικευτούν και στα υπόλοιπα σχολεία. Οι πειραματικές εφαρμογές μπορεί να αφορούν μέσα διδασκαλίας, βιβλία και σύγχρονα μέσα εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Ένα σχολείο δεν μπορεί να είναι συνεχώς πειραματικό αφού μετά από 6 χρόνια χάνει αυτή του την ιδιότητα. Για να φοιτήσει ένας

μαθητής σε ένα πειραματικό σχολείο πρέπει να συμμετάσχει σε κλήρωση, γιατί συνήθως το ενδιαφέρον για αυτά τα σχολεία είναι μεγάλο.

Ø Τα σχολεία ειδικής εκπαίδευσης

Οι μαθητές με ειδικές ανάγκες δεν μπορούν να φοιτήσουν στα σχολεία που φοιτούν οι υπόλοιποι μαθητές και γι αυτό το λόγο το κράτος έχει προβλέψει να υπάρχουν γι αυτούς ειδικά σχολεία.

Πότε ένας μαθητής πρέπει να παρακολουθήσει ένα ειδικό σχολείο;

- Ø Όταν πάσχει από νοητική υστέρηση,
- Ø Όταν έχει σωματικές αναπηρίες,
- Ø Όταν έχει διαταραγμένη ψυχοσωματική κατάσταση,
- Ø Όταν έχουν οποιαδήποτε δυσκολία να παρακολουθήσουν τη γενική εκπαίδευση.

Σκοπός της ειδικής εκπαίδευσης είναι να βοηθήσει το άτομο με ειδικές ανάγκες να αναπτύξει τις όποιες ικανότητες έχει και να μπορέσει να γίνει ένα αυτόνομο μέλος στην κοινωνία, έχοντας μάλιστα και τη δική του θέση στην παραγωγική διαδικασία.

Πριν γίνει δεκτό ένα άτομο σε ένα ειδικό σχολείο πρέπει να αξιολογηθεί από τις περιφερειακές υπηρεσίες του υπουργείου Υγείας και κατά κύριο ρόλο η ειδική εκπαίδευση είναι υπόθεση του κράτους.

3.4 Οι συμπληρωματικές βαθμίδες εκπαίδευσης

Όλα όσα αναφέρθηκαν μέχρι στιγμής αποτελούν το κύριο μέρος της εκπαίδευσης και απευθύνονται στο μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών, ωστόσο υπάρχουν και κάποιοι ειδικοί τύποι σχολείων που απευθύνονται σε συγκεκριμένους τύπους μαθητών.

Οι συμπληρωματικές βαθμίδες εκπαίδευσης είναι συνοπτικά οι εξής:

- ∅ Η εκκλησιαστική εκπαίδευση,
- ∅ Η εκπαίδευση των Ελλήνων του εξωτερικού και των παλιννοστούντων,
- ∅ Η εκπαίδευση λαϊκής επιμόρφωσης.

3.5 Η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα και διακρίνεται στην **πανεπιστημιακή ανώτατη εκπαίδευση** και στην **τριτοβάθμια τεχνολογική εκπαίδευση**. Η πρώτη παρέχεται από τα **Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.)** και η δεύτερη από τα **Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Τ.Ε.Ι.)**.

Ας εξετάσουμε αναλυτικότερα τη λειτουργία των Α.Ε.Ι και των Α.Τ.Ε.Ι, ξεκινώντας από τα πρώτα.

3.5.1 Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

Ο χώρος του πανεπιστημίου είναι ένας χώρος ελευθερίας και δημιουργίας. Η τυποποιημένη γνώση που λαμβάνει ένας μαθητής στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση δίνει τη θέση της στην έρευνα και την ελευθερία σκέψεων και αποφάσεων.

Το σύνταγμα είναι αυτό που ορίζει ότι η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα, που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και η επιστημονική έρευνα και η διδασκαλία πραγματοποιούνται κατά κύριο μέρος στον πανεπιστημιακό χώρο. Η επιστημονική έρευνα επιδιώκει την ανεύρεση και η διδασκαλία την μετάδοση της επιστημονικής αλήθειας. Οι δύο αυτές πλευρές της ακαδημαϊκής ελευθερίας συνδέονται στενά μεταξύ τους, επειδή αφενός μεν η διδασκαλία στηρίζεται στην έρευνα για να προσεγγίσει τη γνώση, αφετέρου δε η έρευνα προωθείται με τη διδασκαλία, η οποία τη βοηθά να επαληθεύσει τη γνώση.

Συγκεντρωτικά μπορούμε να πούμε ότι σκοπός του πανεπιστημίου είναι να:

- Ø Παραγάγει γνώση,
- Ø Μεταδώσει γνώση,
- Ø Διαμορφώσει επιστήμονες του αύριο.

3.5.2 Ακαδημαϊκή διάρθρωση

Τα Α.Ε.Ι. ακολουθούν μια οργανωτική δομή , η οποία έχει την εξής μορφή. Τα Α.Ε.Ι διαιρούνται σε σχολές, οι σχολές σε τμήματα και τα τμήματα σε τομείς, Πιο συγκεκριμένα και σύμφωνα με τον νόμο 1268/82 οι σχολές περιλαμβάνουν ένα σύνολο συγγενών επιστημών, ώστε μέσα από την αλληλεπίδρασή τους να εξελίσσονται ταυτόχρονα. Τα τμήματα αποτελούν τις βασικές ακαδημαϊκές μονάδες, καλύπτουν το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης και οδηγούν στη λήψη ενιαίου πτυχίου, ενώ οι τομείς συντονίζουν τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικείμενου του τμήματος, που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης. Έτσι, τα τμήματα έχουν κυρίαρχο ρόλο στη λειτουργία των ΑΕΙ, επειδή έχουν δικό τους εκπαιδευτικό και διοικητικό προσωπικό, δέχονται τους δικούς τους φοιτητές και χορηγούν πλέον τα πανεπιστημιακά πτυχία και μεταπτυχιακά διπλώματα.

Οι τομείς αποτελούν τα μικρότερα πανεπιστημιακά όργανα, που νομοθετήθηκαν για να αντικαταστήσουν τις έδρες της προγενέστερης νομοθεσίας ή κυρίως για να συγχωνεύσουν τις έδρες με συγγενές περιεχόμενο σε όργανα συλλογικού χαρακτήρα.

Αρκετές διοικητικές δραστηριότητες των ΑΕΙ ρυθμίζονται με το νέο νόμο πλαίσιο για την Ανώτατη εκπαίδευση που ψηφίστηκε το 2007 [10].

3.5.3 Διοικητική δομή του Πανεπιστημίου

Η σύγκλητος, το πρυτανικό συμβούλιο και ο πρύτανης αποτελούν τις αρχές του πανεπιστημίου.

Η σύγκλητος απαρτίζεται από τον πρύτανη και τους δύο αντιπρυτάνεις, τους κοσμήτορες κάθε σχολής, από έναν εκπρόσωπο του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών κάθε τμήματος, πέντε εκπροσώπους των ειδικών μεταπτυχιακών υποτρόφων και από έναν εκπρόσωπο του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού του διοικητικού και του ειδικού τεχνικού προσωπικού.

Οι αρμοδιότητες που έχει η σύγκλητος είναι οι εξής:

- 1) Εποπτεία λειτουργίας των Α.Ε.Ι
- 2) Εξέταση κάθε ζητήματος που αναφέρεται στην οργάνωση και τη λειτουργία των Α.Ε.Ι
- 3) Ανάληψη αρμοδιοτήτων που δεν έχουν δοθεί σε άλλο όργανο.
- 4) Ψήφιση ετήσιου προϋπολογισμού.
- 5) Σύνταξη εσωτερικού κανονισμού του πανεπιστημίου.

Το πρυτανικό συμβούλιο είναι αυτό που καταθέτει τον ετήσιο προϋπολογισμό στη σύγκλητο καθώς και τις προτάσεις για τα έργα που πρέπει να γίνουν στον πανεπιστημιακό χώρο. Μεγάλο ρόλο έχει το πρυτανικό συμβούλιο στην απόφαση πρόσληψης νέου διδακτικού προσωπικού αλλά ευθύνεται και για τη διεξαγωγή των πρυτανικών εκλογών, με τη συγκρότηση εφορευτικής επιτροπής.

Όσο για τον πρύτανη και τους δύο αντιπρυτάνεις, εκλέγονται από κοινού σε ενιαίο ψηφοδέλτιο. Ο πρύτανης λειτουργεί ως ο αντιπρόσωπος του πανεπιστημίου και είναι αυτός που ορίζει τις συνελεύσεις στις οποίες συμμετέχουν η σύγκλητος και το πρυτανικό συμβούλιο και είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση των αποφάσεων που προκύπτουν από αυτές τις συνεδριάσεις.

Σε γενικές γραμμές η διοίκηση του πανεπιστημίου είναι αρκετά περίπλοκη, αφού εκτός από τον πρύτανη, τη σύγκλητο και το πρυτανικό συμβούλιο, περιλαμβάνει και έναν μεγάλο αριθμό διαφόρων υπηρεσιών, συμβουλίων και επιτροπών

Για να καταλάβουμε το εύρος της διοικητικής πρακτικής στο χώρο του πανεπιστημίου αξίζει να αναφέρουμε ότι και η κάθε σχολή έχει τα δικά της διοικητικά όργανα, τα οποία είναι: η γενική συνέλευση, η κοσμητεία και ο κοσμήτορας . Τα δικά του όργανα έχει και το κάθε τμήμα και αυτά είναι: ο πρόεδρος, η γενική συνέλευση, το διοικητικό συμβούλιο. Τέλος, τα όργανα του κάθε τομέα είναι η γενική συνέλευση και ο διευθυντής.

3.5.4 Οι Τύποι των Α.Ε.Ι.

Μέχρι πρότινος τα Α.Ε.Ι χωρίζονταν στις εξής κατηγορίες: πανεπιστήμια, πολυτεχνεία και αυτοτελείς σχολές. Οι τελευταίες σήμερα ονομάζονται πανεπιστήμια και έχει εισαχθεί στον τίτλο τους ένας προσδιορισμός που αναδεικνύει το γνωστικό αντικείμενο με το οποίο ασχολούνται. Η τοποθεσία των διαφόρων πανεπιστημίων καλύπτει γεωγραφικά όλη την Ελλάδα.

3.5.5 Τα πανεπιστήμια που υπάρχουν στην Ελλάδα [4]

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

1. ΕΘΝΙΚΟ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
2. ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
3. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
5. ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
6. ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
7. ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
8. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
9. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
10. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
11. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
12. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
13. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
14. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
15. ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
16. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
17. ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
18. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
19. ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
20. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

21.ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

22.ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

3.5.6 Άλλες παρατηρήσεις σχετικά με τα Α.Ε.Ι.

Η διάρκεια των σπουδών στα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας κυμαίνεται από 4 μέχρι 6 χρόνια. Υπάρχει ένας ελάχιστος αριθμός εξαμήνων στα οποία ο φοιτητής μπορεί να ολοκληρώσει τις σπουδές του και το πρόγραμμα της κάθε σχολής προσαρμόζεται σε αυτό το νόμο. Κάθε εξάμηνο έχει διάρκεια 13 εβδομάδων και 2 εβδομάδες εξετάσεις.

Για να πάρει ένας φοιτητής το πτυχίο του πρέπει να συγκεντρώσει τις απαραίτητες διδακτικές μονάδες και να πετύχει στις πτυχιακές εξετάσεις

3.5.7 Τα Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

Μετά το νόμο 2916/2001[8] «Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής», τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ανωτατοποιήθηκαν και μετονομάστηκαν σε Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Σύμφωνα με τον ισχύοντα νόμο, τα Α.Τ.Ε.Ι. έχουν ως αποστολή να παρέχουν θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση επαρκή για την εφαρμογή επιστημονικών, τεχνολογικών, καλλιτεχνικών ή άλλων γνώσεων και δεξιοτήτων στο επάγγελμα, να συμβάλλουν στη δημιουργία υπεύθυνων πολιτών, ικανών να συνεισφέρουν ως

στελέχη εφαρμογής στα πλαίσια του δημοκρατικού προγραμματισμού, στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας και να υλοποιήσουν το δικαίωμα της δωρεάν παιδείας κάθε Έλληνα πολίτη, ανάλογα με τις κλίσεις του και με όσα προβλέπουν οι σχετικοί νόμοι.

Η βασική διαφοροποίηση των Α.Τ.Ε.Ι. από τα Α.Τ.Ε.Ι είναι ότι έχουν έναν πιο πρακτικό χαρακτήρα και οι όποιες θεωρητικές γνώσεις που λαμβάνουν οι φοιτητές έχουν ως βασικό σκοπό την εφαρμογή αυτών στην πράξη.

Η οργάνωση της εκπαιδευτικής πρακτικής στα Α.Τ.Ε.Ι περιλαμβάνει:

- Ø Μαθήματα γενικής παιδείας
- Ø Γενικά μαθήματα ειδικότητας
- Ø Εξειδικευμένα μαθήματα ειδικότητας
- Ø Πρακτική άσκηση εκτός των Α.Τ.Ε.Ι
- Ø Πτυχιακή εργασία

3.5.8 Ακαδημαϊκή διάρθρωση

Τα Α.Τ.Ε.Ι αποτελούνται από σχολές, οι σχολές από τμήματα και τα τμήματα από ομάδες μαθημάτων.

Υπάρχει ένας νομικός περιορισμός, σύμφωνα με τον οποίο κάθε Α.Τ.Ε.Ι πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον 2 σχολές και η κάθε σχολή να περιλαμβάνει τουλάχιστον 2 τμήματα . Η κάθε σχολή έχει ως διοικητικά όργανα το συμβούλιο και τον διευθυντή.

Σύμφωνα με τις ισχύουσες οργανωτικές διατάξεις για τα Α.Τ.Ε.Ι, η σχολή καλύπτει ένα σύνολο συγγενών ειδικοτήτων και επαγγελμάτων, που λειτουργούν μέσα στο Α.Τ.Ε.Ι. Η σχολή έχει ως σκοπό την εξασφάλιση του απαραίτητου συντονισμού των τμημάτων, που ανήκουν σ' αυτή, καθώς και την ανάπτυξη της όλης εκπαιδευτικής διαδικασίας που επιτελείται σ' αυτά.

Βασική όμως ακαδημαϊκή και λειτουργική μονάδα του Α.Τ.Ε.Ι, είναι το τμήμα. Το τμήμα καλύπτει μια συγκεκριμένη ειδικότητα, το γνωστικό περιεχόμενο της οποίας αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο επάγγελμα, ενώ συγχρόνως απαιτεί και αντίστοιχη σύνδεση με τις ανάγκες που καθορίζουν κάθε επάγγελμα και οι οποίες αναζητούνται στους διάφορους τομείς της παραγωγής και της αγοράς εργασίας.

Τελευταία οργανωτική μονάδα του Α.Τ.Ε.Ι είναι η ομάδα μαθημάτων. Η οργανωτική αυτή μονάδα διακρίνεται με βάση τον προσδιορισμό του γνωστικού αντικείμενου, το οποίο αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο επιστημονικό και τεχνολογικό πεδίο μιας ειδικότητας στην οποία εντάσσονται τα μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού, ανάλογα με την κύρια ειδικότητά τους.

Όπως διαπιστώνουμε παρατηρώντας την οργανωτική δομή και διάρθρωση του Α.Τ.Ε.Ι, οι οργανωτικές μονάδες που καθιερώνονται στα Α.Τ.Ε.Ι, βρίσκονται τοποθετημένες σε μια κάθετη διάταξη, αφού η οργανωτική δυνατότητα της κάθε μια μονάδας εξαρτάται οπωσδήποτε από την ύπαρξη της αμέσως υπερκείμενης μονάδας, δηλαδή οι επιμέρους οργανωτικές μονάδες αποτελούν τμήματα της υπερκείμενης μονάδας.

3.5.9 Διοικητική δομή

Τα Α.Τ.Ε.Ι διοικούνται από ατομικά και συλλογικά όργανα. Στα ατομικά όργανα διοίκησης ανήκουν ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος, ο Διευθυντής της Σχολής, ο Προϊστάμενος του Τμήματος και ο Προϊστάμενος της Ομάδας Μαθημάτων.

Ο Πρόεδρος είναι καθηγητής Α.Τ.Ε.Ι και εκλέγεται για τρία χρόνια από μέλη του Α.Τ.Ε.Ι, το εκπαιδευτικό προσωπικό, το διοικητικό προσωπικό και τους σπουδαστές. Προεδρεύει συγχρόνως στη Συνέλευση και το Συμβούλιο του Α.Τ.Ε.Ι.

Ο Αντιπρόεδρος είναι καθηγητής ή επίκουρος καθηγητής Α.Τ.Ε.Ι και εκλέγεται για την ίδια χρονική περίοδο και από το ίδιο εκλεκτορικό σώμα με τον Πρόεδρο.

Ο Διευθυντής της Σχολής, ο Προϊστάμενος του Τμήματος και ο Προϊστάμενος της Ομάδας Μαθημάτων είναι καθηγητές ή επίκουροι καθηγητές Α.Τ.Ε.Ι και εκλέγονται από μέλη της Σχολής, του Τμήματος και της Ομάδας Μαθημάτων αντίστοιχα.

Η Συνέλευση Α.Τ.Ε.Ι αποτελείται από τα ατομικά όργανα Α.Τ.Ε.Ι και Σχολών και εκπροσώπους μελών Α.Τ.Ε.Ι. Έχει τη γενική εποπτεία λειτουργίας του Α.Τ.Ε.Ι όπως, τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, το συντονισμό θεμάτων σπουδών, τον προϋπολογισμό, την ίδρυση τμημάτων, την εκλογή Γενικού Γραμματέα κ.α.

Το Συμβούλιο Α.Τ.Ε.Ι απαρτίζεται από τα ατομικά όργανα Α.Τ.Ε.Ι και Σχολών και έναν εκπρόσωπο των σπουδαστών. Είναι υπεύθυνο για την ομαλή και εύρυθμη λειτουργία του Α.Τ.Ε.Ι, στα πλαίσια των αποφάσεων της συνέλευσης, του εσωτερικού κανονισμού και του

νόμου, και ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που του αναθέτει η συνέλευση με απόφασή της.

Το Συμβούλιο Σχολής απαρτίζεται από το Διευθυντή, τους Προϊσταμένους των Τμημάτων και εκπροσώπους των σπουδαστών. Συντονίζει κοινές εκπαιδευτικές δραστηριότητες και κατανέμει τις πιστώσεις στα Τμήματα και εργαστήρια της σχολής.

Η Γενική Συνέλευση Τμήματος περιλαμβάνει το εκπαιδευτικό προσωπικό του Τμήματος και εκπροσώπους σπουδαστών. Καταρτίζει το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος, καθορίζει τις Ομάδες Μαθημάτων και κατανέμει σ' αυτές το εκπαιδευτικό προσωπικό.

Το Συμβούλιο του Τμήματος απαρτίζεται από τον Προϊστάμενο του Τμήματος, τους υπεύθυνους της Ομάδας Μαθημάτων και εκπρόσωπο των σπουδαστών. Το Συμβούλιο συντονίζει τα εκπαιδευτικά και διοικητικά θέματα του Τμήματος, συντάσσει εκθέσεις για το εκπαιδευτικό προσωπικό κ.α.

Η Γενική Συνέλευση Ομάδας Μαθημάτων συνίσταται από το εκπαιδευτικό προσωπικό της Ομάδας Μαθημάτων και εκπροσώπους των σπουδαστών. Η Γ.Σ εκλέγει τον υπεύθυνο της Ο.Μ, αναθέτει καθήκοντα υπεύθυνου εργαστηρίου σε μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού, υποβάλλει στη Γ.Σ του Τμήματος προτάσεις για διάφορα θέματα.

3.5.10 Τα Α.Τ.Ε.Ι που υπάρχουν στην Ελλάδα [5]

1. Α.Τ.Ε.Ι Αθήνας	10. Α.Τ.Ε.Ι Δυτικής Μακεδονίας
2. Α.Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης	11. Α.Τ.Ε.Ι Σερρών

3. Α.Τ.Ε.Ι Πάτρας	12. Α.Τ.Ε.Ι Μεσολογγίου
4. Α.Τ.Ε.Ι Λάρισας	13. Α.Τ.Ε.Ι Λαμίας
5. Α.Τ.Ε.Ι Ηπείρου	14. Α.Τ.Ε.Ι Κρήτης
6. Α.Τ.Ε.Ι Καβάλας	15. Α.Τ.Ε.Ι Καλαμάτας
7. Α.Τ.Ε.Ι Πειραιά	16. Α.Τ.Ε.Ι ΑΣΠΑΙΤΕ
8. Α.Τ.Ε.Ι Χαλκίδας	
9. Α.Τ.Ε.Ι Ιονίων Νήσων	

3.6 Αυτοδιοίκηση των ΑΕΙ και ΑΤΕΙ

Τα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι αυτοδιοικούμενοι οργανισμοί, τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, ενισχύονται οικονομικά απ' αυτό και λειτουργούν βάσει νόμων που αναφέρονται στους οργανισμούς τους ως Ν.Π.Δ.Δ.

Στους χώρους των ΑΕΙ και ΑΤΕΙ ως «αυτοδιοίκηση» εννοείται η εξουσία που έχουν να εκλέγουν όργανά τους, να αποφασίζουν για τη διεκπεραίωση των υποθέσεών τους υπό την εποπτεία της πολιτείας (ΥΠΕΠΘ), η οποία ως φορέας εξουσίας είναι υπεύθυνη για τη χάραξη της εκπαιδευτικής πολιτικής.

Η πολιτεία δεν αναμιγνύεται στις εσωτερικές υποθέσεις των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι πράξεις όμως αυτών υπόκεινται στην υπουργική έγκριση. Αυτό δείχνει πως η αυτοτέλεια των παραπάνω ιδρυμάτων θεωρητικά είναι απόλυτη, στην πράξη, δεν είναι πλήρης καθώς οι προτάσεις τους υπόκεινται στην έγκριση του Υπουργείου Παιδείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

4 Εισαγωγή στη διοίκηση της εκπαίδευσης

Η άσκηση του διοικητικού έργου του κράτους είναι συνεχής και πρωταρχικής σπουδαιότητας. Το πεδίο της διοικητικής λειτουργίας είναι αρκετά εκτεταμένο και τα διοικητικά καθήκοντα διάφορα και πολυάριθμα. Το τεράστιο αυτό έργο κατανέμεται σε διάφορα κρατικά όργανα για την καλύτερη διεκπεραίωσή του. Η κατανομή αυτή της δραστηριότητας και ο καθορισμός αρμοδιοτήτων σε επιμέρους όργανα της διοίκησης, συνιστούν τη διοικητική οργάνωση του κράτους.

Η δημόσια παιδεία λοιπόν, δεν αποτελεί εξαίρεση του παραπάνω κανόνα και αυτό γιατί ως κρατική λειτουργία τελεί υπό τον έλεγχο του κράτους και η διοίκησή της ακολουθεί την οργάνωση της δημόσιας διοίκησης. Λόγω όμως του εκπαιδευτικού έργου που έχει, έχει δικές της αρχές που την καθιστούν αυθύπαρκτο κλάδο.

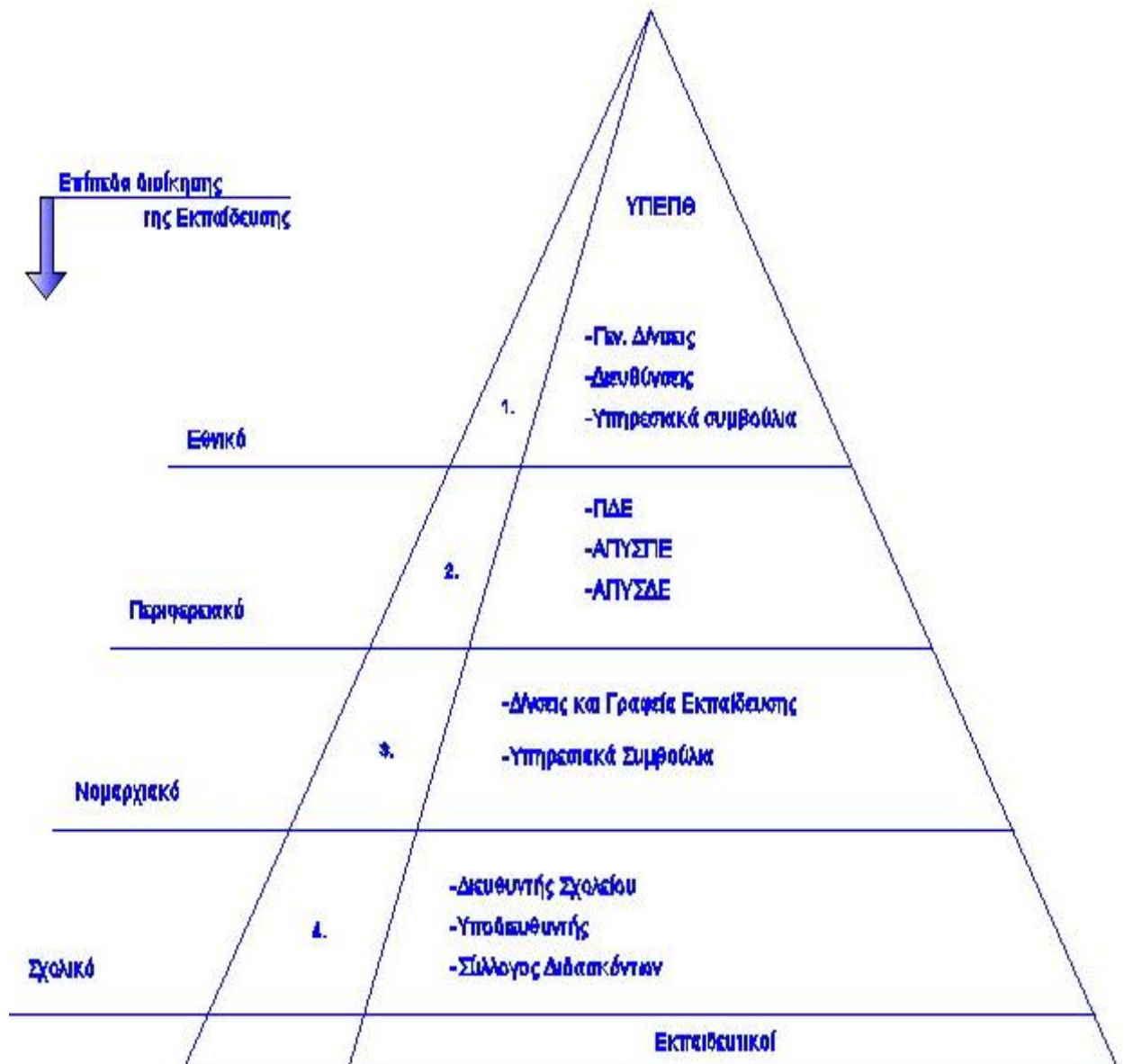
Η διοίκηση ακολουθεί τη διοικητική διαίρεση της χώρας, γι' αυτό και ανώτατο διοικητικό όργανο είναι το Υπουργείο Παιδείας (Υπουργός, Υφυπουργός, Γενικός Γραμματέας), στη συνέχεια, σε περιφερειακό επίπεδο είναι οι Νομαρχίες (Νομάρχης, Διευθυντής Εκπαίδευσης) και οι επαρχίες ή τμήματα νομών (Προϊστάμενος

γραφείου εκπαίδευσης) και τέλος η σχολική μονάδα (Διευθυντής, Υποδιευθυντής και Σύλλογος Διδασκόντων)

4.1 Διοικητική οργάνωση του σχολικού συστήματος

Η διοικητική οργάνωση της εκπαίδευσης στην Ελλάδα διακρίνεται σε τρία επίπεδα:

- Το εθνικό επίπεδο που περιλαμβάνει την κεντρική υπηρεσία του υπουργείου Παιδείας, τα κεντρικά υπηρεσιακά πειθαρχικά και γνωμοδοτικά συμβούλια και τους βοηθητικούς οργανισμούς της εκπαίδευσης.
- Το νομαρχιακό επίπεδο που περιλαμβάνει τις διευθύνσεις εκπαίδευσης, τα περιφερειακά συμβούλια, τα νομαρχιακά συμβούλια και τις νομαρχιακές επιτροπές.
- Το τοπικό επίπεδο της σχολικής μονάδας που περιλαμβάνει το διευθυντή τον υποδιευθυντή και το σύλλογο διδασκόντων.

Σχήμα 3: Διοικητική δομή της σχολικής εκπαίδευσης

4.1.1 Διοικητική οργάνωση της εκπαίδευσης σε εθνικό επίπεδο

Η εξασφάλιση της λειτουργίας των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης χωρίς προβλήματα προϋποθέτει σταθερούς και αποτελεσματικούς μηχανισμούς για το

συντονισμό και την άσκηση της εποπτείας τους. Η σχολική εκπαίδευση γενικά πειθαρχεί σε ενιαίους κανόνες, ακολουθεί στερεότυπα προγράμματα και εφαρμόζει σε όλη την έκταση της ταυτόσημες σχεδόν μεθόδους όπως αυτά καθορίζονται από το υπουργείο Παιδείας που είναι αρμόδιο να επιμελείται τον κάθε τομέα και τη κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης και το οποίο αποτελεί Κεντρική Υπηρεσία και τελεί υπό την ηγεσία του επικεφαλής υπουργού του.

Σύμφωνα με το σύνταγμα οι κατευθυντήριες γραμμές και η σχεδίαση της εκπαιδευτικής πολιτικής αποτελούν αρμοδιότητα του κράτους με την ευρεία έννοια της νομοθετικής εξουσίας ενώ η ευθύνη για την σωστή εκτέλεση και εφαρμογή της πολιτικής αυτής ανήκει στην αρμοδιότητα της εκτελεστικής εξουσίας. Το Υπουργείο Παιδείας αποτελεί τον ανώτατο διοικητικό οργανισμό για το εκπαιδευτικό σύστημα και η δράση του βρίσκεται υπό την άμεση δικαιοδοσία της κυβέρνησης. Το διοικητικό σύστημα που κάθε φορά εφαρμόζετε από το Υπουργείο Παιδείας θεωρείτε πολύ σημαντικό αναφορικά με την πραγματοποίηση του συνόλου των αρχών των κανόνων και των διαδικασιών που έχουν σχεδιαστεί για την επίτευξη ορισμένων στόχων μέσω του μηχανισμού των σχολικών μονάδων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η ανάγκη για συνεχή βελτίωση και περιοδικό εκσυγχρονισμό του σχολικού συστήματος, αλλά και ο αριθμός και τα είδη των σχολείων που λειτουργούν, πέραν των επιτελικών αρμοδίων οργάνων του υπουργείου Παιδείας, απαιτούν και άλλα επιτελικά όργανα των οποίων αποστολή είναι να προγραμματίζουν τις διάφορες φάσεις της εκπαίδευσης, να εναρμονίζουν τη λειτουργία των σχολείων, να δοκιμάζουν και να προσαρμόζουν τα εκπαιδευτικά και παιδαγωγικά

συστήματα, να βοηθούν και να καθοδηγούν το διδακτικό προσωπικό στην εκπλήρωση των καθηκόντων του. Ο ρόλος συνεπώς των συντονιστικών οργάνων είναι καθοριστικός για την επίτευξη των σκοπών της εκπαίδευσης.

4.1.2 Το Υπουργείο Παιδείας

Για να λειτουργεί αποτελεσματικά το Υπουργείο Παιδείας, που είναι η κεφαλή του εκπαιδευτικού συστήματος, πρέπει να είναι διαμορφωμένο με κατάλληλο τρόπο.

Στην Ελλάδα το Υπουργείο Παιδείας ακολουθεί το εξής διαρθρωτικό μοντέλο. Στην κορυφή του συστήματος βρίσκεται ο **Υπουργός Παιδείας**. Αμέσως μετά βρίσκονται οι **Υφυπουργοί Παιδείας** και ακολουθούν οι **Γενικοί Γραμματείς**.

Στη συνέχεια υπάρχουν οι ακόλουθες οργανικές μονάδες της Κ.Υ του Υπουργείου Παιδείας, που βρίσκονται σε συνεργασία μεταξύ τους και σε συνεχή επαφή με τον Υπουργό Παιδείας, τους Υφυπουργούς και τους Γενικούς Γραμματείς. Αυτές είναι:

- Ø Ενιαίος Διοικητικός Τομέας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης
- Ø Ενιαίος Διοικητικός Τομέας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης
- Ø Ενιαίος Διοικητικός Τομέας Θεμάτων Σπουδών, Επιμόρφωσης και Καινοτομιών
- Ø Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων Γενική Διεύθυνση
- Ø Γενική Διεύθυνση Διοίκησης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

- Ø Γενική Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης
- Ø Ενιαίος Διοικητικός Τομέας Θεμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης και Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης
- Ø Ενιαίος Διοικητικός Τομέας Θεμάτων Εποπτικών Μέσων Διδασκαλίας Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης Βιβλιοθηκών και Ιστορικών Αρχείων στο ΥΠ.Ε.Π.Θ
- Ø Διοικητικός Τομέας Τεχνολογικού Τομέα Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Ø Γενική Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- Ø Γενική Διεύθυνση Προγραμματισμού
- Ø Γενική Διεύθυνση Διεθνών Εκπαιδευτικών Σχέσεων
- Ø Ανεξάρτητες Διευθύνσεις, Ανεξάρτητα Τμήματα και Ανεξάρτητα Γραφεία

Η διάρθρωση της κεντρικής υπηρεσίας του ΥΠΕΠΘ, παρουσιάζει τη μορφή πυραμίδας, με βάση τα τμήματα και αυτοτελή γραφεία και κορυφή τον υπουργό και τον υφυπουργό, δηλαδή την πολιτική ηγεσία.

Δεδομένου ότι στην Ελλάδα το εκπαιδευτικό σύστημα είναι συγκεντρωτικό, ο ρόλος των διαφόρων διευθύνσεων- τμημάτων μέσα στο ΥΠΕΠΘ είναι σημαντικός. Οι υπηρεσίες αυτές καθορίζουν την κατανομή των οικονομικών πόρων, εφοδιάζουν μέσω των νομαρχιών τις σχολικές μονάδες με υλικά μέσα, όργανα και συσκευές, και είναι υπεύθυνες για την αγορά σχολικών οικοπέδων και την ανέγερση των σχολικών κτιρίων. Αποφασίζουν επίσης για θέματα προσωπικού, όπως π.χ. για τους διορισμούς, τις μεταθέσεις και τις αποσπάσεις. Ακόμη ο έλεγχος των σχολικών δραστηριοτήτων, από το αναλυτικό

πρόγραμμα μέχρι και το ημερήσιο πρόγραμμα των σχολείων, είναι στις αρμοδιότητές του.

Με βάση τον ισχύοντα οργανισμό του ΥΠΕΠΘ, οι βασικές υπηρεσιακές μονάδες που έχουν την ευθύνη όλων των θεμάτων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι οι εξής διευθύνσεις:

- ∅ Διεύθυνση σπουδών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στην αρμοδιότητα των διευθύνσεων αυτών υπάγονται τα θέματα που αναφέρονται στις σπουδές για όλες τις σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
- ∅ Διεύθυνση προσωπικού πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η διεύθυνση προσωπικού πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι αρμόδια για θέματα, που αφορούν στο διορισμό και την υπηρεσιακή κατάσταση του εκπαιδευτικού προσωπικού της πρώτης βαθμίδας εκπαίδευσης, δημόσιας και ιδιωτικής.
- ∅ Διεύθυνση σπουδών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η διεύθυνση αυτή είναι αρμόδια για θέματα που αναφέρονται στις σπουδές για όλα τα σχολεία και όλες τις σχολές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (δημόσια και ιδιωτικά, ελληνικά, ξένα και μειονοτικά)
- ∅ Διεύθυνση προσωπικού δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η διεύθυνση προσωπικού χειρίζεται όλα τα θέματα που αφορούν στον διορισμό και την υπηρεσιακή κατάσταση των σχολικών συμβούλων, και γενικά του εκπαιδευτικού προσωπικού της δημόσιας δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- ∅ Διεύθυνση διοικητικών υποθέσεων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στη διεύθυνση διοικητικών

υποθέσεων ανήκουν όλα τα θέματα που αναφέρονται στην ίδρυση και οργάνωση των σχολικών μονάδων και των αντίστοιχων διοικητικών υπηρεσιών, στη σύσταση θέσεων του εκπαιδευτικού προσωπικού, στη μαθητική μέριμνα (εκτός από τα οικονομικά), στα σχολικά κυλικεία και κάθε άλλο θέμα διοικητικής λειτουργίας των σχολείων και σχολών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σε συνεργασία με τις διευθύνσεις σπουδών.

- ∅ Διεύθυνση εποπτικών μέσων διδασκαλίας. Η διεύθυνση εποπτικών μέσων διδασκαλίας είναι υπεύθυνη για την επεξεργασία προγραμμάτων κατασκευής και επισκευής εποπτικών μέσων διδασκαλίας, εισήγηση επί των πηγών και μεθόδων χρηματοδότησής τους, κατανομή των δημόσιων επενδύσεων ως προς τα εξοπλιστικά μέσα και κοστολόγηση των εποπτικών μέσων.

4.1.3 Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο [7] αποτελεί ανεξάρτητη δημόσια υπηρεσία, εδρεύει στην Αθήνα και υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Σκοπός του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου είναι η επιστημονική έρευνα και η μελέτη των θεμάτων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Επίσης η κατάρτιση και υποβολή προτάσεων για τη χάραξη κατευθύνσεων και το σχεδιασμό και προγραμματισμό της εκπαιδευτικής πολιτικής για την επίτευξη των σκοπών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας

εκπαίδευσης σε συνδυασμό με το πρόγραμμα οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της χώρας. Ακόμη το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο έχει ως σκοπό την παρακολούθηση της εξέλιξης της εκπαιδευτικής τεχνολογίας, τη μελέτη του τρόπου χρησιμοποίησή της στην εκπαίδευση και τον έλεγχο των αποτελεσμάτων της εφαρμογής. Τέλος, ασχολείται με το σχεδιασμό και τη μέριμνα για την εφαρμογή των προγραμμάτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.

Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, το Π.Ι δέχεται οδηγίες και κατευθύνσεις από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και συνεργάζεται με το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, τα ΑΕΙ, τα ΤΕΙ, τα γνωμοδοτικά συμβούλια της εκπαίδευσης και με ιδρύματα και οργανισμούς μελετών και ερευνών του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

Μέσα σε ένα τρίμηνο από τη λήξη κάθε σχολικού έτους, ο πρόεδρος του Π.Ι υποβάλλει στον υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

A) έκθεση αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της εκπαιδευτικής πράξης με συγκεκριμένες εισηγήσεις για την αντιμετώπιση αναγκών και ελλείψεων και

B) έκθεση πεπραγμένων του Π.Ι μαζί με προτάσεις για την αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων του.

Η οργάνωση και λειτουργία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου έχει ως εξής:

Στην κορυφή της πυραμίδας βρίσκεται ο **Πρόεδρος**.

Ακολουθεί:

- Ø Η Ολομέλεια
- Ø Το Συντονιστικό Συμβούλιο
- Ø Τα Τμήματα
- Ø Η Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης
- Ø Οι Λοιπές Υπηρεσίες και Γραφεία
- Ø Τα Προγράμματα Κ.Π.Σ

Πιο αναλυτικά τώρα, τα Τμήματα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου είναι:

- Ø Τμήμα Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
- Ø Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- Ø Τμήμα Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
- Ø Τμήμα Ερευνών Τεκμηρίωσης και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας
- Ø Τμήμα Αξιολόγησης και Επιμόρφωσης
- Ø Τμήμα Ειδικής Αγωγής
- Ø Τμήμα Ποιότητας της Εκπαίδευσης

Η Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης περιλαμβάνει:

- Ø Τμήμα Α' Διοικητικών Υποθέσεων
- Ø Τμήμα Β' Οικονομικών Υποθέσεων

Οι Λοιπές Υπηρεσίες και Γραφεία αποτελούνται από τις εξής υπηρεσίες:

- Ø Γραφείο Τύπου
- Ø Βιβλιοθήκη
- Ø Γραφείο Εκδόσεων

- Ø Επιστημονικές Εκδόσεις (Μέντορας, δελτίο Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων)

Τα Προγράμματα Κ.Π.Σ:

- Ø Σ.Ε.Π.Π.Ε
- Ø Ολοήμερα Σχολεία
- Ø Εκπόνηση Βιβλίων- Π.Σ. Τ.Ε.Ε
- Ø Επιχειρηματικότητα Νέων
- Ø Αναβάθμιση ΚΕΣΥΠ- Γραφείο Σ.Ε,Π
- Ø Κοινωνία της Πληροφορίας
- Ø Συγγραφή νέων βιβλίων και Παραγωγή Εκπαιδευτικού Υλικού για το Δημοτικό και το Γυμνάσιο
- Ø Χαρτογράφηση- Αναλυτικά Προγράμματα Ειδικής Αγωγής
- Ø Εφαρμογή Προγραμμάτων Συμβουλευτικής και Εκπαιδευτικού Προσανατολισμού σε Εκπαιδευτικές Μονάδες
- Ø Ευέλικτη Ζώνη(Δημοτικό, Γυμνάσιο)

4.2 Διοικητική οργάνωση της εκπαίδευσης σε νομαρχιακό επίπεδο

Σε κάθε νομό ή νομαρχιακό διαμέρισμα λειτουργούν διοικητικά όργανα εκπαίδευσης (μονομελή ή συλλογικά) καθώς και όργανα λαϊκής συμμετοχής για θέματα που αφορούν την εκπαίδευση. Μονομελή διοικητικά όργανα σε νομαρχιακό επίπεδο είναι κυρίως ο νομάρχης και οι προϊστάμενοι διεύθυνσης ή γραφείου πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Η διοικητική διαίρεση της ελληνικής επικράτειας περιλαμβάνει: 13 περιφέρειες, 51 νομούς, 9 επαρχίες και ένα πλήθος από δήμους και κοινότητες. Σε κάθε περιφέρεια προϊστάται ο γενικός γραμματέας περιφέρειας, σε κάθε νομό πολιτικός και διοικητικός προϊστάμενος είναι ο αιρετός νομάρχης ενώ σε κάθε επαρχείο ο αιρετός έπαρχος. Εκτός από τα μονομελή διοικητικά όργανα υπάρχουν και τα συλλογικά κυρίως γνωμοδοτικά όργανα, που βοηθούν στο έργο του σχεδιασμού – προγραμματισμού και συντονισμού της περιφερειακής διοίκησης και ανάπτυξης.

A) Μονομελή Περιφερειακά Διοικητικά Όργανα

Ο νομάρχης

Ο νομός αποτελεί αποκεντρωμένη περιφέρεια του κράτους στην οποία εκτείνεται η αρμοδιότητα του νομάρχη. Οι νομάρχες είναι περιφερειακές αρχές γενικής αρμοδιότητας ο καθένας στη διοικητική του περιφέρεια που εκλέχτηκε και είναι οι άμεσοι αιρετοί εκπρόσωποι της κυβέρνησης στο νομό. Ο νομάρχης προϊστάται ιεραρχικά όλων των πολιτικών αρχών της περιφέρειας του εκτός από τους δικαστικούς και είναι ο εκπρόσωπος της κυβέρνησης στην περιφέρεια του, προηγείται στην ιεραρχική τάξη όλων των αρχών του νομού. Ο νομάρχης ως προς την υπηρεσιακή του κατάσταση υπάγεται στο υπουργείο Εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Ιεραρχικό όμως έλεγχο στις πράξεις του ασκούν και οι άλλοι

υπουργοί που κατά περίπτωση έχουν σχέση με την παιδεία. Μέσα στις πολλές αρμοδιότητες του ο νομάρχης έχει την επιμέλεια για την πραγματοποίηση της κυβερνητικής πολιτικής στα όρια της δικαιοδοσίας του με αποφασιστικές και γνωμοδοτικές αρμοδιότητες που απορρέουν από τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά. Σχετικά με την εκπαίδευση, οι αρμοδιότητες του νομάρχη αποσυγκεντρώνονται, λόγω αλλαγής του σχήματος διοίκησης και της συμμετοχής στη διοίκηση λαϊκών οργάνων.

Οι προϊστάμενοι διεύθυνσης πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Σε κάθε νομό υπάρχουν εκπαιδευτικές περιφέρειες οι οποίες είτε ταυτίζονται με τη διοικητική περιφέρεια του νομού, είτε είναι υπάλληλες προς αυτή. Στην έδρα κάθε νομού ιδρύεται:

α) Διεύθυνση πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ως μονάδα κάθετης διάρθρωσης των περιφερειακών οργάνων του ΥΠΕΠΘ για την διοίκηση και τον έλεγχο λειτουργίας των δημοτικών σχολείων, των νηπιαγωγείων και των σχολείων ειδικής αγωγής καθώς και του προσωπικού τους.

β) Διεύθυνση δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως μονάδα κάθετης διάρθρωσης των περιφερειακών οργάνων του ΥΠΕΠΘ για τη διοίκηση και τον έλεγχο λειτουργίας των γυμνασίων όλων των τύπων λυκείων και των τεχνικών και επαγγελματικών σχολών καθώς και του προσωπικού τους.

Μέσα στην ίδια περιφέρεια ιδρύονται γραφεία πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως όργανα κάθετης διάρθρωσης της διεύθυνσης αφού υπάγονται σε αυτήν έχοντας όμως δική τους εκπαιδευτική περιφέρεια για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους. Η έδρα των γραφείων εκπαίδευσης είναι είτε σε περιοχές της πρωτεύουσας του νομού , είτε σε άλλες πόλεις ή κωμοπόλεις.

Η διεύθυνση δηλαδή της εκπαίδευσης είναι υποσύστημα της νομαρχίας και το γραφείο εκπαίδευσης υποσύστημα της διεύθυνσης εκπαίδευσης.

Προϊστάμενος της διεύθυνσης πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ορίζεται εκπαιδευτικός κλάδων δασκάλων ή νηπιαγωγών με βαθμό Α και εξαετή υπηρεσία στο βαθμό αυτό.

Προϊστάμενος της διεύθυνσης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ορίζεται εκπαιδευτικός των κλάδων ΠΕ 1 μέχρι και ΠΕ 14, ΠΕ 17 και ΠΕ 18 με βαθμό Α και εξαετή υπηρεσία στο βαθμό αυτό.

Ο προϊστάμενος διεύθυνσης είναι περιφερειακό όργανο ειδικού κλάδου της εκπαίδευσης και εισηγείται στο νομάρχη θέματα της αρμοδιότητάς του.

Η υπηρεσία κάθε διεύθυνσης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αποτελείται από τρία τμήματα:

- Ø Διοικητικών θεμάτων
- Ø Εκπαιδευτικών θεμάτων γενικής κατεύθυνσης
- Ø Εκπαιδευτικών θεμάτων τεχνικής – επαγγελματικής κατεύθυνσης

Ο προϊστάμενος γραφείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Το γραφείο εκπαίδευσης είναι υποσύστημα της διεύθυνσης εκπαίδευσης με ιδιαίτερη εκπαιδευτική περιφέρεια στενότερη του νομού και είναι σχεδιασμένο να αντιστοιχεί στο θεσμό της επαρχίας. Η υπηρεσία κάθε γραφείου λειτουργεί με την άμεση ευθύνη του προϊσταμένου του. Σε κάθε γραφείο λειτουργεί τμήμα γραμματείας με προϊστάμενο διοικητικό υπάλληλο. Προϊστάμενος των γραφείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ορίζεται εκπαιδευτικός.

Β) Συλλογικά Περιφερειακά Διοικητικά Όργανα

Περιφερειακά Υπηρεσιακά Συμβούλια Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Στην έδρα κάθε νομού συνιστάται 5μελές υπηρεσιακό και πειθαρχικό συμβούλιο για το προσωπικό της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του οποίου τη σύνθεση αποτελούν:

- α) Ο προϊστάμενος της διεύθυνσης πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που αναπληρώνεται από το νόμιμο αναπληρωτή του
- β) Ένας προϊστάμενος του γραφείου πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που αναπληρώνεται από άλλο προϊστάμενο γραφείου
- γ) Ένας εκπαιδευτικός πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με βαθμό Α που ορίζεται με τον αναπληρωτή του, ύστερα από πρόταση της νομαρχιακής επιτροπής παιδείας

δ) Δύο τακτικοί αιρετοί εκπρόσωποι του κλάδου των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με τους νόμιμους αναπληρωτές τους.

Καθήκοντα προέδρου ασκεί ο προϊστάμενος της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Περιφερειακά Υπηρεσιακά Συμβούλια Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Στην έδρα κάθε νομού συνιστάται 5μελές υπηρεσιακό και πειθαρχικό συμβούλιο για το προσωπικό της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του οποίου τη σύνθεση αποτελούν:

α) Ο προϊστάμενος της διεύθυνσης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που αναπληρώνεται από το νόμιμο αναπληρωτή του

β) Δύο προϊστάμενοι γραφείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που αναπληρώνεται από άλλους προϊσταμένους γραφείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

γ) Δύο τακτικοί αιρετοί εκπρόσωποι του κλάδου των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με τους νόμιμους αναπληρωτές τους.

Καθήκοντα προέδρου ασκεί ο προϊστάμενος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

4.3 Διοικητική οργάνωση της εκπαίδευσης σε επίπεδο σχολικής μονάδας

Στη διοικητική περιφέρεια κάθε δήμου και κοινότητας λειτουργεί ένας αριθμός σχολείων, που εξυπηρετεί τις ανάγκες του μαθητικού δυναμικού. Κάθε σχολείο, δέχεται μαθητές από συγκεκριμένη χωροταξική περιοχή για να διευκολύνεται έτσι τόσο ο προγραμματισμός των σχολείων, όσο και η εξυπηρέτηση των μαθητών της συγκεκριμένης περιοχής. Κάθε σχολείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία κάθετης οργάνωσης του γραφείου πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και αποτελεί τη βασική μονάδα του σχολικού συστήματος. Τα διοικητικά όργανα της σχολικής μονάδας διακρίνονται σε μονομελή και πολυμελή και διακρίνονται ως εξής:

4.3.1 Μονομελή Διοικητικά Όργανα της Σχολικής Μονάδας

Τα όργανα αυτά, με τα οποία θα ασχοληθούμε λεπτομερώς στο επόμενο κεφάλαιο, είναι:

Ο διευθυντής

Ο διευθυντής είναι ο υπηρεσιακός προϊστάμενος κάθε σχολικής μονάδας της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και κυρίως υπεύθυνος για την ομαλή λειτουργία του σχολείου το συντονισμό της σχολικής ζωής την τήρηση των νόμων, των εγκυκλίων και των υπηρεσιακών εντολών και την εφαρμογή των αποφάσεων του συλλόγου των διδασκόντων που εκδίδονται

σύμφωνα με την υπουργική απόφαση για τις αρμοδιότητες του συλλόγου των διδασκόντων. Επίσης σημαντική είναι η αρμοδιότητα που παραχωρείται στο διευθυντή για τη συμμετοχή στην αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών και τη συνεργασία του με τους σχολικούς συμβούλους.

Ο υποδιευθυντής.

Το άλλο μονομελές όργανο διοίκησης της σχολικής μονάδας είναι ο υποδιευθυντής. Ο υποδιευθυντής αναπληρώνει το διευθυντή, τον βοηθάει στην άσκηση των καθηκόντων του και έχει την ευθύνη της διοικητικής υπηρεσίας του σχολείου. Αν δεν υπάρχει διευθυντής ή υποδιευθυντής, η προσωρινή άσκηση καθηκόντων ανατίθεται με απόφαση του νομάρχη, μετά από εισήγηση του Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου αντίστοιχα, σε εκπαιδευτικό που υπηρετεί σε σχολείο του νομού και διαθέτει τα απαραίτητα προσόντα.

4.3.2 Συλλογικά Διοικητικά Όργανα της Σχολικής Μονάδας

Ο σύλλογος των διδασκόντων

Ο σύλλογος διδασκόντων κάθε σχολείου αποτελεί το μόνο συλλογικό διοικητικό όργανο των σχολικών μονάδων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και όλων των σχολείων γενικά με ουσιαστικές αρμοδιότητες. Αποτελείται από όλους τους διδάσκοντες στο σχολείο με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και έχει ως πρόεδρό του, το διευθυντή του σχολείου. Όταν στις συνεδριάσεις του συλλόγου εξετάζονται ειδικά θέματα μαθητών,

μετέχουν και δυο εκπρόσωποί τους που ορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο των μαθητικών κοινοτήτων.

Ο σύλλογος των διδασκόντων συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του, τακτικά τουλάχιστον μια φορά πριν από την έναρξη των μαθημάτων και μια φορά στο τέλος κάθε τριμήνου και έκτακτα, όταν το κρίνει σκόπιμο ο πρόεδρος ή το ζητήσει εγγράφως για συγκεκριμένα θέματα τουλάχιστον το ένα τρίτο των μελών του. Οι συνεδριάσεις γίνονται μέσα στο ωράριο εργασίας και σε καμία περίπτωση σε ώρες διδασκαλίας μαθημάτων.

Ως συλλογικό όργανο διοίκησης ο σύλλογος διδασκόντων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για τη χάραξη κατευθύνσεων , για την καλύτερη εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής και τη λήψη αποφάσεων και για την αρτιότερη λειτουργία του σχολείου. Έχει την ευθύνη για την εφαρμογή του ωρολογίου και αναλυτικού προγράμματος και την οργάνωση της σχολικής ζωής. Αξιοποιεί τις δυνατότητες συνεργασίας ανάμεσα στο διδακτικό προσωπικό και τους κοινωνικούς φορείς του τόπου και για την καλύτερη εφαρμογή των εκπαιδευτικών μεθόδων, μπορεί να αποφασίσει το χωρισμό των μελών του σε τομείς γνώσεων.

Το συμβούλιο τάξης

Το συμβούλιο τάξης αποτελείται από τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν στη τάξη και τον υποδιευθυντή του σχολείου ο οποίος και προεδρεύει. Σε περίπτωση απουσίας του προεδρεύει ο διευθυντής μπορεί επίσης να παρευρίσκεται και ο πρόεδρος της μαθητικής κοινότητας της τάξης ή του τμήματος. Το συμβούλιο τάξης

συγκαλείται κάθε φορά που ανακύπτει θέμα που λειτουργίας της τάξης ή του τμήματος τάξης με πρόσκληση του διευθυντή ή υποδιευθυντή ή αν το ζητήσουν με έγγραφο τους τρεις τουλάχιστον διδάσκοντες καθηγητές. Το συμβούλιο αυτό δεν έχει αποφασιστικό χαρακτήρα αλλά εισηγητικό προς τον σύλλογο των καθηγητών, ο οποίος έχει και την τελική ευθύνη λήψης της απόφασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

5 Εισαγωγικά

Είναι γνωστό σε όλους πως το έργο, που συντελείτε στο χώρο της εκπαίδευσης, είναι πολύμορφο και σύνθετο. Στην καθημερινή πράξη αντιμετωπίζονται δυσχέρειες, επιπλοκές, δυσεπίλυτα προβλήματα, τα οποία έχουν σχέση με παιδαγωγικά ζητήματα αλλά και με διοικητικά θέματα.

Η ευθύνη για την ομαλή λειτουργία του σχολείου βαραίνει, βέβαια, όλο το εκπαιδευτικό προσωπικό. Τον κύριο όμως συντονισμό τον επωμίζεται ο διευθυντής του σχολείου. Για να φέρει σε πέρας το δύσκολο έργο του, πρέπει να γνωρίζει και να εφαρμόζει τις βασικές αρχές της οργάνωσης και διοίκησης.

Βέβαια, πολλά από τα θέματα, που έχουν σχέση με την οργάνωση, έχουν εξεταστεί και αντιμετωπιστεί από το Υπουργείο Παιδείας. Προκύπτουν όμως κάποια οργανωτικά ζητήματα, για τα οποία θα πρέπει ο ίδιος να αναπτύξει πρωτοβουλία και να αντιμετωπίσει με τον καλύτερο και αποδοτικότερο τρόπο. Σ' αυτές τις περιπτώσεις θα διευκολυνθεί χρησιμοποιώντας τις γνώσεις του πάνω στις βασικές αρχές της οργάνωσης.

Σ' αυτό το κεφάλαιο θα παρουσιάσουμε τις υποχρεώσεις, τα καθήκοντα και τις ευθύνες του διευθυντή σχολείου και του σχολικού

συμβούλου, καθώς επίσης και τα προσόντα που πρέπει να έχουν για αυτές τις θέσεις.

5.1 Τα καθήκοντα και οι ευθύνες του διευθυντή σχολείου

Ο διευθυντής ενός σχολείου έχει το σημαντικότερο ρόλο μέσα στη σχολική μονάδα, αφού είναι υπεύθυνος για την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου.

Είναι αυτός που συντονίζει τη σχολική ζωή, με τον καθορισμό του προγράμματος διδασκαλίας, με την εξασφάλιση της έγκαιρης, καθημερινής παρουσίας των μαθητών στο σχολείο, με την παρακολούθηση της αλληλεπίδρασης καθηγητών-μαθητών, με τον καθορισμό των εκδρομών και των σχολικών εορτών και με την ομαλή συνεργασία μεταξύ του διδακτικού προσωπικού.

Επίσης, ο διευθυντής του σχολείου είναι υπεύθυνος για την τήρηση των νόμων, των εγκυκλίων και των υπηρεσιακών εντολών. Δηλαδή, πρέπει να εξασφαλίσει ότι όλες οι διαδικασίες μέσα στο σχολείο γίνονται κάτω από διαφανείς συνθήκες, να εξασφαλίσει ότι η σχέση καθηγητή-μαθητή δεν παρεκτρέπεται από το νόμιμο χαρακτήρα που πρέπει να έχει, να εξασφαλίζει ότι η νομικώς καθορισμένη διδακτέα ύλη θα διδαχθεί μέσα στα πλαίσια του χρόνου που ορίζει ο νομοθέτης και το σημαντικότερο είναι να προάγει τα δικαιώματα, αλλά και τις υποχρεώσεις των μαθητών και των καθηγητών.

Ένα μεγάλο μέρος των ευθυνών του διευθυντή είναι να συγκαλεί σε τακτά χρονικά διαστήματα συνελεύσεις, στις οποίες μετέχει όλος ο

σύλλογος διδασκόντων. Κατά τη διάρκεια αυτών των συναντήσεων γίνεται συζήτηση γύρω από τα τρέχοντα προβλήματα του σχολείου. Επίσης, γίνεται συζήτηση για μεμονωμένους μαθητές, οι οποίοι μπορεί να προκαλούν προβλήματα στην τάξη και σε συμμαθητές τους ή αντιμετωπίζουν κάποιο προσωπικό πρόβλημα, όπως είναι ο θάνατος ενός από τους δύο γονείς και ο σύλλογος προτείνει τρόπους αντιμετώπισης του συγκεκριμένου μαθητή. Όταν ολοκληρωθεί η συνεδρίαση του συλλόγου, ο διευθυντής είναι αυτός που καλείται να εξασφαλίσει την ανακοίνωση των αποφάσεων που έχουν παρθεί καθώς και την εφαρμογή τους.

Εκτός από τη συνεργασία του διευθυντή με το διδακτικό προσωπικό, καθήκον του διευθυντή είναι να ελέγχει και να αξιολογεί το έργο των διδασκόντων. Πρέπει δηλαδή να παρακολουθεί τη συνέπεια των καθηγητών, αν καλύπτουν με επιτυχία και σε ικανοποιητικό ρυθμό την ύλη που έχουν κληθεί να διδάξουν στους μαθητές και να είναι έτοιμος να εντοπίσει περιπτώσεις ακατάλληλου διδακτικού προσωπικού και αφού τις εντυπώσει να τους κάνει μια σύσταση και αν δε συμμορφωθούν να ζητήσει την απομάκρυνσή τους από το σχολείο.

Ο σχολικός σύμβουλος είναι ένα πρόσωπο με το οποίο ο διευθυντής του σχολείου πρέπει να έχει συχνή επαφή και συνεργασία. Ο σχολικός σύμβουλος, θα λέγαμε ότι αποτελεί το συνδετικό κρίκο ανάμεσα στο σχολείο και τις προϊστάμενες αρχές. Επομένως, όποια προβλήματα αντιμετωπίζει ο διευθυντής στο σχολείο του μπορεί να τα προωθήσει μέσα από το σχολικό σύμβουλο στο υπουργείο Παιδείας. Επίσης, μπορεί να συνεργαστεί με το

σχολικό σύμβουλο στην αξιολόγηση και την επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού.

Άλλος ένας τομέας τον οποίον ο διευθυντής του σχολείου οφείλει να διαχειριστεί είναι τα οικονομικά, τόσο στον τομέα των εσόδων αλλά και στον τομέα των εξόδων.

Ο διευθυντής οφείλει να διαχειρίζεται τα χρήματα που προβλέπονται από την πολιτεία για λειτουργικά έξοδα της σχολικής μονάδα, με το να φροντίζει για τους λογαριασμούς νερού, ΔΕΗ, πετρελαίου, τα λεφτά για την καθαρίστρια του σχολείου και όλα τα υπόλοιπα έξοδα.

Σε γενικές γραμμές, ο διευθυντής αποτελεί την ανώτερη αρχή στη σχολική μονάδα, αλλά δεν μπορεί να λειτουργεί αυθαίρετα αφού βρίσκεται πάντα υπό την επίβλεψη των προϊστάμενων αρχών, με ανώτερη αρχή το υπουργείο Παιδείας.

5.2 Ο δάσκαλος- διευθυντής σχολείου ως ηγέτης

Κυρίαρχο στοιχείο στην επιτυχία των σκοπών του σχολείου ως οργανισμού αποτελεί ο ρόλος του διευθυντή, που έχει την ευθύνη της ηγεσίας του. Ο διευθυντής είναι ο ηγέτης του σχολείου ως κοινωνικής ομάδας ή οργάνωσης και συγχρόνως ο διορισμένος υπάλληλος των διοικητικών εκπαιδευτικών αρχών. Ως ηγέτης προσπαθεί να ενεργεί, σύμφωνα με τις προσδοκίες της ομάδας που ηγείται, δηλαδή των εκπαιδευτικών και των μαθητών, ως διορισμένος όμως υπάλληλος προσπαθεί να συμπεριφέρεται σύμφωνα με τις προσδοκίες των

ιεραρχικά ανωτέρων του στην εκπαιδευτική πυραμίδα. Εξαιτίας της διπλής αυτής ιδιότητας ο διευθυντής του σχολείου είναι ο εντεταλμένος ηγέτης, ο οποίος ενεργεί ως σύνδεσμος μεταξύ του σχολείου και των διοικητικών εκπαιδευτικών αρχών.

Ως μέλος της κοινωνικής ομάδας του σχολείου ο διευθυντής υπόκειται στους ίδιους κανόνες, δηλαδή επηρεάζει και επηρεάζεται ανάλογα με τα προσωπικά χαρακτηριστικά και τις ιδιαίτερες ικανότητές του. Ως διορισμένος όμως ηγέτης καθορίζει τη δράση των μελών του προσωπικού και των μαθητών, σύμφωνα με τις οδηγίες, που δίνονται από άλλους.

Το γεγονός ότι ο διευθυντής είναι διορισμένος από μια ανώτερη αρχή, του δίνει μια ιδιαίτερη θέση μέσα στην ομάδα του σχολείου, βρίσκεται πιο ψηλά από τα άλλα μέλη και έτσι έχει το πλεονέκτημα να ασκεί μεγαλύτερη επίδραση στο σχολείο. Η ίδια αυτή όμως θέση έχει συγχρόνως και το μειονέκτημα να εμποδίζει τα άλλα μέλη να τον δεχτούν ως ίσο ανάμεσά τους, γεγονός που αποτελεί εμπόδιο στην ελεύθερη επικοινωνία τους.

Ο διευθυντής, στο πλαίσιο αυτής της διπλής ιδιότητας, καλείται να προωθήσει την επιτυχία των σκοπών του σχολείου, που είναι τόσο γενικοί όσο και ειδικοί. Οι γενικοί σκοποί καθορίζονται από την πολιτεία και τις εκπαιδευτικές αρχές, οι ειδικοί σκοποί όμως εμπíπτουν στη διαδικασία του διευθυντή, από τον οποίο εξαρτάται η πλήρης αξιοποίηση των πηγών - ανθρώπινων και υλικών – για την επιτυχία των γενικών σκοπών του σχολείου, όπως είναι η κατάρτιση του ωρολογίου προγράμματος και η εφαρμογή στην πράξη του αναλυτικού προγράμματος, η υλοποίηση των διαφόρων

προγραμμάτων εργασίας, η παρακολούθηση της εφαρμογής και της αξιολόγησής τους.

Το σχολείο όμως υπάρχει για τους μαθητές. Συνεπώς και όλοι οι σκοποί του, ειδικοί και γενικοί, αποτελούν τα μέσα για τη διαμόρφωση και την καλλιέργεια της προσωπικότητάς τους. Και αφού οι μαθητές διαφέρουν μεταξύ τους, η διαδικασία για την υλοποίηση των σκοπών του σχολείου πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις προσωπικές ανάγκες και τα ιδιαίτερα προβλήματα του κάθε μαθητή. Η διαδικασία όμως αυτή απαιτεί κατάλληλες προσωπικές σχέσεις, που να προάγουν την αλληλοκατανόηση, την αμοιβαιότητα και τη συνεργασία. Επομένως ευθύνη του διευθυντή είναι να μετατρέψει το σχολείο σε μια κοινότητα αλληλοεπηρεαζόμενων προσώπων, μέσα στην οποία εκπαιδευτικοί και μαθητές αφενός, σχολείο και κοινότητα αφετέρου, θα συνεργάζονται για την επιτυχία των γενικών και ειδικών σκοπών της εκπαίδευσης.

Ο διευθυντής ενός σχολείου, για να πετύχει τους σκοπούς του, πρέπει να δώσει ιδιαίτερη σημασία και στην ανάπτυξη των διαπροσωπικών σχέσεων μέσα στο σχολείο, ώστε να δημιουργηθεί το κατάλληλο παιδαγωγικό κλίμα, που είναι απαραίτητο για να προάγονται οι ανθρώπινες σχέσεις και να διατηρείται η συνοχή των εκπαιδευτικών και των μαθητών ως εργαζόμενης ομάδας.

5.3 Τα όρια της δικαιοδοσίας του διευθυντή

Όπως είπαμε προηγουμένως, ο διευθυντής εκλέγεται από ανώτερα στελέχη της εκπαίδευσης και μπορεί μεν ο ρόλος του στη

συγκεκριμένη σχολική μονάδα να είναι ο ανώτερος που υπάρχει και οι αποφάσεις, που αφορούν το σχολείο, να λαμβάνονται από αυτόν, ωστόσο δεν παύει να είναι ένας διορισμένος υπάλληλος που προσπαθεί να συμπεριφέρεται βάσει των απαιτήσεων και των προσδοκιών των ανώτερων από αυτόν στην εκπαιδευτική κοινότητα. Δηλαδή η «ηγεμονία» του περιορίζεται στα τετραγωνικά μέτρα του συγκεκριμένου σχολικού κτιρίου και πάνω από αυτόν υπάρχουν ιεραρχικά και άλλοι ηγέτες μέχρι να φτάσουμε στον Υπουργό Παιδείας.

Εξαιτίας αυτής της κατάστασης, ο διευθυντής του σχολείου λειτουργεί σαν σύνδεσμος ανάμεσα στο σχολείο του και στις ανώτερες εκπαιδευτικές αρχές.

Είναι γεγονός ότι ο ηγετικός χαρακτήρας της διευθυντικής θέσης επηρεάζει ιδιαίτερα τις σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσα στον διευθυντή και τους υπόλοιπους καθηγητές, αλλά και μεταξύ του διευθυντή και των μαθητών του σχολείου. Πολλές φορές οι υπόλοιποι διδάσκοντες δεν μπορούν να δεχθούν το διευθυντή ως ίσο τους και αυτό μπορεί να εμποδίσει την μεταξύ τους επαφή τόσο σε προσωπικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο εργασιακό. Με άλλα λόγια, η ανισότητα της σχέσης του διευθυντή με τα υπόλοιπα μέλη του σχολικού συστήματος μπορεί να έχει συνέπειες στην εύρυθμη λειτουργία του σχολείου.

5.4 Ποιες είναι οι προσωπικές αρετές που πρέπει να διαθέτει ο διευθυντής, για να θεωρηθεί ηγέτης

Ο διευθυντής πρέπει να είναι ο ηγέτης του σχολείου, ο οποίος γνωρίζει πώς να εμπνέει και να καθοδηγεί τα μέλη της ομάδας που ηγείται, ώστε να τα παρακινεί να παίρνουν τις ορθές αποφάσεις, να καταστρώνουν σχέδια και στη συνέχεια να τα εκτελούν. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο ο διευθυντής- ηγέτης χρειάζεται ορισμένες προσωπικές ικανότητες και χαρακτηριστικά, τα οποία ως ένα βαθμό είναι έμφυτα και ως ένα βαθμό επίκτητα, όπως για παράδειγμα, η ικανότητα να παίρνει αποφάσεις, να προγραμματίζει, να εμπνέει, να συντονίζει, να έχει σταθερότητα αλλά και προσαρμοστικότητα στην εκτέλεση όσων προγραμματίστηκαν, να έχει ψυχική δύναμη ώστε να αντέχει σε πιέσεις και, κυρίως, να είναι ειλικρινής, αμερόληπτος και δίκαιος. Αν ο διευθυντής δεν έχει τις πιο πάνω ικανότητες- χαρακτηριστικά σε ικανοποιητικό βαθμό, ώστε να επιβάλλεται με το κύρος της προσωπικότητάς του, τότε θα εξακολουθεί να είναι ο διορισμένος προϊστάμενος του σχολείου, αλλά όχι και ο ηγέτης που εμπνέει.

Οι προσωπικές όμως αρετές και ικανότητες δεν είναι η μόνη αιτία που προδιαθέτει το διευθυντή προς τη δημιουργία ή όχι του κατάλληλου παιδαγωγικού κλίματος. Μεγάλη σημασία έχουν η προσωπικότητα και η φιλοσοφία που ακολουθεί. Η προσωπικότητα και η φιλοσοφική τοποθέτηση του διευθυντή επηρεάζουν άμεσα το παιδαγωγικό κλίμα του σχολείου, αλλά και ο ίδιος ο διευθυντής επηρεάζεται άμεσα από άλλους παράγοντες. Τέτοιοι παράγοντες είναι τα μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού, οι μαθητές και τα άλλα

πρόσωπα, που εμπλέκονται στο έργο του, καθώς και οι γενικότερες συνθήκες που επικρατούν στο σχολείο, η μορφή του όλου εκπαιδευτικού συστήματος, στο οποίο εντάσσεται και λειτουργεί το σχολείο και τα δικά του ιδιαίτερα προβλήματα, που αντιμετωπίζει ως άτομο.

Η συμπεριφορά του διευθυντή ως ηγέτη του σχολείου τείνει να επηρεαστεί κυρίως από τις αντιλήψεις, τις επιθυμίες και τις ανάγκες των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των άλλων προσώπων της σχολικής κοινότητας, όπως είναι οι γονείς, οι εκπρόσωποι της τοπικής κοινωνίας κ. λ. Η καθοδήγηση που θα δώσει ο διευθυντής πρέπει να είναι σύμφωνη με την παράδοση και τις διάφορες συνθήκες, που επικρατούν στο σχολείο, διαφορετικά θα υπάρξουν αντιδράσεις. Ο τρόπος δηλαδή, με τον οποίο ο διευθυντής θα ασκήσει το ρόλο του εξαρτάται επιπλέον και από το είδος του εκπαιδευτικού συστήματος μέσα στο οποίο εντάσσεται το σχολείο, καθώς και από την προσωπικότητα και τις απόψεις των άμεσων προϊσταμένων του.

Για να πετύχει ο διευθυντής στο ρόλο του ως ηγέτης του σχολείου πρέπει να κατανοήσει την πολυπλοκότητα και την ευθύνη του ρόλου που έχει αναλάβει.

Πρέπει να κατανοήσει τους σκοπούς της σημερινής εκπαίδευσης, να τους αποδεχτεί και να εργαστεί με υπευθυνότητα για να υλοποιηθούν οι σύγχρονες εκπαιδευτικές ανάγκες. Επίσης, ο διευθυντής-ηγέτης δεν θα πρέπει να παραμένει προσκολλημένος στις γνώσεις που έχει αποκτήσει στο παρελθόν, αλλά θα πρέπει να αποδεχθεί την αλλαγή της κοινωνίας, να αγκαλιάσει τις τεχνολογικές

εξελίξεις και την πρόοδο και να συνειδητοποιήσει ότι η κοινωνική εξέλιξη έχει ένα τεράστιο αντίκτυπο και στην εκπαιδευτική κοινότητα και γι αυτό το λόγο ο διευθυντής ηγέτης θα πρέπει να εξελίσσεται και να εξελίσσει και τη σχολική του πρακτική παράλληλα.

Σε προσωπικό επίπεδο , τώρα, ο διευθυντής ηγέτης για να κερδίσει το κύρος που προσμένει, πρέπει να αποδεικνύει καθημερινά την αξία του ως επιστήμονας, αλλά και ως ηγέτης και οφείλει να ξεχωρίσει από τα υπόλοιπα μέλη της σχολικής μονάδας.

Η αναγνώρισή του ως ηγέτη θα στηριχθεί και στις σχέσεις που θα αναπτύξει ο διευθυντής με τους υπόλοιπους διδάσκοντες, με τους μαθητές του σχολείου, με το σύλλογο των γονέων και φυσικά με τις αρχές που βρίσκονται πάνω από αυτόν.

Σίγουρα έχουν υπάρξει πολλοί διευθυντές στα σχολεία όλα αυτά τα χρόνια αλλά δεν είναι πάρα πολλοί αυτοί που κατάφεραν να αναδειχτούν σε ηγέτες και να μείνει το όνομά τους και η φήμη αναλλοίωτη ακόμη και όταν έχουν ολοκληρώσει πολύ καιρό πριν το έργο τους.

Όπως αναφέραμε και σε όλο αυτό το κεφάλαιο, τα ηγετικά προσόντα και η σωστή εφαρμογή τους στο χώρο του σχολείου δεν είναι μια εύκολη διαδικασία και γι' αυτό το λόγο ακριβώς πρέπει και η επιλογή των διευθυντών να γίνεται με αυστηρά κριτήρια ώστε να εξασφαλίζεται πάνω από όλα η εύρυθμη λειτουργία του σχολείου, που είναι και ο βασικός ρόλος παρουσίας του διευθυντή στο χώρο αυτό.

5.5 Ο Σχολικός σύμβουλος

Ο θεσμός του σχολικού συμβούλου εισήχθη με το νόμο ν.1304/82, ο οποίος στη συνέχεια τροποποιήθηκε και έχει σαν σκοπό την παιδαγωγική και επιστημονική καθοδήγηση και βοήθεια προς τους εκπαιδευτικούς της κάθε βαθμίδας. Οι θέσεις των σχολικών συμβούλων για την δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι ενιαίες για τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση.

Οι σχολικοί σύμβουλοι έχουν ως καθήκον την επιστημονική-παιδαγωγική καθοδήγηση και την συμμετοχή στην αξιολόγηση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, καθώς και την ενθάρρυνση κάθε προσπάθειας για επιστημονική έρευνα στο χώρο της εκπαίδευσης.

Ειδικότερα ο Σχολικός Σύμβουλος:

- Συνεργάζεται με το διδακτικό προσωπικό για το σχεδιασμό της σχολικής εργασίας και την υλοποίηση της εκπαιδευτικής πολιτικής.
- Αντιμετωπίζει προβλήματα διδακτικής και εκπαίδευσης γενικά, σε συνεργασία με το διδακτικό προσωπικό των σχολείων της δικαιοδοσίας του και φροντίζει για την εισαγωγή και εφαρμογή των πορισμάτων των σύγχρονων επιστημών της αγωγής στα σχολεία.

- Επισκέπτεται τα σχολεία της περιφέρειας του και κατευθύνει το έργο των εκπαιδευτικών με θεωρητικές και κυρίως με πρακτικές υποδείξεις μεθόδων διδασκαλίας, συμβάλλοντας ο ίδιος με την προσωπικότητα, την πείρα και τις γνώσεις του στη βελτίωση των συνθηκών μάθησης και αγωγής.
- Οργανώνει σεμινάρια και φροντίζει για την επιμόρφωση και την ενίσχυση της ερευνητικής προσπάθειας των εκπαιδευτικών.
- Συνεργάζεται με το διευθυντή, το εκπαιδευτικό προσωπικό και το μαθητικό συμβούλιο για την αρτιότερη και αποδοτικότερη οργάνωση της λειτουργίας του σχολείου.
- Μετέχει στη διαδικασία αξιολόγησης του διδακτικού προσωπικού.
- Συνεργάζεται με το προϊστάμενο της διεύθυνσης ή του γραφείου εκπαίδευσης για κάθε θέμα που σχετίζεται με τη βελτίωση της προσφερόμενης εκπαίδευσης.

Πέρα από αυτές τις γενικές κατευθύνσεις, τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των σχολικών συμβούλων καθώς και η διαδικασία της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού προσωπικού καθορίζονται λεπτομερέστατα με προεδρικά διατάγματα.

Τα ειδικά τυπικά προσόντα διορισμού στις θέσεις συμβούλων.

- Διδακτορικό δίπλωμα της ημεδαπής ή αλλοδαπής αντίστοιχης ειδικότητας ή σε θέματα εκπαίδευσης που πρέπει να έχει ληφθεί, ύστερα από μεταπτυχιακές σπουδές. Στην περίπτωση που το διδακτορικό δίπλωμα έχει ληφθεί χωρίς μεταπτυχιακές σπουδές απαιτούνται επιπλέον μεταπτυχιακές σπουδές ή επιστημονικές έρευνες στο εσωτερικό ή το εξωτερικό.
- Δημοσιευμένες αξιόλογες επιστημονικές εργασίες σχετικές με θέματα της εκπαίδευσης ή της ειδικότητας του υποψηφίου.
- Δεκαετής τουλάχιστον πραγματική υπηρεσία στην εκπαίδευση.

Η επιλογή και ο διορισμός των συμβούλων γίνονται με απόφαση του υπουργού Παιδείας ύστερα από εισήγηση συλλογικού οργάνου που αποτελείται από τα μέλη του συντονιστικού συμβουλίου και τα μέλη του τμήματος για το οποίο είναι υποψήφιοι οι ενδιαφερόμενοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ.

6. Εισαγωγικά

Με τον όρο εκπαιδευτικό σύστημα εννοούμε ένα σύνολο οργανωτικών δομών, διαδικασιών, μεθόδων και μέσων δια των οποίων η κοινωνία παρέχει στα μέλη της συστηματική και ελεγχόμενη εκπαίδευση, στους διάφορους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, με σκοπό τη διατήρηση των κοινωνικών δομών και αξιών, οι οποίες τις δικαιώνουν.

Τα εκπαιδευτικά συστήματα είναι δομημένα και οργανωμένα έτσι, ώστε να λειτουργούν με διάφορους τρόπους σε κάθε κοινωνία και σε κάθε χρονική στιγμή, ανάλογα με τις τοπικές επιδιώξεις και τις αντικειμενικές συνθήκες που επικρατούν.

Το εκπαιδευτικό σύστημα αποτελείται από μια σειρά σχολικών μονάδων που συνδέονται μεταξύ τους με γενικούς σκοπούς και αναπτύσσονται από τη μια βαθμίδα στην άλλη έτσι, ώστε να προβλέπεται η συμπλήρωση της μιας για την είσοδο στην άλλη, συγχρόνως όμως και το κάθε σχολείο της μιας βαθμίδας να διατηρεί την αυτοτέλειά του, δηλαδή να έχει τους ίδιους σκοπούς.

Η ιδιαιτερότητα του κάθε εκπαιδευτικού συστήματος προσδιορίζεται αφενός από τα έκδηλα και εξωτερικά στοιχεία του που είναι η δομή, η οργάνωση και η λειτουργία του και, αφετέρου, από την περιρρέουσα εκπαιδευτικοπαιδαγωγική ιδεολογία.

Το εκπαιδευτικό σύστημα της κάθε χώρας βιώνει διαρκώς αλλαγές και σε καμία περίπτωση δεν παραμένει στάσιμο. Οι αλλαγές μπορεί να επέλθουν λόγω κοινωνικών εξελίξεων και λόγω του γενικότερου κλίματος της κάθε εποχής.

Μπορεί επίσης το παρόν εκπαιδευτικό σύστημα να έχει αποτύχει στους σκοπούς που έχει θέσει ή μπορεί να πρέπει να αλλάξει λόγω νέων γνώσεων και θεωριών που πρέπει να ενσωματωθούν στη διδακτέα ύλη.

Πως θα μπορούσε άλλωστε να παραμείνει στάσιμο το εκπαιδευτικό σύστημα μέσα σε έναν κόσμο που συνεχώς εξελίσσεται και που ως βασικό σκοπό έχει να βοηθήσει το παιδί να αποκτήσει τα κατάλληλα εφόδια ώστε να αντιμετωπίσει τη ζωή του ως ενήλικας;

Όταν, λοιπόν, έρχεται η ώρα για αλλαγή στο εκπαιδευτικό σύστημα μιας χώρας, χρήσιμο θα ήταν να εξεταστούν συγκριτικά και τα εκπαιδευτικά προγράμματα άλλων χωρών, με τις οποίες μοιράζονται, σε γενικές γραμμές, τις ίδιες αξίες και την ίδια φιλοσοφία ζωής, ώστε να υιοθετηθούν στοιχεία που φαίνονται να είναι λειτουργικά, αλλά και να αποφευχθεί η υιοθέτηση κάποιων εκπαιδευτικών τεχνικών που πρώτες άλλες χώρες έχουν εφαρμόσει και δε φαίνεται να φέρνουν τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Για μια χώρα όπως είναι η Ελλάδα, μια συγκριτική προσπάθεια με άλλα εκπαιδευτικά συστήματα θα πρέπει να προσανατολίζεται κυρίως στα συστήματα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω της παρόμοιας διάρθρωσης των προγραμμάτων. Δεν είναι τυχαίο ότι παρά τις ορισμένες διαφορές, συνήθως η οργάνωση της εκπαίδευσης στην Ευρώπη γίνεται σε προσχολική, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια κλίμακα.

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα προσπαθήσουμε να συγκρίνουμε τα εκπαιδευτικά προγράμματα της Ελλάδας με αυτά της Ιταλίας, της Γερμανίας και της Αγγλίας , με κύριο στόχο την παρουσίαση των διοικητικών πρακτικών σε αυτά.

Συνοπτικά, μπορούμε να πούμε ότι μέσα από τη συγκριτική προσέγγιση των παραπάνω εκπαιδευτικών συστημάτων διαπιστώνεται ότι υπάρχουν αρκετά κοινά σημεία και μπορεί να γίνει σύγκλιση αυτών όσον αφορά στους γενικούς σκοπούς της εκπαίδευσης.

6.1 Ιστορική θεώρηση εξέλιξης των εκπαιδευτικών συστημάτων

Για να μελετήσει κανείς το εκπαιδευτικό πρόγραμμα μιας χώρας πρέπει καταρχήν να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο αυτό έφτασε στη σημερινή του μορφή και να παρακολουθήσει τη ταχύτητα των εκάστοτε αλλαγών.

Μελετώντας την εξέλιξη των εκπαιδευτικών συστημάτων της Ελλάδας, της Ιταλίας, της Γερμανίας και της Αγγλίας, διαπιστώνει κανείς μια μεγάλη ανομοιομορφία όσον αφορά την αφετηρία τους, αλλά και την εξέλιξή τους.

Στην Ιταλία, για παράδειγμα, το εκπαιδευτικό σύστημα φαίνεται να δέχεται διαρκώς αναθεωρήσεις, αφού αλλαγές έγιναν αρκετές φορές, με αποκορύφωμα το Μάη του 1968, όπου διεκδικήθηκαν ριζικές αλλαγές στο ιταλικό εκπαιδευτικό σύστημα, σε όλες του τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

Το γερμανικό εκπαιδευτικό σύστημα ακολούθησε μια διαφορετική πορεία εξέλιξης μέχρι να καταλήξει στη σημερινή του ισχύουσα μορφή. Οι πιο έντονες περίοδοι ανάπτυξης και εξέλιξης του είναι κατά τον 17^ο αιώνα, κατά την εποχή του διαφωτισμού και στις αρχές του 20ου αιώνα.

Φαίνεται ότι η κάθε χώρα έχει δεχθεί διαφορετικές επιδράσεις από διαφορετικούς παράγοντες, γι αυτό το λόγο και η εξέλιξη της κάθε χώρας στον χώρο της παιδείας διαμορφώθηκε υπό διαφορετικούς όρους.

6.2 ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας αποτελείται από 16 κρατίδια – πολιτείες, που το καθένα έχει δικό του σύνταγμα και κυβέρνηση. Στον τομέα της εκπαίδευσης το ομοσπονδιακό Σύνταγμα εγγυάται, την ελευθερία της τέχνης και της επιστήμης, της έρευνας και της διδασκαλίας, την ελευθερία στη θρησκεία και στην επιλογή του επαγγέλματος, την ισότητα των ευκαιριών στην εκπαίδευση, καθώς και την ελευθερία στην άσκηση του φυσικού δικαιώματος των γονέων να φροντίζουν και να ανατρέφουν τα παιδιά τους.

Τα κρατίδια έχουν το δικαίωμα να ψηφίσουν διατάγματα για τα θέματα εκείνα, για τα οποία δεν ασκεί νομοθετική εξουσία η ομοσπονδία. Το Γερμανικό Σύνταγμα προωθεί τη συνεργασία του ομοσπονδιακού κράτους με το κάθε κρατίδιο, όπως συμβαίνει για παράδειγμα, σε θέματα που σχετίζονται με την ανέγερση και την

επέκταση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση έχει αρμοδιότητες κυρίως στον προσδιορισμό των εκπαιδευτικών ρυθμίσεων, ενώ το κρατίδιο-πολιτεία δημιουργεί το πλαίσιο του επιμέρους προγραμματισμού.

6.3 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

6.3.1 Η προσχολική αγωγή και εκπαίδευση

Η προσχολική αγωγή στη Γερμανία παρέχεται σε παιδικούς σταθμούς, στους οποίους φοιτούν τα νήπια ως τα τρία χρόνια της ηλικίας τους, και σε νηπιαγωγεία στα οποία φοιτούν τα παιδιά ως τον πέμπτο και έκτο χρόνο της ηλικίας τους.

Τα νηπιαγωγεία έχουν δυο κατευθύνσεις:

- ή ακολουθούν δικό τους πρόγραμμα με σκοπό μια γενικότερη κοινωνικοποίηση του παιδιού
- ή προσαρμόζουν το πρόγραμμά τους στο πρόγραμμα του βασικού σχολείου. Σ' αυτή την περίπτωση το νηπιαγωγείο αποτελεί ένα είδος προκαταρτικού σχολείου για νήπια, ηλικίας 5 και 6 χρονών συνήθως, σε χωριστή ομάδα από τα μικρότερα.

Η προσχολική αγωγή και εκπαίδευση εποπτεύεται από τις υπηρεσίες Πρόνοιας Παιδιών και Νηπίων. Η κυβερνητική εποπτεία ασκείται από το Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών, αλλά σε κάποια κρατίδια της Γερμανίας ασκείται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτιστικών Υποθέσεων. Η οργανωτική διοίκηση των παιδικών σταθμών ανήκει στην αρμοδιότητα του Τοπικού Γραφείου Πρόνοιας των Νέων, ενώ των νηπιαγωγείων στις Σχολικές Επιτροπές.

6.3.2 Σχολική Υποχρεωτική Εκπαίδευση

1. Πρωτοβάθμια ή Βασική Εκπαίδευση

Η βασική εκπαίδευση παρέχεται στα βασικά σχολεία στα οποία η σχολική φοίτηση διαρκεί 4 χρόνια και καλύπτει τις ηλικίες των παιδιών 6 έως 10 χρονών. Το βασικό σχολείο σκοπό έχει να μεταφέρει το παιδί σε ένα πιο συστηματικό τρόπο μύησης στη σχολική μάθηση και να δημιουργήσει τα θεμέλια για την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

2. Κατώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Τα κατώτερα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι σχολεία, που δομούνται πάνω στη βασική εκπαίδευση. Στα περισσότερα κρατίδια τα συνηθισμένα κατώτερα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι το γενικό, το πρακτικό, το γυμνάσιο και το ενιαίο.

Η βασική αρχή και ο σκοπός που επιδιώκεται στις κατώτερες βαθμίδες σχολείων είναι να προσφέρουν στους μαθητές διάφορες βασικές γνώσεις και να τους ειδικεύουν ανάλογα με τις τάσεις και τα ενδιαφέροντά τους.

3.Ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Η ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση παρέχεται σε μαθητές 16 έως 19 χρονών και περιλαμβάνει: τη γενική εκπαίδευση, μαθήματα

επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, και μικτά μαθήματα γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Οι περισσότεροι νέοι μαθητές που παρακολουθούν αυτό το επίπεδο εκπαίδευσης, ακολουθούν επαγγελματική εκπαίδευση και μαθήματα κατάρτισης, ενώ οι περισσότεροι από αυτούς ακολουθούν το 'δυσικό' σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

6.3.3 Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Οι διάφοροι τύποι τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στη Γερμανία είναι: τα πανεπιστήμια και οι ισότιμες σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Τεχνικά Πανεπιστήμια, Τεχνικά Ινστιτούτα, Πανεπιστημιακές Ενιαίες Σχολές, Παιδαγωγικά Κολέγια, Κολέγια Τέχνης και Μουσικής, και Σχολές με Αλληλογραφία).

6.4 ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Η σχολική διοίκηση στη Γερμανία, ασκείται από την Επιτροπή Διοίκησης των Σχολείων, στην οποία ο υπουργός Παιδείας και Πολιτιστικών Υποθέσεων αποτελεί το ανώτερο επίπεδο διοίκησης, τα Τμήματα των Σχολείων της Τοπικής Κυβέρνησης ή τα Ανεξάρτητα Σχολεία Ανώτερης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, το μέσο επίπεδο διοίκησης, και τα Γραφεία Σχολείων σε τοπικό ή πολιτειακό επίπεδο, το κατώτερο επίπεδο.

Τα σχολεία Κατώτερης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης εποπτεύονται από την επιτροπή μέσου ή και ανώτερου επιπέδου,

ενώ τα σχολεία Βασικής Εκπαίδευσης , εποπτεύονται από την επιτροπή κατώτερου επιπέδου.

Κατά κανόνα, όλα τα σχολεία του δημοσίου τομέα (βασικής, κατώτερης και ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) διοικούνται από τις τοπικές αρχές, που ευθύνονται για την ίδρυση, οργάνωση και διοίκηση των σχολείων, τα οποία και πρέπει να ενισχύουν οικονομικά.

Η φοίτηση των μαθημάτων παρέχεται δωρεάν, ενώ το υλικό μάθησης που χρειάζονται οι μαθητές στα σχολεία, είτε παρέχεται δωρεάν, είτε το δανείζονται από τα σχολεία, πράγμα που σημαίνει πως οι γονείς των μαθητών πρέπει να πληρώσουν μέρος της δαπάνης, ανάλογα με το εισόδημά τους.

Η Επαγγελματική Εκπαίδευση που παρέχεται στα σχολεία ανήκει στην αποκλειστική ευθύνη του κάθε κρατιδίου της Γερμανίας, ενώ η ομοσπονδιακή κυβέρνηση έχει την ευθύνη της ενδοεπιχειρησιακής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Οι επιχειρήσεις ή οι διάφοροι οργανισμοί, οι εταιρείες και οι επαγγελματικές σχολές συνεργάζονται στενά προκειμένου να προσφέρουν επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση υπάγεται στην εξουσία της κάθε πολιτείας, η οποία όμως έχει μικρή συμμετοχή στην οργάνωση, τη διοίκηση και την εποπτεία της. Συγκεκριμένα, ο νόμος πλαίσιο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, θεσπίζει γενικές αρχές που διέπουν την οργάνωση και διοίκηση των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, το ακαδημαϊκό προσωπικό και τη μορφή της αυτοδιοίκησής τους. Η πολιτεία ορίζει τις οργανωτικές και διοικητικές λεπτομέρειες στα πλαίσια της νομοθεσίας της, και ρυθμίζει τα θέματα της τριτοβάθμιας

εκπαίδευσης. Στα διοικητικά θέματα υπάρχει αρμονική σχέση συνεργασίας ανάμεσα στον υπουργό Παιδείας του κρατιδίου και του τριτοβάθμιου εκπαιδευτικού ιδρύματος, ενώ ως προς την άσκηση εποπτείας τα τριτοβάθμια ιδρύματα πρέπει να υποβάλλουν στον υπουργό Παιδείας τα προγράμματα σπουδών τους.

6.5 ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην Αγγλία η νομοθετική εξουσία ασκείται από το Κοινοβούλιο (Βουλή των Κοινοτήτων και Βουλή των Λόρδων), η εκτελεστική εξουσία από την Κυβέρνηση (Πρωθυπουργός και Υπουργοί) και η δικαστική από το δικαστικό σώμα (Δικαστές). Οι αρμοδιότητες και ευθύνες της εκπαίδευσης κατανέμονται μεταξύ της κεντρικής κυβέρνησης, της τοπικής κυβέρνησης, της εκκλησίας και των άλλων εθελοντικών σωματείων, των κυβερνητικών, των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και του διδακτικού προσωπικού.

Το σύνολο των αρμοδιοτήτων και ευθυνών για κάθε θέμα της εκπαίδευσης ανήκει στο υπουργείο Εκπαίδευσης. Για την προσχολική αγωγή την ευθύνη έχει το υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ενώ την ευθύνη για την επαγγελματική κατάρτιση έχει το υπουργείο Εργασίας.

6.6 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

6.6.1 Προσχολική Αγωγή

Στην Αγγλία η προσχολική ή νηπιακή εκπαίδευση, είναι η εκπαίδευση των παιδιών ηλικίας 2 έως 5 χρονών, που προηγείται της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και γίνεται είτε μέσω των τοπικών αρχών, είτε από εθελοντικά και ανεξάρτητα σωματεία.

Στα νηπιαγωγεία και στους παιδικούς σταθμούς των Τοπικών Εκπαιδευτικών Αρχών, η εγγραφή γίνεται με κριτήρια, που ορίζονται από τα ίδια τα σχολεία, μπορούν να περιλαμβάνουν τις εκπαιδευτικές και ψυχολογικές ανάγκες του παιδιού, τον τόπο κατοικίας, τον τρόπο ζωής.

Η εκπαίδευση στα νηπιαγωγεία παρέχεται από τα Τμήματα Κοινωνικών Υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και από τα Συνδυαστικά Κέντρα Νηπιαγωγείων, που βασίζονται στο βαθμό ανάγκης του παιδιού για ειδική βοήθεια και στην ικανότητα της οικογένειας να ικανοποιήσει αυτές τις εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς και τις ανάγκες υγείας του παιδιού. Τα δυο αυτά είδη προσχολικών ιδρυμάτων επιχορηγούνται από την κεντρική και τοπική κυβέρνηση, αλλά ενώ μπορεί να καταβάλλονται δίδακτρα για την καθημερινή φροντίδα , τα νηπιαγωγεία και οι παιδικοί σταθμοί που ελέγχονται από τις Τοπικές Εκπαιδευτικές Αρχές, δεν χρεώνουν δίδακτρα.

Πέρα από τα δημόσια νηπιαγωγεία και τους δημόσιους παιδικούς σταθμούς, υπάρχουν και τα ιδιωτικά νηπιαγωγεία και παιδικοί σταθμοί, που οργανώνονται και λειτουργούν από τους γονείς και από εθελοντικά ή ανεξάρτητα σωματεία.

Οι δημόσιοι παιδικοί σταθμοί δέχονται να φροντίζουν τα παιδιά ολόκληρη τη μέρα και για όλη τη διάρκεια του έτους.

6.6.2 Υποχρεωτική Εκπαίδευση

Η υποχρεωτική εκπαίδευση διαρκεί έντεκα χρόνια και καλύπτει τις ηλικίες των παιδιών 5 έως 6 χρονών. Το εκπαιδευτικό σύνταγμα καθόριζε τρεις φάσεις εκπαίδευσης: βασική, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια. Όριζε ως μαθητή της βασικής εκπαίδευσης, όποιο παιδί δεν έχει φτάσει στην ηλικία των 12 χρονών, της δευτεροβάθμιας όποιο παιδί είναι μεταξύ 12 και 18 χρονών, και της τριτοβάθμιας όποιο νέο δεν παρακολουθεί σχολείο βασικής ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Με το διάταγμα εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης του 1988, ορίζεται και μια τέταρτη φάση, ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που είναι προχωρημένο επίπεδο εκπαίδευσης, για μαθητές κάτω των 18 ετών. Από το 1964 η νομοθεσία επιτρέπει την καθιέρωση σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τα οποία κανονικά παρέχουν τετραετή εκπαίδευση σε μαθητές ηλικίας 8 και 12 χρονών ή 9 και 13 χρονών.

Τα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ταξινομούνται είτε σαν μέσα σχολεία βασικής εκπαίδευσης, είτε σαν μέσα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

1) Βασική Εκπαίδευση

Η βασική εκπαίδευση αποτελεί την πρώτη φάση (ηλικία 5 έως 7 χρονών) και τη δεύτερη φάση (ηλικία 7 έως 11 χρονών) της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Σε ορισμένες περιφέρειες υπάρχουν χωριστά σχολεία για κάθε φάση, που είναι γνωστά σαν αρχικό σχολείο και σύγχρονο σχολείο ή νέο. Τα περισσότερα βασικά σχολεία ενισχύονται από κρατικούς πόρους και επιχορηγήσεις των Τοπικών Εκπαιδευτικών Αρχών. Υπάρχουν επίσης και κάποια ανεξάρτητα βασικά σχολεία .

2) Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει παιδιά ηλικίας 11 έως 18 και άνω χρονών, ενώ η υποχρεωτική εκπαίδευση διαρκεί μέχρι τα 16 χρόνια. Τα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης παρέχουν γενική εκπαίδευση για μαθητές στην τρίτη φάση (ηλικίας 11 έως 14 χρονών) και στην τέταρτη φάση (ηλικίας 14 έως 16 χρονών), ενώ κάποια σχολεία προσφέρουν μεταυποχρεωτική εκπαίδευση για τις ηλικίες άνω των 18 χρονών. Οι μαθητές ηλικίας των 16 χρονών μπορούν να συνεχίσουν την μεταυποχρεωτική εκπαίδευση σε ένα κολλέγιο ανώτερης εκπαίδευσης.

6.6.3 Μεταυποχρεωτική Εκπαίδευση

Η μεταυποχρεωτική εκπαίδευση περιλαμβάνει την ανώτερη εκπαίδευση και την ανώτατη εκπαίδευση. Η ανώτερη εκπαίδευση προσφέρεται στα κολλέγια, που ρυθμίζονται από τη σχολική νομοθεσία και στα Ινστιτούτα ή Κολλέγια Ανώτερης Εκπαίδευσης.

Το διάταγμα ορίζει σαν ανώτερη εκπαίδευση ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα πλήρους ή μερικού χρόνου, που είναι κατάλληλο για τις απαιτήσεις των ατόμων, μετά τη σχολική περίοδο των 16 χρονών και περιλαμβάνει επαγγελματική, κοινωνική, φυσική και δημιουργική κατάρτιση. Τα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα περιλαμβάνουν τα κολλέγια Ανώτερων Σπουδών.

6.6.4 Ανώτατη Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Στην Αγγλία δεν υπάρχει ένα ενιαίο νομοθετικό κείμενο, που να ρυθμίζει την ανώτατη εκπαίδευση. Ανώτατη εκπαίδευση, ορίζεται η εκπαίδευση που παρέχεται μέσω σειράς μαθημάτων, που περιγράφονται στον επίσημο κατάλογο διατάγματος της εκπαίδευσης.

Οι κυριότεροι φορείς που παρέχουν ανώτατη (τριτοβάθμια) εκπαίδευση είναι τα πανεπιστήμια και τα ινστιτούτα ανώτερης εκπαίδευσης, όπως και τα ινστιτούτα γεωργίας και τέχνης και τα θεολογικά κολλέγια. Υπάρχει και το ανοικτό πανεπιστήμιο που προσφέρει ανώτερα εκπαιδευτικά μαθήματα σε όλη τη διάρκεια της μάθησης.

6.7 ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ

Για όλα τα θέματα της εκπαίδευσης στην Αγγλία έχει την αρμοδιότητα το υπουργείο Παιδείας, ενώ το υπουργείο Εργασίας είναι υπεύθυνο για τα θέματα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η διοίκηση στα ανώτερα ιδρύματα εκπαίδευσης ανήκει στη δικαιοδοσία των κυβερνητικών σωμάτων, στον πρόεδρο του κολλεγίου και τη σύγκλητο. Ο πρόεδρος του κολλεγίου είναι υπεύθυνος για την οργάνωση, τον έλεγχο, τη διεύθυνση και τη διοίκηση του κολλεγίου, που περιλαμβάνει τον προσδιορισμό των ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων, ύστερα από γνωμοδότηση του ακαδημαϊκού συμβουλίου και των εκπροσώπων των φοιτητών.

Στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα (πανεπιστήμια) επικεφαλής είναι ο αντιπρύτανης και επικεφαλής του διοικητικού τμήματος είναι ο γραμματέας. Άλλο ανώτερο σώμα είναι η πανεπιστημιακή σύγκλητος, η οποία αποτελείται από το επιστημονικό προσωπικό, τους επικεφαλής των τμημάτων και από άλλους εκπροσώπους.

Για την επαγγελματική εκπαίδευση, ο υπουργός Εργασίας έχει την αρμοδιότητα και θέτει στόχους και προτεραιότητες για την εκπαίδευση, καθώς και ειδικές αρμοδιότητες και ευθύνες για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

6.8 ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ιταλία είναι προεδρευομένη κοινοβουλευτική δημοκρατία. Η εξουσία ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και το Κοινοβούλιο, το οποίο αποτελείται από τη Βουλή και τη Γερουσία. Η Ιταλία για διοικητικούς σκοπούς, διαιρέθηκε σε 20 αυτόνομες Περιφέρειες με ίδιες νομοθετικές, διοικητικές και οικονομικές εξουσίες. Κάθε αυτόνομη περιφέρεια χωρίζεται σε Επαρχίες, που η κάθε μια περιλαμβάνει ένα αριθμό Κοινοτήτων, οι οποίες συνδέονται με το αστικό κέντρο ή την πρωτεύουσα.

Οι βασικές αρχές που διέπουν την εκπαίδευση θεσπίζονται από το Σύνταγμα και περιλαμβάνουν, την ελευθερία στην εκπαίδευση και το καθήκον του κράτους να προσφέρει ένα δίκτυο σχολείων, για κάθε είδος και επίπεδο εκπαίδευσης, το οποίο να είναι ανοικτό στον καθένα. Ακόμη περιλαμβάνει το δικαίωμα των ιδιωτών να ιδρύουν σχολεία χωρίς κόστος για το κράτος, το δικαίωμα των γονέων να εκπαιδεύουν τα παιδιά τους για οκτώ χρόνια τουλάχιστον και τέλος την εξασφάλιση οικονομικών πόρων σε νέους ανθρώπους, που ενώ επιθυμούν να προχωρήσουν στο ανώτερο επίπεδο εκπαίδευσης, δε διαθέτουν τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους.

Η εκπαίδευση στην Ιταλία διοικείται από Κεντρικές Επιτροπές. Έτσι, τα σχολεία κρατικά και μη κρατικά πρέπει να αποδέχονται και να εφαρμόζουν τους εθνικούς νόμους, τα διατάγματα και τις ρυθμίσεις, αν θέλουν να έχουν νόμιμη εξουσιοδότηση και αυτονομία.

6.9 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

6.9.1 Προσχολική Εκπαίδευση

Η συνολική ευθύνη των κρατικών νηπιαγωγείων για παιδιά ηλικίας 3 έως 6 χρονών ανήκει στο υπουργείο Δημόσιας Εκπαίδευσης, ενώ η διοίκηση ασκείται από τις τοπικές εκπαιδευτικές αρχές. Στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία καταβάλλονται δίδακτρα, ενώ στα κρατικά και τα μη κρατικά, οι γονείς συνεισφέρουν στο κόστος μεταφοράς των παιδιών.

Στα κρατικά νηπιαγωγεία η προσχολική εκπαίδευση, αν και δεν είναι υποχρεωτική, αναγνωρίζεται σαν το πρώτο στάδιο της εκπαιδευτικής κλίμακας. Σκοπός της προσχολικής εκπαίδευσης είναι να ενδυναμώνει τα φυσικά και νοητικά χαρακτηριστικά των παιδιών του νηπιαγωγείου, για να αναπτύξουν τις αισθητικές, γλωσσικές, αντιληπτικές και νοητικές ικανότητές τους.

Τα νηπιαγωγεία είναι οργανωμένα σε ομάδες ή τομείς. Τυπικά ένα νηπιαγωγείο περιλαμβάνει τρεις τομείς, που αποτελούνται από παιδιά ηλικίας 3,4 και 5 χρονών.

6.9.2 Υποχρεωτική Εκπαίδευση

Η υποχρεωτική εκπαίδευση στην Ιταλία αρχίζει στην ηλικία των 6 χρονών και συνεχίζει μέχρι την ηλικία των 14 χρονών. Συμπεριλαμβάνει πέντε χρόνια της βασικής και τρία χρόνια της κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η υποχρεωτική εκπαίδευση

μπορεί να ολοκληρώνεται με την παρακολούθηση κρατικών ή μη κρατικών σχολείων ή μέσω της εκπαίδευσης στο σπίτι. Διέπονται από την εθνική νομοθεσία και τα διατάγματα, που εφαρμόζονται σε όλη τη χώρα σε κρατικά και επίσημα αναγνωρισμένα ιδιωτικά σχολεία.

1) Βασική Εκπαίδευση

Η βασική εκπαίδευση στα πρωτοβάθμια σχολεία διαρκεί πέντε χρόνια, δέχεται παιδιά από ηλικία 6 έως 11 χρονών και χωρίζεται σε δυο φάσεις ή κύκλους. Ο πρώτος κύκλος διαρκεί 2 χρόνια και ο δεύτερος κύκλος 3 χρόνια. Οι μαθητές προάγονται αυτόματα από τον πρώτο στο δεύτερο κύκλο και μετακινούνται ελεύθερα μέσα σε κάθε κύκλο. Στον πρώτο κύκλο η διδασκαλία είναι πολυδιάστατη, ενώ ο δάσκαλος της τάξης παίζει κυρίαρχο ρόλο. Στον δεύτερο κύκλο χρησιμοποιούνται διαφορετικοί δάσκαλοι και η διδασκαλία χωρίζεται σε περιοχές μαθημάτων.

2) Κατώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Τα τρία τελευταία χρόνια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης καλύπτουν τις ηλικίες 11 έως 14 χρονών. Η εκπαίδευση αυτή προσφέρεται στα σχολεία της κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η πρόσβαση των μαθητών εξαρτάται από τις επιτυχείς εξετάσεις, που διεξάγονται στο βασικό σχολείο. Τα σχολεία της κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, παρέχουν δωρεάν

εκπαίδευση σε όλα τα παιδιά της αντίστοιχης ηλικίας, ανεξάρτητα από την προέλευσή τους ή την κοινωνική τους θέση. Στόχος αυτών των σχολείων είναι να ασκήσουν τους μαθητές στην ενηλικίωση και στη συμβίωση με τους υπόλοιπους, να τους προετοιμάσουν για όλη τους τη ζωή και τη σταδιοδρομία.

6.9.3 Μεταυποχρεωτική Ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Η ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση προσφέρεται σε νέους ηλικίας 14 έως 19 χρονών. Μετά την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, οι απόφοιτοι μπορούν να παρακολουθήσουν μαθήματα, τρία, τέσσερα και πέντε χρόνια, και στη συνέχεια, έχουν τη δυνατότητα ή να εισαχθούν σε ένα τριτοβάθμιο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή να στραφούν στο χώρο εργασίας ως ειδικευμένοι εργαζόμενοι.

Όλα τα σχολεία μεταυποχρεωτικής εκπαίδευσης ανήκουν στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και κατατάσσονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- ∅ κλασσικές και επιστημονικές σπουδές
- ∅ καλλιτεχνικές σπουδές
- ∅ τεχνικές σπουδές
- ∅ επαγγελματικές σπουδές

6.9.4 Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Στην Ιταλία υπάρχει διάκριση των πανεπιστημιακών και μη πανεπιστημιακών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα μη

πανεπιστημιακά τριτοβάθμια ιδρύματα είναι κυρίως επιχειρήσεις , που προσφέρουν εκπαίδευση στις τέχνες.

α) Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει όχι μόνο τα πανεπιστήμια αλλά και τα πανεπιστημιακά ινστιτούτα φυσικής αγωγής, τα πανεπιστημιακά ινστιτούτα ειδικών σπουδών, όπως είναι το Ινστιτούτο Ανατολικών Σπουδών και το Ναυτικό Ινστιτούτο της Νάπολης, το Κολλέγιο Εκπαίδευσης της Πίζας, οι Σχολές Μεταπτυχιακών και Ειδικών Σπουδών, καθώς και άλλες σχολές και ινστιτούτα πανεπιστημιακού επιπέδου.

Όσοι επιθυμούν να εισαχθούν στο πανεπιστήμιο, πρέπει να έχουν πάρει το δίπλωμα αποφοίτησης της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, μετά από πέντε έτη σπουδών, και να υποβάλλουν αίτηση. Σε ορισμένες σχολές και σε ελάχιστα πανεπιστήμια για συγκεκριμένα προγράμματα, οι θέσεις των φοιτητών κατανέμονται, ανάλογα με την ικανότητα του υποψηφίου.

Στα κρατικά πανεπιστήμια, από όλους τους φοιτητές πληρώνονται δίδακτρα εγγραφής, ενώ σε μεμονωμένα πανεπιστήμια οι φοιτητές μπορεί και να μην πληρώνουν δίδακτρα.

β) Μη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Η μη πανεπιστημιακή εκπαίδευση ανήκει στη δικαιοδοσία του υπουργείου Εκπαίδευσης και περιλαμβάνει τα εξής ιδρύματα:

- ∅ Ακαδημία Καλών Τεχνών
- ∅ Ανώτερα Ινστιτούτα για Βιομηχανικές Τέχνες

- ∅ Εθνική Ακαδημία Δραματικής Τέχνης
- ∅ Εθνική Ακαδημία Χορού
- ∅ Ακαδημία Μουσικής

6.9.5 Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Η αρχική επαγγελματική εκπαίδευση προσφέρεται σε νέους ανθρώπους, που έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση, και οι οποίοι επιθυμούν να προετοιμαστούν για συγκεκριμένα επαγγελματικά διπλώματα. Η εκπαίδευση αυτή παρέχεται από τις τοπικές αρχές σε πολυετή και μονοετή μαθήματα.

6.10 ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η διοίκηση, η εποπτεία, τα οικονομικά και άλλα θέματα της εκπαίδευσης στην Ιταλία ανήκουν στην αρμοδιότητα των υπουργείων Δημόσιας Εκπαίδευσης και Πανεπιστημίων και Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας. Το υπουργείο Δημόσιας Εκπαίδευσης, σε εθνικό επίπεδο έχει την ευθύνη της διοίκησης, της εποπτείας και του συντονισμού όλων των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και των νομικών θεμάτων.

Το υπουργείο Πανεπιστημίων και Τεχνολογικής και Επιστημονικής Έρευνας, έχει ως έργο να προγραμματίζει και να προωθεί την επιστημονική και τεχνολογική έρευνα, να δημιουργεί το πλάνο της πανεπιστημιακής ανάπτυξης κάθε τρία χρόνια, να διανέμει τους οικονομικούς πόρους του προϋπολογισμού του υπουργείου στα πανεπιστήμια με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια, που ορίζονται από το νόμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

7. Εισαγωγικά

Στο κεφάλαιο αυτό της πτυχιακής εργασίας ανακεφαλαιώνουμε τα όσα ήδη αναφέραμε για την οργάνωση στο χώρο της εκπαίδευσης και παραθέτουμε: 1) κάποιες σκέψεις για το αν και κατά πόσο μπορεί η οργάνωση στην εκπαίδευση να θεωρείται management και κατ' επέκταση αν ο διευθυντής σχολείου είναι manager και 2) μια συγκριτική αξιολόγηση των τριών εκπαιδευτικών συστημάτων ευρωπαϊκών χωρών.

7.1 Η διοίκηση στην εκπαίδευση είναι management. Τα υπέρ και τα κατά

Ο παραδοσιακός διευθυντής είναι ο διορισμένος προϊστάμενος του σχολείου, ο οποίος προσπαθεί να συμπεριφέρεται σύμφωνα με τις προσδοκίες των ιεραρχικά ανώτερών του στην εκπαιδευτική βαθμίδα. Η επιλογή του δε γίνεται σύμφωνα με τις αρχές του σύγχρονου μάνατζμεντ, αφού διορίζεται με βάση την αρχαιότητα και απουσιάζουν δύο βασικά στοιχεία: η περιγραφή εργασίας και η προδιαγραφή θέσεως. Ο σύγχρονος διευθυντής- υποστηρίζεται- για να επιτελέσει επάξια το έργο του θα πρέπει να αναβαθμιστεί σε

διευθυντή ηγέτη- μάνατζερ με σαφή προσδιορισμό των καθηκόντων του και των ευθυνών του, ώστε να αντιμετωπίσει με επιτυχία τα προβλήματα της σχολικής μονάδας ξεπερνώντας τα στενά παραδοσιακά πλαίσια, δηλαδή τη διεκπεραίωση γραφειοκρατικών υποθέσεων.

Ο όρος μάνατζερ υποδηλώνει το άτομο εκείνο το οποίο πραγματοποιεί έργο μεταχειριζόμενο ανθρώπους και διαχειριζόμενο υλικούς πόρους. Σε ελεύθερη μετάφραση θα μπορούσαμε να ταυτίσουμε τον όρο μάνατζερ με τις λέξεις: διευθυντής ή προϊστάμενος ή ηγετικό στέλεχος. Σύμφωνα με αυτόν τον απλό ορισμό ο διευθυντής συνεπάγεται ότι έχει ευρύτερη εξουσία και ευθύνη, σε σχέση με εκείνη των φορέων απλών θέσεων εργασίας και κατ' επέκταση το δικαίωμα της καθοδήγησης των υφισταμένων και της λήψης αυτόβουλης απόφασης και δραστηριοποίησης.

Ας σημειωθεί ότι τελευταία κερδίζει έδαφος η άποψη για την εισαγωγή του μάνατζμεντ στη διοίκηση της εκπαίδευσης στο επίπεδο της σχολικής μονάδας.

Το μάνατζμεντ ορίζεται ως η τέχνη της επιτυχίας συγκεκριμένων στόχων με την υποκίνηση του ανθρώπινου παράγοντα και με την αποτελεσματική συνένωση των ανθρώπινων πόρων. Το μάνατζμεντ εμπεριέχει ένα συνδυασμό προγραμματισμού- σχεδιασμού, οργάνωσης, διεύθυνσης και ελέγχου -αξιολόγησης.

Τα προσόντα ενός ηγέτη-μάνατζερ είναι περισσότερα από τα προσόντα ενός τυπικά διοριζόμενου διευθυντή.

Τα κυριότερα είναι:

α) η ικανότητα του συνεργάζεσθε. Πρέπει να είναι γνώστης της ψυχολογίας του ατόμου και των ομάδων,

β) η επαγγελματική ικανότητα, η οποία εξαρτάται κυρίως από τη διοικητική πείρα του και την άρτια επιστημονική κατάρτισή του,
γ) η αντιληπτική ικανότητά του, δηλαδή να λειτουργεί ως επιτελικός παράγοντας.

Ο διευθυντής- μάνατζερ με τις διοικητικές του ικανότητες θα αξιοποιήσει: τα οικονομικά δεδομένα του σχολείου, θα περιστείλει το κόστος δευτερευουσών δραστηριοτήτων, θα συντομεύσει χρονοβόρες διαδικασίες, θα προσδώσει μεγαλύτερη δυναμική στον επιμορφωτικό ρόλο του σχολείου, εκσυγχρονίζοντας τις δομές του και αναβαθμίζοντας τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Για τη μετάβαση, όμως, στο «πολυλειτουργικό» πρότυπο διευθυντή- μάνατζερ εκφράζεται η άποψη ότι ενέχει κινδύνους «μεταφύτευσης επιχειρηματικών πρακτικών» με κίνδυνο να οδηγηθούμε «στη χάραξη εκπαιδευτικής τροχιάς με κριτήρια αντλημένα από το χώρο του μάρκετιγκ». Εάν υποβαθμίσει τη σημασία της συμβολής των ανθρώπινων πόρων στην επιτυχία του έργου του και αποδυθεί σε απόπειρα μεταφύτευσης τακτικών μάρκετιγκ στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό, υπάρχει κίνδυνος η σχολική μονάδα να μετατραπεί σε οργανισμό επιχειρηματικής φύσης. Επίσης, ο διευθυντής- μάνατζερ διατρέχει τον κίνδυνο να ταυτιστεί περισσότερο με το ρόλο του μάνατζερ και λιγότερο με εκείνον του εκπαιδευτικού, συνθήκη που αλλοιώνει τον παιδαγωγικό χαρακτήρα των ενασχολήσεών του.

Ωστόσο, κάθε απόπειρα εφαρμογής νεωτερισμού ή μεταρρύθμισης του διευθυντικού στελέχους είναι θεμιτό να συνοδεύεται με ασφαλιστικές δικλείδες.

Ενδεικτικές ασφαλιστικές δικλείδες: για να διασφαλιστεί το δημοκρατικό του ήθος απαιτείται η συναινετική διαδικασία πραγμάτευσης, ανάλυσης και ερμηνείας κάθε ζητήματος που προκύπτει με τελικό κριτή βέβαια την πλειοψηφική αποδοχή λύσης μετά από σύσκεψη, την όσο το δυνατό μεγαλύτερη σύγκλιση απόψεων, διακριτική προτεραιότητα του όρου «διευθυντής» έναντι του όρου μάνατζερ.

Η δημοκρατική αρχή διοίκησης υπαγορεύει ότι ο διευθυντής σχολείου κατά τη λήψη αποφάσεων πρέπει να χρησιμοποιεί ουσιαστικά τη μέθοδο της συμμετοχικής ηγεσίας. Ο ικανός διευθυντής επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να συμμετέχουν στη διοίκηση του σχολείου. Συνεργάζεται μαζί τους για το σχεδιασμό και την επίτευξη διδακτικών στόχων.

Δε θα συμφωνήσουμε με την άποψη που διατυπώνεται για τους διευθυντές- μάνατζερ [12] ότι η εφαρμογή της αποκέντρωσης θα μετατρέψει τα στελέχη της διοίκησης της εκπαίδευσης σε μάνατζερ-διαχειριστές της σχολικής πραγματικότητας, που θα είναι υποχρεωμένα να αναζητούν πηγές χρηματοδότησης για τη λειτουργία του σχολείου.

Ο διευθυντής- μάνατζερ μπορεί να αποδομήσει τα αυτονόητα, να γίνει φορέας στοχασμού και κριτικής σκέψης, να αξιοποιήσει τη θέση του, να εμπλουτίσει την παιδαγωγική της κοινωνικής δικαιοσύνης και την πολιτική παιδαγωγική.

Σημειώνουμε ένα από τα συμπεράσματα πρόσφατης έρευνας που έγινε σε σχολεία της Τρίτης και Τέταρτης Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αθήνας: «η αλλαγή της οργανωτικής κουλτούρας στην εκπαιδευτική διοίκηση προϋποθέτει καινοτόμο

μάνατζερ διευθυντή ικανό να αξιοποιεί τις δυνατότητες και τις αρμοδιότητες όλων των εκπαιδευτικών για την επίτευξη κοινών παιδαγωγικών στόχων».

Συμπερασματικά, φαίνεται ότι όχι μόνο από τη ξενόγλωσση και την ελληνόγλωσση βιβλιογραφία γίνεται αποδεκτός ο όρος διευθυντής-μάνατζερ, αλλά και από την πλειοψηφία της εκπαιδευτικής κοινότητας.

7.2 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Σ' αυτή την ενότητα θα παρουσιάσουμε συνοπτικά τα κυριότερα σημεία που αναφέρονται στις οργανωτικές δομές των εκπαιδευτικών συστημάτων της Ελλάδας, της Γερμανίας, της Αγγλίας και της Ιταλίας, προκειμένου να έχουμε τη δυνατότητα μιας περισσότερο εποπτικής και συνοπτικής συγκριτικής προσέγγισης των εκπαιδευτικών αυτών συστημάτων.

Στη διαχρονική εξέλιξη των τεσσάρων αυτών εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διακρίνουμε διαφορετικές αφετηρίες και ανεξάρτητη πορεία εξέλιξης, στην καθιέρωση και νομοθέτηση μέτρων και στις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις που κατά καιρούς επιχειρήθηκαν, ανάλογα με την επιρροή που άσκησαν σε κάθε χώρα οι διάφοροι κοινωνικοί, οικονομικοί, πολιτικοί, πολιτιστικοί και τεχνολογικοί παράγοντες, με κυριότερο εκείνον της κοινής πορείας που οραματίστηκαν οι ηγεσίες

και οι λαοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την ολοκλήρωση της ένωσής της.

Ο γενικός σκοπός των παραπάνω εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών- μελών θα μπορούσε να εντοπιστεί στην ανάπτυξη όλων των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων, ψυχικών, πνευματικών και σωματικών του ατόμου, ώστε να καταστεί μια ολοκληρωμένη και ελεύθερη προσωπικότητα, για να μπορεί να κρίνει ελεύθερα, να δρα και να συμμετέχει στις αποφάσεις μια δημοκρατικής κοινωνίας, αφού οι λαοί της Ευρώπης διέπονται από τα ίδια ιδανικά, τις ίδιες αρχές και την ίδια πολιτιστική κληρονομιά, και έχουν αποφασίσει από κοινού να δημιουργήσουν την Ευρώπη χωρίς σύνορα, για να προωθήσουν τη δημοκρατία με βάση τα θεμελιώδη δικαιώματα, που αναγνωρίζονται από τα Συντάγματα και τους νόμους των κρατών-μελών.

Η οργανωτική δομή όλων των εκπαιδευτικών συστημάτων που εξετάστηκαν περιλαμβάνει τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης, (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, τριτοβάθμια), που καθορίζονται από ορισμένα έτη σπουδών και ηλικίες μαθητών.

Έτσι, η προσχολική αγωγή καλύπτει κυρίως τις ηλικίες παιδιών 4 έως 6 χρονών, που φοιτούν σε νηπιαγωγεία ή σε τάξεις προσχολικής αγωγής, που είναι ενταγμένες στο βασικό ή στοιχειώδες σχολείο. Η φοίτηση είναι υποχρεωτική για την ηλικία των 6 χρονών σε όλα σχεδόν τα εκπαιδευτικά συστήματα που εξετάστηκαν, ενώ τα νήπια από τη γέννησή τους μέχρι την ηλικία των 3 χρονών,

συγκεντρώνονται στα νηπιαγωγεία ή στους παιδικούς σταθμούς, στα οποία η φοίτηση είναι προαιρετική.

Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει τις ηλικίες παιδιών από 6 χρονών, που φοιτούν στα βασικά ή στοιχειώδη σχολεία στα περισσότερα κράτη για 6 χρόνια. Πιο αναλυτικά, στη Ελλάδα και στην Αγγλία η φοίτηση διαρκεί 6 χρόνια, στη Γερμανία 4 χρόνια και στην Ιταλία 5 χρόνια.

Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει τις ηλικίες των παιδιών από 11 και 12 χρονών μέχρι 18 χρονών και διακρίνεται σε δυο κύκλους. Ο κατώτερος κύκλος περιλαμβάνει τις τρεις πρώτες τάξεις και αποτελεί ενιαίο και υποχρεωτικό σχολείο ανεξάρτητο ή συνεχόμενο με τον ανώτερο κύκλο. Ο ανώτερος κύκλος περιλαμβάνει τις τρεις ή τις δυο ανώτερες τάξεις με σχολεία διαφόρων κατευθύνσεων, που οδηγούν τους μαθητές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ή στο επάγγελμα.

Η φοίτηση στα σχολεία της κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι υποχρεωτική και παρέχεται δωρεάν στα δημόσια σχολεία, ενώ η φοίτηση στα σχολεία της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι προαιρετική και παρέχεται δωρεάν στα γενικά δημόσια σχολεία.

Η δομή των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών-μελών, που εξετάζονται ακολουθεί το παρακάτω σχήμα: Ελλάδα 6-3-3, Αγγλία 7-5-2, Γερμανία 4-8 ή 6 (4+2) και η Ιταλία 5-3-4.

Η υποχρεωτική εκπαίδευση στις παραπάνω χώρες είναι: Ελλάδα 9 χρόνια, Αγγλία 12 χρόνια, Γερμανία 10 (12) χρόνια και Ιταλία 8 χρόνια με προοπτική για επέκταση στα 10 χρόνια.

Η εισαγωγή των μαθητών στα σχολεία της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης γίνεται με βάση το απολυτήριο του κατώτερου κύκλου και με εξετάσεις ή χωρίς εξετάσεις ανάλογα.

Όσον αφορά τα σχολεία επαγγελματικής εκπαίδευσης, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται η τάση για όλο και μεγαλύτερη προσέγγιση των διαφόρων τύπων σχολείων, που ως ένα βαθμό φτάνει στην ενσωμάτωση της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης σε ένα τύπο σχολείου. Έτσι, στην Αγγλία προσφέρονται διάφορες δυνατότητες σύνδεσης γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, στη Γερμανία εντάχθηκαν διάφορες κατευθύνσεις σπουδών με απολυτήριο, που επιτρέπει την εισαγωγή σε συγκεκριμένες μόνο ανώτατες σχολές, στην Ελλάδα θεσμοθετήθηκε η ενοποίηση της γενικής και επαγγελματικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και παράλληλα καθιερώθηκε και το ενιαίο σχολείο.

Σε όλα τα εκπαιδευτικά συστήματα που εξετάστηκαν, ιδιαίτερη προσοχή, δόθηκε στην εισαγωγή του επαγγελματικού προσανατολισμού στα σχολεία, ώστε να επιτρέπει τις έγκαιρες προγνώσεις για την καταλληλότητα του μαθητή για σπουδές ή για μια συγκεκριμένη επαγγελματική εκπαίδευση, καθώς και στην επιτυχή αντιμετώπιση της ειδικής αγωγής και της ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης για τα άτομα που χρειάζονται φροντίδα και ιδιαίτερη μεταχείριση.

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση σε όλα τα εκπαιδευτικά συστήματα, που εξετάσαμε, περιλαμβάνει τα πανεπιστήμια και τα κολλέγια, καθώς και τα τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Η διάρκεια φοίτησης ποικίλλει από 2 έως 6 χρόνια, ανάλογα με τη σχολή. Σε όλες τις χώρες, εκτός από την Ελλάδα, καταβάλλονται δίδακτρα από τους φοιτητές. Η εισαγωγή στις σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης γίνεται ή με βάση το βαθμό απολυτηρίου του λυκείου της βαθμίδας της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή με ειδικές εισαγωγικές εξετάσεις ή και με τα δυο κριτήρια.

Για την άσκηση της διοίκησης, υπεύθυνος σε εθνικό επίπεδο, είναι ο υπουργός Παιδείας, εκτός της Γερμανίας, όπου υπεύθυνος είναι ο υπουργός Παιδείας του κάθε κρατιδίου, και της Αγγλίας, όπου ο υπουργός Παιδείας είναι υπεύθυνος για όλα τα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και για όλα τα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Αγγλίας και Ουαλίας.

Ο κάθε υπουργός Παιδείας εισηγείται στο εθνικό κοινοβούλιο τη νομοθετική ρύθμιση των προβλημάτων της εκπαίδευσης, την έκδοση διαταγμάτων, εγκυκλίων και οδηγιών για τα σχολεία όλων των βαθμίδων σε εθνικό επίπεδο, ασκεί διοίκηση και εποπτεία με τα εποπτικά και καθοδηγητικά όργανα που διορίζει, καθώς και με τα διευθυντικά στελέχη των κεντρικών, περιφερειακών και τοπικών υπηρεσιών.

Η διοίκηση του σχολείου της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ασκείται από το διευθυντή του σχολείου και το σχολικό συμβούλιο, σύμφωνα με τους σχετικούς νόμους, τα διατάγματα και τις

εγκυκλίου του υπουργού Παιδείας και τις οδηγίες των επαρχιακών αρχών και οργάνων.

Τα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε όλες τις χώρες που εξετάζουμε, είναι αυτοδιοικούμενα και τη διοίκηση σε όλα τα επίπεδα ασκούν οι πρυτανικές αρχές και τα συμβούλια των τεχνολογικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με τα διάφορα όργανα, σύμφωνα με τους νόμους του κράτους και τους κανονισμούς των ίδιων των ιδρυμάτων.

Την οικονομική υποστήριξη της εκπαίδευσης αναλαμβάνει συνήθως το κράτος, η περιφερειακή διοίκηση ή η τοπική διοίκηση και το ίδιο το σχολείο ή σχολή, αν έχει δικούς της πόρους.

Στις χώρες που εξετάσαμε, η υποχρεωτική εκπαίδευση παρέχεται δωρεάν με την υποστήριξη του κρατικού προϋπολογισμού ή με την αρωγή των τοπικών αρχών, ενώ η τριτοβάθμια εκπαίδευση στις περισσότερες χώρες δεν παρέχεται δωρεάν, με εξαίρεση την Ελλάδα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Χρήστος Αθ. Σαΐτης, «*Οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης*», Αυτοέκδοση, 2005.
2. Β. Κωτσίκης, «*Εκπαιδευτικά συστήματα*», Εκδόσεις Έλλην, 2003
3. Σαράντος Καργάκος, «*Προβληματισμοί*» , Εκδόσεις GUTENBERG, 1988
4. Κατάλογος Ελληνικών Πανεπιστημίων, Ιστοσελίδα ΥΠΕΠΘ: http://www.ypepth.gr/el_ec_page1047.htm
5. Κατάλογος Ελληνικών ΑΤΕΙ, Ιστοσελίδα ΥΠΕΠΘ:
6. http://www.ypepth.gr/docs/sxoles_tei.doc
7. Ιστοσελίδα Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: <http://www.pi-schools.gr>
8. Νόμος 2916/2001, «*Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής*»
9. Νόμος 3475/2006, *Ίδρυση ΕΠΑΛ-ΕΠΑΣ*
10. Νόμος- Πλαίσιο για την ανώτατη εκπαίδευση, 2007
11. Νόμος 1566/85, «*Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης*»
12. www.pi-schools.gr/download/news/anak_stelexoi_3_3_08.doc

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1340

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. Φ. 353.1/324/105657/δ1

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 6 του Ν. 2986/2002 (ΦΕΚ 24 Α).
2. Τις διατάξεις του άρθρου 29 Α του Ν. 1558/1985 (ΦΕΚ 137 Α), όπως προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/1992 (ΦΕΚ 154 Α) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 2469/1997 (ΦΕΚ 38 Α).
3. Του άρθρου 2 της ΣΤ5/53/31.10.2001 Απόφασης του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων «Καθορισμός αρμοδιοτήτων των Υφυπουργών του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ 1484/13/31.10.2002).
4. Το γεγονός ότι απο τις διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη στον κρατικό προϋπολογισμό, αποφασίζουμε:

Καθήκοντα και αρμοδιότητες διευθυντών εκπαίδευσης – προϊστάμενων γραφείων εκπαίδευσης- προϊστάμενων τμημάτων εκπαιδευτικών θεμάτων.

Άρθρο 14

Έργο των Διευθυντών Εκπαίδευσης

1. Οι Διευθυντές της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν τη γενική ευθύνη της διοίκησης και του ελέγχου λειτουργίας των σχολικών μονάδων της περιοχής ευθύνης τους.
2. Εποπτεύουν, ελέγχουν, συντονίζουν και καθοδηγούν τη λειτουργία των Γραφείων Εκπαίδευσης, των Γραφείων Τεχνικής-Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Φυσικής Αγωγής, καθώς και τη λειτουργία των σχολικών μονάδων της ευθύνης του.
3. Συμμετέχουν στη διαδικασία της αξιολόγησης, όπως ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία.
4. Είναι διοικητικοί και πειθαρχικοί προϊστάμενοι των Προϊσταμένων Γραφείων και των εκπαιδευτικών και διοικητικών υπαλλήλων που υπάγονται στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης.
5. Μετέχουν στα Περιφερειακά Υπηρεσιακά Συμβούλια και στις νομαρχιακές επιτροπές και συγκροτούν όλες τις προβλεπόμενες επιτροπές εξετάσεων και παρακολούθησης- συντονισμού διδακτέας ύλης.
6. Παρέχουν οδηγίες στους Διευθυντές των σχολικών μονάδων σχετικά με τη διοίκηση και λειτουργία των σχολείων. Αναλαμβάνουν

πρωτοβουλίες για καινοτόμες δράσεις και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, αντιμετωπίζουν ενδεχόμενα κρίσιμα προβλήματα, επιλύουν διαφορές, συμβάλλουν στη σύνθεση ιδεών και απόψεων και αίρουν αμφιβολίες και αμφισβητήσεις.

7. Ενεργούν γενικότερα με γνώμονα την αρχή ότι η διοίκηση της Εκπαίδευσης πρέπει να ασκείται όχι μόνο με την εφαρμογή νομικών διατάξεων και επιστημονικών αρχών αλλά και με την αντίληψη της υποχρέωσης για την εξυπηρέτηση των πολιτών και της κοινωνίας.

Άρθρο 15

Γενικά καθήκοντα και αρμοδιότητες των Διευθυντών Εκπαίδευσης

1. Οι Διευθυντές Εκπαίδευσης διαχειρίζονται στον τομέα της ευθύνης τους την εκπαιδευτική πολιτική και υποστηρίζουν από διοικητική άποψη την εφαρμογή των εκπαιδευτικών καινοτομιών οι οποίες εισάγονται στην εκπαίδευση. Φροντίζουν ώστε να γίνεται κατανοητό το περιεχόμενο των καινοτομιών για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή τους.

2. Ειδικότερα οι Διευθυντές Εκπαίδευσης:

A) Ασκούν τη διοίκηση, εποπτεύουν, καθοδηγούν και συντονίζουν το έργο των Γραφείων Εκπαίδευσης, των Γραφείων Τεχνικής-Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Γραφείων Φυσικής Αγωγής, των σχολικών μονάδων, καθώς και των εκπαιδευτικών της περιφέρειας τους.

B) Ενημερώνουν τους Προϊσταμένους των Γραφείων της περιφέρειας τους, καθώς και τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων της αρμοδιότητάς τους για θέματα που σχετίζονται με τη διοίκηση, την

οργάνωση του εκπαιδευτικού έργου και την αποτελεσματική λειτουργία των σχολικών μονάδων.

Γ) Είναι διοικητικοί και πειθαρχικοί προϊστάμενοι των Προϊσταμένων των Γραφείων Εκπαίδευσης, των Διευθυντών, σχολικών μονάδων των εκπαιδευτικών και των διοικητικών υπαλλήλων της περιφέρειας ευθύνης τους. Δύνανται να ασκήσουν πειθαρχική δικαιοδοσία και να διατάξουν πειθαρχική διαδικασία επί όλων των εκπαιδευτικών της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης.

Δ) Μετέχουν στη διαδικασία αξιολόγησης σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Ε) Οργανώνουν και εποπτεύουν τα προγράμματα της Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης, της Ενισχυτικής Διδασκαλίας, της εκπαίδευσης των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών καθώς και όλων των καινοτόμων δράσεων οι οποίες εφαρμόζονται στην εκπαίδευση, σε συνεργασία με τους Σχολικούς Συμβούλους και τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων.

ΣΤ) Εισηγούνται αρμοδίως την ίδρυση, την προαγωγή, τη συγχώνευση, τη μεταφορά, τη μετονομασία, τη μετατροπή, την κατάργηση ή τον υποβιβασμό των σχολικών μονάδων καθώς και την προσθήκη νέων τομέων και ειδικοτήτων στα Τ.Ε.Ε.

Ζ) Συσκέπτονται όποτε κρίνουν αναγκαίο, με τους Προϊσταμένους Γραφείων της αρμοδιότητας τους για θέματα διοίκησης, οργάνωσης και λειτουργίας των σχολικών μονάδων με σκοπό τη βελτίωση συνθηκών της παρεχόμενης εκπαίδευσης και την αντιμετώπιση ενδεχομένων προβλημάτων.

Η) Συσκέπτονται με εκπροσώπους των Συλλόγων ή Ενώσεων των Εκπαιδευτικών, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των

Συλλόγων, Ενώσεων και Ομοσπονδιών των Γονέων για την αντιμετώπιση προβλημάτων σχετικών με την εκπαίδευση.

Θ) Ενημερώνουν τον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης για όσα σοβαρά προβλήματα διαταράσσουν τη λειτουργία των σχολικών μονάδων και εισηγούνται τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπισή τους.

Ι) Συντάσσουν ετήσια έκθεση στο τέλος κάθε διδακτικού έτους αναφορικά με τις δραστηριότητες της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, την κατάσταση των σχολείων, τις ανάγκες των σχολικών μονάδων και προτείνουν τα αναγκαία μέτρα. Την έκθεση υποβάλλουν στον οικείο Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης.

ΙΑ) Συμμετέχουν στα υπηρεσιακά συμβούλια, όπως η κείμενη νομοθεσία προβλέπει. Έχουν την ευθύνη της εκτέλεσης των πειθαρχικών αποφάσεων των οικείων Υπηρεσιακών Συμβουλίων, εκτός από εκείνες που επιβάλλουν την πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης.

ΙΒ) Συντονίζουν τη δράση των Προϊσταμένων των Γραφείων για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών στο πλαίσιο του πολιτικού σχεδιασμού.

ΙΓ) Ασκούν διοίκηση στις αποκεντρωμένες υπηρεσίες οι οποίες ανήκουν στην οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης των Νομών ή Νομαρχιών, δηλαδή τους Συμβουλευτικούς Σταθμούς Νέων (Σ.Σ.Ν), τα Κέντρα Συμβουλευτικής- Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π), τα Γραφεία Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Σ.Ε.Π), τα Εργαστηριακά Κέντρα Φυσικών Επιστημών (Ε.Κ.Φ.Ε) και τα Κέντρα Πληροφορικής και νέων Τεχνολογιών (ΠΛΗ.ΝΕ.Τ), είναι πειθαρχικοί προϊστάμενοι των Προϊσταμένων αυτών και του προσωπικού τους

και εισηγούνται τη στελέχωσή τους με απόσπαση εκπαιδευτικών, καθώς και την ανάκληση της απόσπασης αυτών.

Άρθρο 16

Καθήκοντα και αρμοδιότητες των Διευθυντών Εκπαίδευσης σχετικά με τις εξετάσεις

1. Οι Διευθυντές Εκπαίδευσης συγκροτούν τη Νομαρχιακή Επιτροπή των εξετάσεων Ενιαίων Λυκείων, την επιτροπή των επαναληπτικών εξετάσεων για τους δικαιολογημένα απόντες, την επιτροπή αναβαθμολόγησης για τα μαθήματα των Ενιαίων Λυκείων τα οποία εξετάζονται σε επίπεδο σχολικής μονάδας και την επιτροπή αναβαθμολόγησης για τα μαθήματα του Γυμνασίου.
2. Στις Διευθύνσεις στις οποίες δεν υπάρχει Γραφείο Τεχνικής-Επαγγελματικής Εκπαίδευσης συγκροτούν τις παραπάνω επιτροπές για τα ΤΕΕ καθώς και τις επιτροπές για τις εξετάσεις Β κύκλου των ΤΕΕ.
3. Συγκροτούν τις Λυκειακές Επιτροπές των εξετάσεων για τα πανελλαδικώς εξεταζόμενα μαθήματα των δημοσίων και ιδιωτικών σχολικών μονάδων και ορίζουν τις ομάδες επιτηρητών.
4. Εισηγούνται στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης τον ορισμό των διδακτηρίων τα οποία θα χρησιμοποιηθούν ως βαθμολογικά κέντρα στην περιοχή ευθύνης τους.
5. Συνεργάζονται με τους Προϊσταμένους των Γραφείων στη διαμόρφωση της πρότασης των Σχολικών Συμβούλων για τη

συμμετοχή των εκπαιδευτικών στην Κεντρική Επιτροπή των Εξετάσεων (Κ.Ε.Ε).

6. Συγκροτούν την επιτροπή για τις εξετάσεις ενηλίκων, προκειμένου να αποκτήσουν απολυτήριο Δημοτικού σχολείου.

7. Εποπτεύουν τις εξετάσεις που διεξάγονται στην εκπαιδευτική τους περιφέρεια από το Α.Σ.Ε.Π για την πρόσληψη υπαλλήλων στο Δημόσιο.

8. Μεριμνούν για τη φύλαξη των γραπτών δοκιμίων των παραπάνω εξετάσεων, καθώς και των γραπτών δοκιμίων των προαγωγικών και απολυτήριων εξετάσεων των Ενιαίων Λυκείων και των ΤΕΕ στα μαθήματα που εξετάζονται με κοινά θέματα

Άρθρο 17

Αρμοδιότητες των Διευθυντών Εκπαίδευσης σχετικές με τους πίνακες των Διευθυντών–Υποδιευθυντών των σχολικών μονάδων και άλλα συναφή θέματα.

1. Οι Διευθυντές Εκπαίδευσης προβαίνουν στο διαχωρισμό των σχολείων της Διεύθυνσης σε περιοχές τοποθέτησης των Διευθυντών των σχολικών μονάδων και Σ.Ε.Κ, ύστερα από εισήγηση των αρμοδίων Υπηρεσιακών Συμβουλίων.

2. Προκηρύσσουν την κατάρτιση αξιολογικού πίνακα επιλογής Διευθυντών των σχολικών μονάδων και Σ.Ε.Κ καθώς και των Προϊσταμένων Εκπαιδευτικών θεμάτων.

3. Προκηρύσσουν την κατάρτιση πινάκων των Υποδιευθυντών σχολικών μονάδων και Σ.Ε.Κ καθώς και των υπευθύνων τομέων.

4. Κυρώνουν τους πίνακες των Υποδιευθυντών των σχολικών μονάδων και Σ.Ε.Κ καθώς και των υπευθύνων τομέων και, ύστερα από πρόταση των οικείων Υπηρεσιακών Συμβουλίων, διενεργούν την τοποθέτησή τους στα σχολεία.
5. Ορίζουν, ύστερα από εισήγηση του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου, τους αναπληρωτές των Διευθυντών των σχολικών μονάδων για τις οποίες δεν προβλέπεται Υποδιευθυντής.
6. Ορίζουν, ύστερα από εισήγηση του αρμοδίου Υπηρεσιακού Συμβουλίου, τον προσωρινό αναπληρωτή Διευθυντή, όταν δεν υπάρχει, κωλύεται ή απουσιάζει ο Διευθυντής και δεν υπάρχει Υποδιευθυντής.
7. Ορίζουν τους Προϊσταμένους των Μονοθέσιων, των Διθέσιων και Τριθέσιων Δημοτικών σχολείων και τους προϊσταμένους Νηπιαγωγείων ύστερα από πρόταση των οικείων Υπηρεσιακών Συμβουλίων.
8. Υποβάλλουν για εκτέλεση στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης τις προτάσεις των οικείων Υπηρεσιακών Συμβουλίων που αφορούν τις μεταθέσεις των εκπαιδευτικών στην περιοχή της Διεύθυνσης από άλλα ΠΥΣΔΕ ή ΠΥΣΠΕ, από σχολείο σε άλλο σχολείο της ίδιας περιοχής ή αυτών οι οποίοι επιστρέφουν από το εξωτερικό.
9. Υποβάλλουν για κύρωση στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης τους αξιολογικούς πίνακες επιλογής των Διευθυντών των Σχολικών Μονάδων και ΣΕΚ.
10. Εκδίδουν τις πράξεις της προσωρινής τοποθέτησης των εκπαιδευτικών οι οποίοι επιστρέφουν από το εξωτερικό και τις πράξεις τοποθέτησης των εκπαιδευτικών οι οποίοι διορίζονται,

μετατίθενται ή αποσπώνται ύστερα από πρόταση των οικείων Υπηρεσιακών Συμβουλίων.

Άρθρο 18

Καθήκοντα και αρμοδιότητες των Διευθυντών Εκπαίδευσης σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς.

1. Οι Διευθυντές Εκπαίδευσης εκδίδουν τις πράξεις μονιμοποίησης των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ύστερα από πρόταση των οικείων Υπηρεσιακών Συμβουλίων.
2. Χορηγούν τα μισθολογικά κλιμάκια και τα επιδόματα χρόνου υπηρεσίας στους εκπαιδευτικούς και στους διοικητικούς υπαλλήλους της αρμοδιότητάς τους.
3. Χορηγούν τα επιδόματα μεταπτυχιακών σπουδών στους κατόχους τίτλων, ύστερα από σύμφωνη γνώμη των οικείων Υπηρεσιακών Συμβουλίων.
4. Διαθέτουν μερικά ή ολικά ύστερα από πρόταση των οικείων Υπηρεσιακών Συμβουλίων εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε άλλη σχολική μονάδα ή σε τμήματα Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης ή σε τμήματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας, όταν η συμπλήρωση του υποχρεωτικού ωραρίου δεν είναι αντικειμενικά δυνατή στη σχολική μονάδα που υπηρετούν.
5. Διαθέτουν εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων από τη Δευτεροβάθμια στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και αντίστροφα για τη διδασκαλία μαθημάτων Ξένων Γλωσσών, Μουσικής, Καλλιτεχνικών και Φυσικής

Αγωγής, είτε με ολική απόσπαση είτε για τη συμπλήρωση του υποχρεωτικού ωραρίου ή και με υπερωριακή απασχόληση.

6. Μπορούν να αποσπούν εκπαιδευτικούς σε άλλη σχολική μονάδα για χρονικό διάστημα δυο μηνών, για να καλύπτουν επείγουσες εκπαιδευτικές ανάγκες, και εισηγούνται στο οικείο Υπηρεσιακό Συμβούλιο την παράταση των αποσπάσεων αυτών μέχρι τη λήξη του διδακτικού έτους.

7. Μπορούν να αποσπούν εκπαιδευτικούς σε άλλη σχολική μονάδα της ίδιας Διεύθυνσης για χρονικό διάστημα έως και τρεις μήνες, όταν διενεργείται εναντίον τους ένορκη διοικητική εξέταση για πειθαρχικό παράπτωμα, σύμφωνα με τις προβλέψεις του κώδικα δημοσίων υπαλλήλων.

8. Αναθέτουν διδασκαλία πέραν του υποχρεωτικού ωραρίου με υπερωριακή αποζημίωση στους εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για την κάλυψη των ωρών διδασκαλίας.

9. Προσλαμβάνουν τους ωρομίσθιους εκπαιδευτικούς και εκδίδουν τις πράξεις πρόσληψης και απόλυσης.

10. Τοποθετούν στις σχολικές μονάδες της περιφέρειας τους προσωρινούς αναπληρωτές και εκδίδουν τις πράξεις απόλυσης τους.

11. Προσλαμβάνουν αναπληρωτές και ωρομίσθιους εκπαιδευτικούς για τις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής από τους πίνακες που καταρτίζουν τα οικεία Υπηρεσιακά Συμβούλια.

12. Φυλλάσουν και ενημερώνουν τους ατομικούς υπηρεσιακούς φακέλους των εκπαιδευτικών και διοικητικών υπαλλήλων της περιοχής ευθύνης τους.

13. Συμμετέχουν στις επιτροπές διεξαγωγής των εξετάσεων για την εισαγωγή και φοίτηση των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στα Διδασκαλεία Δημοτικής Εκπαίδευσης.
14. Καθορίζουν την περιφέρεια εγγραφής των μαθητών στις σχολικές μονάδες, ύστερα από εισήγηση των αρμοδίων οργάνων.
15. Εγκρίνουν τη λειτουργία των Τάξεων Υποδοχής και των Φροντιστηριακών Τμημάτων και αναθέτουν σε εκπαιδευτικούς τη διδασκαλία σε αυτά.
16. Εγκρίνουν τη λειτουργία κατευθύνσεων στα Ενιαία Λύκεια καθώς και τμημάτων μαθημάτων επιλογής.

Άρθρο 19

Αρμοδιότητες των Διευθυντών Εκπαίδευσης σχετικές με τα λοιπά θέματα υπηρεσιακής κατάστασης των εκπαιδευτικών

1. Οι Διευθυντές Εκπαίδευσης χορηγούν άδειες κανονικές, αναρρωτικές, γονικές, μητρότητας και ειδικές, με αποδοχές ή χωρίς αποδοχές, καθώς και τις άδειες για εξετάσεις στους εκπαιδευτικούς και διοικητικούς υπαλλήλους της αρμοδιότητάς τους.
2. Χορηγούν τις συνδικαλιστικές άδειες για τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών στις γενικές συνελεύσεις των συλλόγων τους.
3. Αποσπούν τους εκπαιδευτικούς οι οποίοι είναι μέλη των διοικητικών συμβουλίων των συνδικαλιστικών οργανώσεων σε σχολεία της έδρας.

4. Χορηγούν στους εκπαιδευτικούς τις άδειες για να ασκήσουν τα καθήκοντα τους ως αιρετά μέλη της αυτοδιοίκησης στους εκπαιδευτικούς, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
5. Ρυθμίζουν όλα τα θέματα τα οποία έχουν σχέση με την εκλογή των αιρετών μελών των ΠΥΣΠΕ και ΠΥΣΔΕ.
6. Εκδίδουν τις διαπιστωτικές πράξεις απόλυσης λόγω 35\τίας ή ορίου ηλικίας των εκπαιδευτικών των δημοσίων, των ιδιωτικών και ισοτίμων ξένων σχολείων
7. Αποδέχονται τις παραιτήσεις και εκδίδουν τις διαπιστωτικές πράξεις απόλυσης των μόνιμων εκπαιδευτικών καθώς και εκείνων οι οποίοι υπηρετούν με σύμβαση αορίστου χρόνου.
8. Διαβιβάζουν τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη σύνταξη των εκπαιδευτικών και διοικητικών υπαλλήλων της αρμοδιότητας τους στην υπηρεσία συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.
9. Εκδίδουν τις πράξεις αναγνώρισης της προϋπηρεσίας των εκπαιδευτικών, ύστερα από γνωμοδότηση του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 20

Αρμοδιότητες των Διευθυντών Εκπαίδευσης σχετικές με την ιδιωτική εκπαίδευση

1. Οι Διευθυντές Εκπαίδευσης εγκρίνουν τη μεταφορά των ιδιωτικών σχολείων σε άλλο διδακτήριο.
2. Χορηγούν την άδεια ίδρυσης φροντιστηρίων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Κέντρων Ξένων Γλωσσών.

3. Εγκρίνουν τη λειτουργία ιδιωτικών σχολών το απόγευμα.
4. Συγκροτούν τις επιτροπές καταλληλότητας των διδακτηρίων των ιδιωτικών σχολείων, των ΤΕΕ και των φροντιστηρίων.
5. Χορηγούν και ανανεώνουν τις άδειες λειτουργίας των φροντιστηρίων και Κέντρων Ξένων Γλωσσών.
6. Χορηγούν τις άδειες διδασκαλίας σε ιδιωτικά σχολεία.
7. Αναθέτουν σε ιδιώτες τη διδασκαλία μαθημάτων Μουσικής και την άσκηση στα εργαστήρια των μαθητών των Μουσικών Σχολείων.
8. Εκδίδουν τις πράξεις διορισμού των ιδιωτικών εκπαιδευτικών.
9. Εκδίδουν τις πράξεις απόλυσης των ιδιωτικών εκπαιδευτικών μετά από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής του άρθρου 13 του Ν.2986\2002.
10. Είναι διοικητικοί και πειθαρχικοί προϊστάμενοι των ιδιωτικών σχολείων, των Φροντιστηρίων και των αντιστοίχων εκπαιδευτικών. Ασκούν διοικητικό και πειθαρχικό έλεγχο, όταν διαπιστώνουν πλημμελή εκτέλεση καθηκόντων ή παραβάσεις.

Άρθρο 21

Αρμοδιότητες των Διευθυντών Εκπαίδευσης σε σχέση με τους Διευθυντές σχολικών μονάδων

1. Οι Διευθυντές Εκπαίδευσης της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι διοικητικοί και πειθαρχικοί προϊστάμενοι των Διευθυντών των σχολικών μονάδων, καθώς και

των δημόσιων και ιδιωτικών εκπαιδευτικών της περιοχής ευθύνης τους.

2. Ειδικότερα:

α) Εποπτεύουν το έργο των Διευθυντών των σχολικών μονάδων, δημοσίων και ιδιωτικών, και ελέγχουν αν η διοίκηση και η λειτουργία των σχολείων εναρμονίζονται με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.

β) Επισκέπτονται κατά την κρίση τους τις σχολικές μονάδες της εκπαιδευτικής τους περιφέρειας και παρέχουν στους Διευθυντές των σχολείων τις απαραίτητες οδηγίες.

γ) Συγκαλούν συσκέψεις των Διευθυντών των σχολικών μονάδων κατά περιοχή και οργανώνουν επιμορφωτικά σεμινάρια για θέματα αρμοδιότητας τους, δίνουν τις απαραίτητες οδηγίες και αίρουν σχετικές αμφιβολίες και αμφισβητήσεις.

δ) Συνεργάζονται με τους Σχολικούς Συμβούλους και τους Προϊσταμένους των Γραφείων για τη διευθέτηση διαφορών ανάμεσα στους Διευθυντές και το διδακτικό προσωπικό στις σχολικές μονάδες της περιοχής τους, προκειμένου να αποκαταστήσουν ήρεμο παιδαγωγικό κλίμα στο σχολείο και να εξασφαλίσουν πνεύμα συνεργασίας.

ε) Εξετάζουν τις καταγγελίες που γίνονται σε βάρος των Διευθυντών και των εκπαιδευτικών, ελέγχουν την αξιοπιστία τους και στις περιπτώσεις που κρίνουν ότι υφίσταται πρόβλημα, ασκούν τις πειθαρχικές τους αρμοδιότητες.

στ) Φροντίζουν για την υποδομή και για τα διδακτηριακά προβλήματα των σχολείων και εισηγούνται αρμοδίως την επισκευή των διδακτηρίων και τον εξοπλισμό τους με έπιπλα, σκεύη και εποπτικό

υλικό, καθώς και τις αναγκαίες παρεμβάσεις στην αρχιτεκτονική των εσωτερικών και εξωτερικών χώρων των διδακτηρίων σε μια παιδαγωγική κατεύθυνση.

ζ) Αξιολογούν τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 22

Αρμοδιότητες των Διευθυντών Εκπαίδευσης σε σχέση με τους Προϊσταμένους Γραφείων Εκπαίδευσης

1. Οι Διευθυντές Εκπαίδευσης της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι διοικητικοί και πειθαρχικοί προϊστάμενοι των Προϊσταμένων των Γραφείων της αρμοδιότητας τους.
2. Εποπτεύουν, ελέγχουν, καθοδηγούν και υποστηρίζουν το έργο των Προϊσταμένων των Γραφείων.
3. Συνεργάζονται μαζί τους, συντονίζουν τη δράση τους και εναρμονίζουν τις προσπάθειές τους για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των διοικητικών και λειτουργικών προβλημάτων των σχολείων.
4. Αξιολογούν τους Προϊσταμένους των Γραφείων σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.
5. Συσκέπτονται με τους Προϊσταμένους Γραφείων στην αρχή κάθε σχολικού έτους, αλλά και όσες φορές το κρίνουν απαραίτητο, προκειμένου να προγραμματίσουν από κοινού τις δραστηριότητες αναφορικά με τη λειτουργία των σχολείων, το εκπαιδευτικό έργο, το

άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία και τη συνεργασία με όλα τα όργανα λαϊκής συμμετοχής.

6. Χορηγούν στους Προϊσταμένους Γραφείων τις κανονικές, ειδικές και αναρρωτικές άδειες.

7. Εγκρίνουν τις εκτός έδρας μετακινήσεις για υπηρεσιακούς λόγους των Προϊσταμένων των Γραφείων.

Άρθρο 23

Αρμοδιότητες των Διευθυντών Εκπαίδευσης σε σχέση με τους Σχολικούς Συμβούλους

1. Οι Διευθυντές Εκπαίδευσης συνεργάζονται με τους Σχολικούς Συμβούλους για κάθε θέμα που σχετίζεται με τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης, προκειμένου να υπάρξει παιδαγωγική-επιστημονική στήριξη στη λειτουργία του σχολείου.

2. Ειδικότερα:

α) Εντός του μηνός Σεπτεμβρίου πραγματοποιείται κοινή σύσκεψη του Διευθυντή Εκπαίδευσης και των Σχολικών Συμβούλων για τον προγραμματισμό των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του διδακτικού έτους.

β) Οι Διευθυντές Εκπαίδευσης στα πλαίσια της αρμοδιότητάς τους, εάν επισημαίνουν προβλήματα εκπαιδευτικού χαρακτήρα, ενημερώνουν τον αρμόδιο Σχολικό Σύμβουλο και εισηγούνται τις λύσεις που θεωρούν αναγκαίες. Σε περίπτωση διαφωνίας τους αποφασίζει ο Προϊστάμενος του οικείου Τμήματος Επιστημονικής-

Παιδαγωγικής καθοδήγησης, ύστερα από έγκριση του Περιφερειακού Διευθυντή εκπαίδευσης.

Άρθρο 24

Καθήκοντα και αρμοδιότητες των Προϊσταμένων των Γραφείων Εκπαίδευσης

1. Οι Προϊστάμενοι των Γραφείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης υπάγονται στις οικείες Διευθύνσεις του Νομού ή Νομαρχιακού Διαμερίσματος και έχουν την ευθύνη διοίκησης, του συντονισμού και του ελέγχου της λειτουργίας των σχολικών μονάδων των περιοχών της ευθύνης τους.
2. Μετέχουν στη διαδικασία αξιολόγησης των Διευθυντών των σχολικών μονάδων, των εκπαιδευτικών και των διοικητικών υπαλλήλων που υπηρετούν στο γραφείο που προϊίστανται.
3. Μετέχουν στα Περιφερειακά Υπηρεσιακά Συμβούλια, τις Νομαρχιακές επιτροπές και την επιτροπή παρακολούθησης και συντονισμού της διδακτέας ύλης και συγκροτούν όλες τις προβλεπόμενες επιτροπές εξετάσεων.
4. Παρέχουν οδηγίες στους Διευθυντές και εκπαιδευτικούς των σχολικών μονάδων που ελέγχουν, επιλύουν διαφορές, αίρουν αμφισβητήσεις και αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για την προώθηση καινοτόμων δράσεων και νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, σε συνεργασία με τους Διευθυντές Εκπαίδευσης και τους Σχολικούς Συμβούλους.

5. Ασκούν διοίκηση, εποπτεύουν, καθοδηγούν, συντονίζουν και ελέγχουν το έργο των Διευθυντών των σχολικών μονάδων του Γραφείου ευθύνης τους.
6. Είναι διοικητικοί και πειθαρχικοί προϊστάμενοι, των Διευθυντών των σχολικών μονάδων, των εκπαιδευτικών των σχολείων της αρμοδιότητας τους, καθώς και των διοικητικών υπαλλήλων που υπηρετούν στο Γραφείο τους.
7. Ενημερώνουν τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων της αρμοδιότητας τους για θέματα που σχετίζονται με τη διοίκηση, την οργάνωση του εκπαιδευτικού έργου και την αποτελεσματική λειτουργία των σχολικών μονάδων εκπαίδευσης.
8. Έχουν την ευθύνη εκτέλεσης των πειθαρχικών αποφάσεων των οικείων Υπηρεσιακών Συμβουλίων, εκτός της πειθαρχικής ποινής της οριστικής παύσης.
9. Εισηγούνται την ίδρυση, προαγωγή, συγχώνευση, μεταφορά, μετονομασία, κατάργηση, υποβιβασμό των σχολικών μονάδων, καθώς και την προσθήκη νέων Τομέων και Ειδικοτήτων στα ΤΤΕ της περιοχής ευθύνης τους.
10. Συσκέπτονται με τους Διευθυντές Εκπαίδευσης για θέματα διοίκησης, οργάνωσης και λειτουργίας των σχολικών μονάδων με σκοπό τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και την αντιμετώπιση ενδεχόμενων προβλημάτων.
11. Εποπτεύουν τα προγράμματα που εφαρμόζονται στα σχολεία της αρμοδιότητας τους σχετικά με την Ενισχυτική Διδασκαλία, την Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη, την εκπαίδευση των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών, καθώς και των λοιπών καινοτόμων δράσεων όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης.

12. Επισκέπτονται τις σχολικές μονάδες του χώρου ευθύνης τους, συζητούν τα διάφορα προβλήματα αρμοδιότητας τους, παρέχουν τις απαραίτητες οδηγίες και διατυπώνουν υποδείξεις για την επίλυσή τους.

13. Ενημερώνουν τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων για θέματα που αφορούν την αποτελεσματική άσκηση των διοικητικών καθηκόντων, συγκαλούν συσκέψεις κατά περιοχή και οργανώνουν επιμορφωτικά σεμινάρια για θέματα αρμοδιότητας τους, ιδιαίτερα όταν υπάρχουν καινοτομίες και νέα μέτρα στη διοίκηση.

14. Παρεμβαίνουν σε συνεργασία με τον αρμόδιο Σχολικό Σύμβουλο για τη διευθέτηση διαφορών ανάμεσα στους Διευθυντές και το διδακτικό προσωπικό στις σχολικές μονάδες της περιοχής ευθύνης τους, προκειμένου να επικρατεί ήρεμο παιδαγωγικό κλίμα στο σχολείο και να εξασφαλίζεται πνεύμα συνεργασίας.

15. Εξετάζουν τις καταγγελίες που γίνονται σε βάρος των Διευθυντών, και των εκπαιδευτικών, ελέγχουν την αξιοπιστία τους και στις περιπτώσεις που κρίνουν ότι υφίσταται πρόβλημα, ασκούν τις πειθαρχικές τους αρμοδιότητες.

16. Φροντίζουν για τις υποδομές και για τα διδακτηριακά προβλήματα των σχολείων και εισηγούνται αρμοδίως την επισκευή των διδακτηρίων και τον εξοπλισμό τους με έπιπλα, σκεύη και εποπτικό υλικό, καθώς και τις αναγκαίες παρεμβάσεις στην αρχιτεκτονική των εσωτερικών και εξωτερικών χώρων των διδακτηρίων.

17. Ενημερώνουν τον Διευθυντή Εκπαίδευσης για σοβαρά προβλήματα που διαταράσσουν τη λειτουργία των σχολικών

μονάδων και εισηγούνται τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπισή τους.

18. Συσκέπτονται με εκπροσώπους των Συλλόγων ή Ενώσεων των Εκπαιδευτικών, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Συλλόγων ή Ενώσεων Γονέων για αντιμετώπιση προβλημάτων σχετικών με την ασφάλεια, την υγιεινή των μαθητών, τις υποδομές των σχολείων και άλλα συναφή θέματα.

19. Συντάσσουν ετήσια έκθεση στο τέλος κάθε διδακτικού έτους αναφορικά με τις δραστηριότητες που ανέπτυξε το Γραφείο τους, την κατάσταση των σχολείων της περιφέρειας ευθύνης τους, καθώς και τις ανάγκες των σχολικών μονάδων και προτείνουν μέτρα για την αντιμετώπιση των διαφόρων προβλημάτων. Την έκθεση αυτή υποβάλλουν σε δυο αντίγραφα στον οικείο Διευθυντή Εκπαίδευσης, από τα οποία το ένα παραμένει στο αρχείο της Διεύθυνσης και το άλλο υποβάλλεται στον οικείο Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης.

20. Μετέχουν στη διαδικασία αξιολόγησης σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

21. Επιλαμβάνονται κάθε θέματος που αναφέρεται στην υπηρεσιακή κατάσταση του εκπαιδευτικού προσωπικού των σχολείων, καθώς και των διοικητικών υπαλλήλων της περιοχής ευθύνης τους και εκδίδουν τις απαραίτητες πράξεις ή εισηγούνται στα οικεία Υπηρεσιακά Συμβούλια, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

22. Τηρούν τους ατομικούς υπηρεσιακούς φακέλους του εκπαιδευτικού προσωπικού των σχολικών μονάδων της περιοχής ευθύνης τους.

23. Καθορίζουν την περιφέρεια εγγραφής των μαθητών στις σχολικές μονάδες, ύστερα από εισήγηση των αρμοδίων οργάνων.

24. Εισηγούνται στο Διευθυντή Εκπαίδευσης την ίδρυση και λειτουργία των Τάξεων Υποδοχής και Φροντιστηριακών Τμημάτων στα σχολεία του Γραφείου ευθύνης τους, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
25. Εκδίδουν τις διαπιστωτικές πράξεις απόλυσης λόγω συμπλήρωσης 35/ ετίας ή ορίου ηλικίας των εκπαιδευτικών δημοσίων, ιδιωτικών και ξένων σχολικών μονάδων αρμοδιότητας τους που είναι ισότιμες των δημοσίων.
26. Χορηγούν τα μισθολογικά κλιμάκια και τα επιδόματα χρόνου υπηρεσίας στους εκπαιδευτικούς των σχολικών μονάδων, καθώς και στους διοικητικούς υπαλλήλους αρμοδιότητας τους.
27. Διαβιβάζουν τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη συνταξιοδότηση των εκπαιδευτικών και του διοικητικού προσωπικού αρμοδιότητας τους στην υπηρεσία συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.
28. Χορηγούν άδειες κανονικές, αναρρωτικές, ειδικές, γονικές, μητρότητας, με αποδοχές και χωρίς αποδοχές και άδειες εξετάσεων στους εκπαιδευτικούς και διοικητικούς υπαλλήλους της περιοχής ευθύνης τους.
29. Μεριμνούν για θέματα σχολικής υγιεινής και σε συνεργασία με τους Διευθυντές Εκπαίδευσης, τους υπεύθυνους Αγωγής Υγείας, τους Συμβουλευτικούς Σταθμούς Νέων, το Διευθυντή του σχολείου, το Σύλλογο Διδασκόντων και τις αρμόδιες υγειονομικές υπηρεσίες, παίρνουν τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία της υγείας των μαθητών.
30. Εποπτεύουν και ελέγχουν τη λειτουργία και το έργο των ιδιωτικών σχολείων, των φροντιστηρίων Δευτεροβάθμιας

Εκπαίδευσης και των Κέντρων Ξένων Γλωσσών και ασκούν τις αρμοδιότητες του άρθρου 20 της παρούσας για τα ιδιωτικά σχολεία της περιοχής του.

31. Ειδικότερα οι Προϊστάμενοι των Γραφείων Τεχνικής-Επαγγελματικής Εκπαίδευσης έχουν επιπλέον τις εξής αρμοδιότητες:

α) Συγκροτούν τη Νομαρχιακή Επιτροπή Ειδικών Εξετάσεων και τις Επιτροπές Εξεταστικών Κέντρων για την εισαγωγή αποφοίτων ΄Β κύκλου ΤΕΕ στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

β) Συγκροτούν τις επιτροπές αναβαθμολόγησης για τα μαθήματα των ΤΕΕ που εξετάζονται σε επίπεδο σχολικής μονάδας.

γ) Σε συνεργασία με τους αντίστοιχους Σχολικούς Συμβούλους συγκροτούν την επιτροπή παρακολούθησης και συντονισμού της διδακτέας ύλης για τα πανελλαδικώς εξεταζόμενα μαθήματα των μαθητών ΄Β κύκλου ΤΕΕ.

Άρθρο 25

Καθήκοντα και αρμοδιότητες των Προϊσταμένων Γραφείων Φυσικής Αγωγής

1. Οι Προϊστάμενοι των Γραφείων Φυσικής Αγωγής συντονίζουν όλες τις αθλητικές πράξεις στο χώρο ευθύνης τους. Συνεργάζονται με όλους τους φορείς εκπαίδευσης, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

2. Στοχεύουν στη δημιουργία δικτύου ανατροφοδότησης υγιούς πνεύματος στους αθλητικούς αγώνες έτσι ώστε το μάθημα της

Φυσικής Αγωγής και οι αγώνες να έχουν τα χαρακτηριστικά της ευγενούς άμιλλας.

3. Συντονίζουν τις αθλητικές δραστηριότητες, τις παρελάσεις και λοιπές σχετικές εκδηλώσεις των σχολικών μονάδων και γενικά την αθλητική και γυμναστική κίνηση, σχολική και εξωσχολική, στο Νομό ή Νομαρχιακό διαμέρισμα, συνεργαζόμενοι με τον αρμόδιο Σχολικό Σύμβουλο για τα σχολικά θέματα.

4. Οργανώνουν, σε συνεργασία με τον αρμόδιο Σχολικό Σύμβουλο, τους τοπικούς ή περιφερειακούς σχολικούς αγώνες και τις τοπικές γιορτές και φροντίζουν για την καλή διεξαγωγή τους.

5. Εισηγούνται την ίδρυση και τη λειτουργία νέων σχολικών γυμναστηρίων και άλλων αθλητικών εγκαταστάσεων καθώς και τη χορήγηση αθλητικού υλικού.

6. Παρακολουθούν την κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία των σχολικών γυμναστηρίων, φροντίζουν για τη βελτίωση και οικονομική επιχορήγηση τους και εισηγούνται στον οικείο Νομάρχη τη λήψη μέτρων σε θέματα ανάπτυξης του αθλητισμού και καλής λειτουργίας των αθλητικών εγκαταστάσεων.

7. Συμμετέχουν στις επιτροπές υγειονομικής εξέτασης και πρακτικής δοκιμασίας των υποψηφίων για τα ΤΕΦΑΑ.

8. Συνεργάζονται με τους Διευθυντές Εκπαίδευσης και τους Προϊσταμένους Γραφείων της Πρωτοβάθμιας σε ό,τι αφορά τη διδασκαλία του μαθήματος Φυσικής Αγωγής, τον αθλητισμό και τις άλλες σχολικές δραστηριότητες στα Δημοτικά Σχολεία.

9. Ασκούν οποιαδήποτε αρμοδιότητα σχετική με τα Γυμναστήρια, τα Κολυμβητήρια και τα Αθλητικά Σωματεία, και γενικότερα τον

εξωσχολικό αθλητισμό που εκχωρείται ύστερα από ειδική εξουσιοδότηση της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

10. Υποβοηθούν το έργο των αρμόδιων Σχολικών Συμβούλων σε θέματα που αφορούν στη βελτίωση της εκπαίδευσης στον τομέα της Φυσικής Αγωγής.

11. Οργανώνουν στο τέλος κάθε έτους, σε συνεργασία με τον αρμόδιο Σχολικό Σύμβουλο, απολογιστικές και προγραμματικές διασκέψεις των καθηγητών Φυσικής Αγωγής για την εφαρμογή των αθλητικών προγραμμάτων και την κατάρτιση νέων. Υποβάλλουν τα πορίσματα των διασκέψεων αυτών στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

12. Στο τέλος κάθε σχολικού έτους συντάσσουν και υποβάλλουν στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, στον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης, στον οικείο Νομάρχη και στον οικείο Διευθυντή Εκπαίδευσης γενική έκθεση για τις δραστηριότητές τους, τα προβλήματα που εντόπισαν, καθώς και προτάσεις για την επίλυσή τους.

Άρθρο 26

Καθήκοντα και αρμοδιότητες των Τμημάτων Εκπαιδευτικών θεμάτων των Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Α Το Τμήμα Εκπαιδευτικών θεμάτων έχει αρμοδιότητα σε θέματα που αναφέρονται:

1. Στη συνεργασία με τα αντίστοιχα Γραφεία και τις σχολικές μονάδες που υπάγονται στη Διεύθυνση για τη διεκπεραίωση όλων των θεμάτων που αφορούν το εκπαιδευτικό έργο.
2. Στην ίδρυση, προαγωγή, κατάργηση, υποβιβασμό, συγχώνευση, συστέγαση, μετατροπή, διαίρεση, μεταφορά, μετονομασία, και μεταστέγαση σχολικών μονάδων.
3. Στη διάθεση ή παραχώρηση σχολικών διδακτηρίων και άλλων σχολικών χώρων σε φορείς.
4. Στην εισήγηση προς τους αρμόδιους φορείς για την κατανομή πιστώσεων και επιχορηγήσεις.
5. Στη λειτουργία Σχολικών Βιβλιοθηκών.
6. Στη χωροταξική κατανομή των Σχολείων.
7. Στην αυξομείωση των μαθητών κατά τάξη και τη διαίρεση τάξεων σε τμήματα.
8. Στην εφαρμογή των ωρολογίων, αναλυτικών προγραμμάτων και μεθόδων διδασκαλίας.
9. Στις εγγραφές, μετεγγραφές, φοίτηση, αξιολόγηση, τίτλους σπουδών και λοιπά μαθητικά θέματα.
10. Στην ειδική αγωγή.
11. Στη λειτουργία των τμημάτων Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης, ενισχυτικής διδασκαλίας και φροντιστηριακών τάξεων ή τμημάτων υποδοχής.
12. Στην οργάνωση των εξετάσεων, εξεταστικών κέντρων, βαθμολογικών κέντρων ενδοσχολικών και πανελλήνιων εξετάσεων.
13. Στο σχολικό επαγγελματικό προσανατολισμό, τις μαθητικές κοινότητες, τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και τις καινοτόμες δράσεις των σχολείων.

14. Στην εκτίμηση των αναγκών των σχολικών μονάδων σε εκπαιδευτικό προσωπικό κάθε φύσης και σχέσης εργασίας.
15. Στη μετεκπαίδευση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.
16. Στη διάθεση ή απόσπασση εκπαιδευτικών για συμπλήρωση του υποχρεωτικού ωραρίου διδασκαλίας.
17. Στην ανάθεση υπερωριακής διδασκαλίας ή ανάθεση διδασκαλίας με ωριαία αντιμισθία.
18. Στη διδασκαλία επιλογής και τοποθέτησης Διευθυντών και Υποδιευθυντών σχολικών μονάδων και ΣΕΚ, Υπευθύνων Τομέων ΣΕΚ, αναπληρωτών Διευθυντών, προσωρινών αναπληρωτών Διευθυντών, Υποδιευθυντών καθώς και στην απαλλαγή από τα καθήκοντά τους.
19. Στην εποπτεία και έλεγχο των ιδιωτικών σχολικών μονάδων και φροντιστηρίων.
20. Στην τήρηση αρχείων δημοσίων και ιδιωτικών σχολείων που καταργήθηκαν και στην έκδοση τίτλων σπουδών.
21. Στον εξοπλισμό των εργαστηρίων των σχολικών μονάδων και στην τήρηση των κανόνων ασφαλείας.
22. Επιπλέον, ο προϊστάμενος εκπαιδευτικών θεμάτων τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης έχει αρμοδιότητα και σε θέματα που αναφέρονται:
 - α) Στο συντονισμό λειτουργίας των ΣΕΚ και Σχολικών Εργαστηρίων.
 - β) Στην κατανομή των σχολικών μονάδων στα ΣΕΚ.
 - γ) Στον εξοπλισμό των εργαστηρίων κατεύθυνσης.

Ή Το Τμήμα Διοικητικών θεμάτων έχει αρμοδιότητα σε θέματα που αναφέρονται:

1. Στην υπηρεσιακή κατάσταση του εκπαιδευτικού προσωπικού (τοποθετήσεις νεοδιόριστων και μετατεθιμένων, μονιμοποιήσεις, προαγωγές, μεταθέσεις, εντάξεις, μετατάξεις, αποσπάσεις, πειθαρχικά κ.τ.λ.)
2. Στην υπηρεσιακή κατάσταση του διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού.
3. Στη λύση της υπαλληλικής σχέσης για οποιοδήποτε λόγο του εκπαιδευτικού προσωπικού.
4. Στη διαδικασία επιλογής και αναπλήρωσης των προϊσταμένων των Διευθύνσεων και των Γραφείων εκπαίδευσης και των Διευθυντών, υποδιευθυντών, διευθυντών ΣΕΚ, υπευθύνων τομέων ΣΕΚ.
5. Στην υπηρεσιακή κατάσταση του εκπαιδευτικού, διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου.
6. Στην πρόσληψη εκπαιδευτικών για τα ιδιωτικά σχολεία και στην υπηρεσιακή κατάσταση αυτών.
7. Στην πρόσληψη των προσωρινών αναπληρωτών εκπαιδευτικών και των ωρομισθίων.
8. Στην παραλαβή, έλεγχο και αποστολή δικαιολογητικών στο ΥΠΕΠΘ για διορισμό εκπαιδευτικού προσωπικού.
9. Στη χορήγηση μισθολογικών κλιμακίων και επιδομάτων χρόνου υπηρεσίας του εκπαιδευτικού, διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού, στην έκδοση βεβαιώσεων, πιστοποιητικών, βιβλιαρίων ασθενείας κ.λ.π.
10. Στην παρακολούθηση της λειτουργίας των Σχολικών Επιτροπών.

11. Στην καταβολή των πάσης φύσεως αποδοχών και αποζημιώσεων του εκπαιδευτικού και διοικητικού προσωπικού.
12. Στη μεταφορά, διαμονή, σίτιση και επιδότηση των μαθητών, καθώς και στη χορήγηση κρατικών και άλλων υποτροφιών σε μαθητές.
13. Στην επισκευή και συντήρηση των διδακτηρίων και στη στέγαση και μεταστέγαση των σχολικών μονάδων.
14. Στις αποσπάσεις των εκπροσώπων των συνδικαλιστικών οργάνων για την άσκηση των συνδικαλιστικών τους καθηκόντων.
15. Στην παραλαβή, διανομή επιστροφή των διδακτικών βιβλίων, των εποπτικών και οπτικοαουστικών μέσων διδασκαλίας και λοιπών βοηθημάτων.
16. Στα σχολικά κυλικεία.
17. Στη συγκρότηση και ανασυγκρότηση σχολικών οργάνων.
18. Στις οργανώσεις γονέων.
19. Στη διεξαγωγή διαγωνισμών.
20. Στη χορήγηση των πάσης φύσεως αδειών.
21. Στη χορήγηση άδειας μεταφοράς, άδειας χρήσης επωνυμίας ή προσωνομίας και στη λειτουργία των ιδιωτικών σχολείων.
22. Στα ιδρύματα και τα κληροδοτήματα.
23. Στις τηλεφωνικές συνδέσεις, συνδιαλέξεις και τα μεταφορικά μέσα.
24. Στην ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη των μαθητών.
25. Στη διαδικασία επιλογής και πρόσληψης προσωπικού ΣΕ.
26. Στη χορήγηση επιδομάτων μεταπτυχιακών σπουδών στους εκπαιδευτικούς.

27. Στην πρόσληψη προσωπικού ιδιωτικού δικαίου με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου για την ειδική αγωγή.
28. Στις μετακινήσεις εκτός έδρας.
29. Στην άδεια άσκησης ιδιωτικού έργου με αμοιβή.
30. Στη διαβίβαση δικαιολογητικών κανονισμού συντάξεων.
31. Στην παραπομπή στην αρμόδια υγειονομική επιτροπή προς εξέταση για απαλλαγή από την υπηρεσία λόγω πνευματικής ή σωματικής ανικανότητας.
32. Στην τήρηση αρχείων λειτουργούντων σχολείων και στατιστικών στοιχείων πάσης φύσεως.
33. Στη γραμματειακή υποστήριξη των τμημάτων και της διεύθυνσης.